

**ZEYTİNBURNU İLÇESİNDEKİ PARKLARIN UYGULAMADAN
DOĞAN SORUNLAR AÇISINDAN İRDELENMESİ**

K. BURCU AYGÜN

EKİM 2005

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÇEVRE TASARIMI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ZEYTİNBURNU İLÇESİNDEKİ PARKLARIN UYGULAMADAN
DOĞAN SORUNLAR AÇISINDAN İRDELENMESİ

HAZIRLAYAN
K. BURCU AYGÜN

EKİM 2005

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Doç. Dr. İrini Dimitriyadis

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programından mezun olması için gereken tüm koşulları ve istekleri yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ahmet EYÜCE

Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Koordinatörü

Bu tezin okunup nitelik ve içerik açısından tümüyle yeterli olup Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı için uygun olduğu onaylanmıştır.

Yrd. Doç. Dr. Yıldız AKSOY

Tez Yöneticisi

Tez İnceleme Komitesi

.....

.....

.....

**EXIMINATON OF PROBLEMS OCCUR BEFORE APPLICATION IN
ZEYTINBURNU DISTRICT PARKS**

Aygün, K. Burcu

M.A., Department of Environmental Design

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Yıldız Aksoy

October 2005, 140 Pages

Propose of this study is; examining the problems which have arisen from application. In that study green areas in Zeytinburnu have been discussed as examples. Condition of available green areas is examined. Available parks in district are examined for the planning criteria aspects. Result and conclusions are proposed for the determinated problems.

Keywords: Zeytinburnu District, Available Green Areas, Planning Criteria, Application Problems.

ZEYTİNBURNU İLÇESİNDEKİ PARKLARIN UYGULAMADAN DOĞAN SORUNLAR AÇISINDAN İRDELENMESİ

Aygün , K. Burcu

Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı

Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Yıldız AKSOY

Ekim 2005, 140 Sayfa

Yapılan bu çalışmanın amacı, parklarda uygulamadan doğan sorunların irdelenmesidir. Bu çalışmada örnek olarak da Zeytinburnu İlçesi'ndeki yeşil alanlar ele alınmıştır. Yeşil alan tanımları ve standartları, yeşil alanların işlevleri ve planlama ilkeleri üzerinde durulmuştur. Zeytinburnu İlçesi'ndeki mevcut yeşil alanların durumları irdelenmiştir. İlçedeki mevcut parklar planlama ilkesi açısından irdelenip uygulamadan doğan sorunlar ortaya konmuştur. Tespit edilen sorunlara çözüm ve öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zeytinburnu İlçesi, mevcut yeşil alanlar, planlama ilkeleri, uygulama sorunları

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimimi burslu olarak devam etmeme imkan veren Üniversitemizin Mütevelli Heyet Başkanı Sayın Enver Yücel'e, Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Süheyl Batum'a en derin saygılarımı sunarım. Tezimin başından sonuna kadar bana destek veren tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Yıldız Aksoy'a şükranlarımı ifade etmek isterim. Tez çalışmam sırasında bana her türlü destek ve yardımda bulunan başta Zeytinburnu Belediye Başkanı Sayın Murat Aydın ve Zeytinburnu Belediye Başkan Yardımcısı Zafer Alsaç olmak üzere Zeytinburnu Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün tüm çalışanlarına teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitimim esnasında bana her türlü maddi ve manevi desteği sağlayan aileme teşekkür ederim.

**ZEYTİNBURNU İLÇESİNDEKİ PARKLARIN UYGULAMADAN DOĞAN
SORUNLAR AÇISINDAN İRDELENMESİ**

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT.....	IV
ÖZET.....	V
ÖNSÖZ.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
RESİM LİSTESİ.....	XI
ŞEKİL LİSTESİ.....	XV
EKLER.....	XVI
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı.....	1
1.2. Araştırmada Kullanılan Methodlar.....	2
2. YEŞİL ALANLARIN YERLEŞİM ALANLARI İÇERİSİNDEKİ ÖNEMİ.....	3
2.1. Yeşil Alan Kavramı.....	3
2.2. Yeşil Alanların Sınıflandırılması.....	4
2.3. Yeşil Alanların İşlevleri.....	4
2.3.1. Arazi Kullanım Planlaması Açısından İşlevleri.....	5
2.3.2. İklimsel Yönden İşlevleri.....	5
2.3.3. Rekreasyon İşlevleri.....	7
2.3.4. Ruh Sağlığı Açısından İşlevleri.....	7
2.3.5. Ekolojik Açıdan İşlevleri.....	8
2.3.6. Ekonomik Açıdan İşlevleri.....	8
2.4. Yeşil Alan Planlama İlkeleri.....	9

2.4.1. Mahalle Ünitesi Düzeyinde Planlama İlkeleri.....	15
2.4.1.1. Çocuk Oyun Alanları Planlama İlkeleri.....	15
2.4.1.2. Mahalle Parkları Planlama İlkeleri.....	19
2.4.2. Kent Ünitesi Düzeyinde Planlama İlkeleri.....	21
2.4.2.1. Şehir Parkları Planlama İlkeleri.....	21
3. ZEYTİNBURNU İLÇESİ MEVCUT YEŞİL ALAN DURUMU.....	26
3.1. Zeytinburnu İlçesi Mevcut Yeşil Alan Durumunun İşlevsel Yönden İncelenmesi.....	28
3.1.1. Çocuk Oyun Alanları.....	28
3.1.2. Park Alanları.....	30
3.1.3. Spor Alanları.....	32
3.2. Zeytinburnu İlçesi Mevcut Yeşil Alan Durumunun Planlama İlkeleri Açısından İrdelenmesi.....	33
3.2.1. Parkların Planlama İlkeleri Açısından İrdelenmesi.....	33
3.2.1.1. Mevlevihane Parkı.....	33
3.2.1.2. Türk Bahçesi.....	37
3.2.1.3. Nuripaşa 2 Parkı.....	41
3.2.1.4. 80. Yıl Cumhuriyet Parkı.....	44
3.2.1.5. Deniz Bingüler Parkı.....	47
3.2.1.6. Mehmet Tahan (Sümer) Parkı.....	49
3.2.1.7. Kadriye Gökâl Parkı.....	52
3.2.1.8. Şelale (Sultan Bacı) Parkı.....	55
3.2.1.9. Atatürk Gençlik Parkı.....	57
3.2.1.10. Özgürlük Parkı.....	58
3.2.1.11. İston Parkı.....	59

3.2.1.12.	Lokman Hekim Tıbbi Bitkiler Parkı.....	63
3.2.1.13.	Merkezefendi Parkı.....	65
3.2.1.14.	Seyitnizam Parkı.....	68
3.2.1.15.	700. Yıl Parkı.....	72
3.2.1.16.	Stad Parkı.....	77
3.2.1.17.	Telsiz Parkı.....	81
3.2.1.18.	Yunus Emre Doğru Parkı.....	84
3.2.1.19.	Şehitler Parkı.....	87
3.2.1.20.	Bahriye Üçok Parkı.....	91
3.2.1.21.	Dutluk Parkı.....	93
3.2.1.22.	Osman Zeki Bayraktar Parkı.....	96
3.2.1.23.	Öğretmenler Parkı.....	99
3.2.1.24.	Çetin Emeç Parkı.....	101
3.2.1.25.	Uğur Mumcu Parkı.....	105
3.2.1.26.	Huzurevi Parkı.....	109
3.2.1.27.	Çırpıcı Çayırı.....	111
3.2.1.28.	İbrahim Eren Parkı.....	113
3.2.1.29.	Taş Cami Parkı.....	114
3.2.1.30.	Tarihi Çınar Parkı.....	115
3.2.1.31.	Çiçek Parkı.....	117
3.2.1.32.	Kazlıçeşme- Yedikule Sahil Parkı.....	118
3.2.1.33.	Nuripaşa 1 Parkı.....	121
3.2.2.	Kent Ünitesi Düzeyindeki Parkların Planlama İlkeleri Açısından İrdelenmesi.....	122

3.2.2.1.Topkapı Şehir Parkının Planlama İlkeleri Açısından İrdelenmesi.....	122
3.3. Zeytinburnu İlçesi Yeşil Alanlarının Uygulamadan Doğan Sorunlar Açısından İrdelenmesi.....	124
3.3.1. Malzeme ve İşçilikten Kaynaklanan Sorunlar.....	126
3.3.2. Fonksiyonel Kullanım Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar.....	126
3.3.3. Ekolojik Kullanım Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar.....	127
3.3.4. İnsan Kaynaklı Etkilerden Ortaya Çıkan Sorunlar.....	127
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	129
KAYNAKÇA.....	138

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Mevlevihane Parkı Spor Alanı.....	36
Resim 2: Mevlevihane Parkı Çocuk Oyun Alanı.....	37
Resim 3: Türk Bahçesindeki Parterler.....	39
Resim 4: Türk Bahçesinin Araç Girişi.....	39
Resim 5: Türk Bahçesindeki Geometrik Havuz.....	40
Resim 6: Türk Bahçesindeki Geometrik Su Kanalı.....	40
Resim 7: Türk Bahçesindeki Mimari Yapılar.....	41
Resim 8: Nuripaşa2 Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	43
Resim 9: 80. Yıl Cumhuriyet Parkındaki Yollar ve Kapalı Oturma Alanları.....	46
Resim 10: 80. Yıl Cumhuriyet Parkının Yeşil Alan ve Oturma Alanı.....	46
Resim 11: Deniz Bingüler Parkının Girişi.....	48
Resim 12: Deniz Bingüler Parkının Çocuk Oyun Alanı.....	49
Resim 13: Mehmet Tahan (Sümer) Parkı Oturma Alanı.....	51
Resim 14: Mehmet Tahan (Sümer) Parkı Çocuk Oyun Alanı.....	51
Resim 15: Mehmet Tahan (Sümer) Parkının Çevresi.....	52
Resim 16: Kadriye Gökcal Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	54
Resim 17: Kadriye Gökcal Parkının Çevresindeki Yapılar.....	54
Resim 18: Şelale (Sultan Bacı) Parkı Yeşil Alan ve Yol Bağlantısı	56
Resim19: Atatürk Gençlik Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	58
Resim20: Özgürlük Parkından Görünüş.....	59
Resim 21: Özgürlük Parkının Çevresi.....	59
Resim 22: İston Parkının Çevresi.....	61
Resim 23: İston Parkındaki Yaya Yolları.....	62
Resim 24: İston Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	62

Resim 25: Lokman Hekim Tıbbi Bitkiler Parkının Girişi.....	63
Resim 26: Lokman Hekim Tıbbi Bitkiler Parkındaki Bitki Parterleri.....	64
Resim 27: Lokman Hekim Tıbbi Bitkiler Parkındaki Sera.....	64
Resim 28: Merkezefendi Parkı'ndaki Yaya ve Yürüyüş Yolları.....	67
Resim 29: Merkezefendi Parkı'nın Bitkisel Düzenlemesi.....	67
Resim 30: Merkezefendi Parkındaki Spor Alanı ve Çocuk Oyun Alanı.....	68
Resim 31: Seyitnizam Parkındaki Yeşil Alanlar.....	70
Resim 32: Seyitnizam Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	71
Resim 33: Seyitnizam Parkı'ndaki Donatı Eksiklikleri.....	71
Resim 34: Seyitnizam Parkındaki Yeşil Alan ve Yollar.....	72
Resim 35: 700. Yıl Parkının Dıştan Görünümü.....	74
Resim 36: 700. Yıl Parkının Girişi.....	74
Resim 37: 700. Yıl Parkındaki Oturma Alanları.....	75
Resim 38: 700. Yıl Parkındaki Oturma Alanı ve Gölet.....	75
Resim 39: 700. Yıl Parkının Otopark Alanı.....	76
Resim 40: 700. Yıl Parkı'nın Çocuk Oyun Alanı.....	76
Resim 41: 700. Yıl Parkının Arka Girişi.....	77
Resim 42: Stad Parkının Girişi.....	79
Resim 43: Stad Parkındaki Oturma Alanları.....	79
Resim 44: Stad Parkı'ndaki Çay Bahçesi.....	80
Resim 45: Stad Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	80
Resim 46: Telsiz Parkı'ndaki Çocuk Oyun Alanı.....	82
Resim 47: Telsiz Parkındaki Yeşil Alanlar.....	83
Resim 48: Telsiz Parkındaki Oturma Alanı.....	83
Resim 49: Yunus Emre Doğru Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	85

Resim 50: Yunus Emre Doğru Parkındaki Yeşil Alanlar.....	86
Resim 51: Yunus Emre Doğru Parkındaki Donatı Eksikliği.....	86
Resim 52: Şehitler Parkındaki Yol ve Bitkisel Alan Düzenlemesi.....	89
Resim 53: Şehitler Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	89
Resim 54: Şehitler Parkındaki Görünüş.....	90
Resim 55: Şehitler Parkının Önündeki Tramvay ve Otobüs Durağı.....	90
Resim 56: Bahriye Üçok Parkındaki Oturma Yerleri ve Çocuk Oyun Alanı.....	92
Resim 57: Bahriye Üçok Parkının Yanındaki Gecekondu.....	93
Resim 58: Dutluk Parkından Görünüş.....	95
Resim 59: Dutluk Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	95
Resim 60: Dutluk Parkındaki Çocuk Oyun Alanı ve Yürüyüş Yolları.....	96
Resim 61: Osman Zeki Bayraktar Parkındaki Yeşil Alanlar.....	98
Resim 62: Osman Zeki Bayraktar Parkındaki Yürüyüş Yolları.....	98
Resim 63: Öğretmenler Parkının Girişi.....	100
Resim 64: Öğretmenler Parkındaki Oturma Alanları.....	100
Resim 65: Öğretmenler Parkındaki Bitkisel Tasarım ve Su Yüzeyleri.....	101
Resim 66: Çetin Emeç Parkındaki Donatı Eksikliği.....	103
Resim 67: Çetin Emeç Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	103
Resim 68: Çetin Emeç Parkının Girişi.....	104
Resim 69: Çetin Emeç Parkındaki Düzenleme.....	104
Resim 70: Uğur Mumcu Parkındaki Yeşil Alanlar	106
Resim 71: Uğur Mumcu Parkındaki Havuz.....	107
Resim 72: Uğur Mumcu Parkındaki Kafeterya.....	107
Resim 73: Uğur Mumcu Parkındaki Çocuk Oyun Alanı Eksikliği.....	108
Resim 74: Uğur Mumcu Parkı ile Sahil Parkı Arasındaki Üst Geçit.....	108

Resim 75: Huzurevi Parkının Girişi.....	110
Resim 76: Huzurevi Parkından Görünüş.....	110
Resim 77: Çırpıcı Çayırındaki Çocuk Oyun Alanı.....	112
Resim 78: Çırpıcı Çayırındaki Yeşil Alanlar.....	112
Resim 79: Taş Cami Parkının Girişi.....	114
Resim 80: Taş Cami Parkından Görünüş.....	115
Resim 81: Tarihi Çınar Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	116
Resim 82: Çiçek Parkındaki Çocuk Oyun Alanı.....	118
Resim 83: Kazlıçeşme – Yedikule Sahil Parkından Görünüş.....	119
Resim 84: Kazlıçeşme – Yedikule Sahil Parkındaki Yeşil Alanlar.....	120
Resim 85: Kazlıçeşme – Yedikule Sahil Parkındaki Spor Alanı.....	120
Resim 86: Nuripaşa 1 Parkının Görünüşü.....	121
Resim 87: Nuripaşa 1 Parkının Girişi.....	122
Resim 88: Topkapı Şehir Parkının Önündeki Tramvay Durağı ve Araç Yolu.....	123
Resim 89: Topkapı Şehir Parkındaki Cami.....	124

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Nuripaşa 2 Parkı Peyzaj Projesi.....	43
Şekil 2: Huzurevi Parkı Peyzaj Projesi.....	109
Şekil 3: İbrahim Eren Parkı Peyzaj Projesi.....	113
Şekil 4: Tarihi Çınar Parkı Peyzaj Projesi.....	116

EKLER

Tablo 1: Zeytinburnu İlçesindeki Park Alanlarının Kalitatif Ve Kantitatif Açından İrdelenmesi

1. GİRİŞ

1.1. Çalışmanın Amacı Ve Kapsamı

Günümüzde hızlı kentleşme, yoğun nüfus artışı ve plansız gelişim yeşil alan üzerindeki baskıların artmasına sebep olmaktadır. Giderek azalan yeşil alanlar halkın ihtiyaç ve isteklerine cevap vermekte yetersiz kalmaktadır. Yeşil alanların kentsel doku ile uyumlu, olması gereklidir. Özellikle nüfusu yoğun ve toplam nüfusu içinde gelir düzeyi düşük şehir ve onun alt bölgelerinde donatımı zengin park niteliğindeki yeşil birimlere gereksinim büyüktür. Gelir düzeyi düşük olan kişilerin tatil yapma, hafta sonları kent dışına çıkma gibi olanaklarının kısıtlı olması nedeniyle yakın çevrelerinde bulunan yeşil alanlardan yararlanmaktadır. Zeytinburnu İlçesi plansız gelişmenin görüldüğü, kırsal alandan yoğun şekilde göç almış, gelir düzeyinin oldukça düşük kişilerin yaşadığı, deri atölyelerinin ve işletmelerinin yoğun olarak bulunduğu bir yerdir. Bu nedenle Zeytinburnu halkının yaşam kalitesi yüksek, eğlenebileceği, dinlenebileceği, fiziksel ve ruhsal gelişimlerine olumlu katkıda bulunacak yeşil alan ihtiyaçlarının karşılanması için; uygulama sürecinde kent dokusu, kullanıcı özellikleri ve planlama ilkeleriyle örtüşen yeşil alanların planlanması gerekmektedir.

Bu tezin amacı; Zeytinburnu İlçesinde bulunan parkların nitelik ve nicelik açısından kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamak konusundaki yeterliliğinin belirlenmesidir. İlçedeki parklar nitelik ve nicelik açısından incelenecektir. Parklar; alansal büyüklükleri, sahip oldukları rekreasyonel aktivite ve donatı miktarı olarak nicelik değerlendirmeleri yapılacaktır. Bu safhadan sonra parkın sahip olduğu rekreasyonel

aktiviteler ve donatıların çeşitliliği, bakımı ve diğer elemanlarla uyumu açısından nitelik olarak değerlendirilecektir. Yapılan bu değerlendirmenin sonucunda parkların genel olarak sorunları belirlenip bu doğrultuda öneriler geliştirilecektir.

1.2. Çalışmanın Yöntemi

Zeytinburnu İlçesinde kullanıcıların sosyo-ekonomik özellikleri, kullanıcı memnuniyeti, kullanım yoğunluğunu belirlemek üzere anketler yapılacaktır.

Zeytinburnu İlçesindeki parkların mevcut durumunu ve kullanım açısından yeterliliğini saptamak için bu alanların niteliksel ve niceliksel yönden analizleri yapılacaktır. Bu analizler yapılırken alanda incelemeler, alan fotoğrafları, Bahçeşehir Üniversitesi Zeytinburnu Yeşil Koridor Dönüşüm Projesi ve Zeytinburnu İlçesi Park ve Bahçeler Müdürlüğünden elde edilecek verilerden yararlanılacaktır. Parklar alan büyüklüklerine göre cep parkı, küçük park, mahalle parkı, semt parkı ve şehir parkı olarak sınıflandırılacaktır. Parkların niteliksel belirlenmesinde; etki alanlarına göre konumu, donatı durumu ve sahip olduğu rekreasyonel faaliyetleri incelenecektir.

Elde edilen kullanıcı özellikleri ve parkların nicelik ve nitelik durumları değerlendirilmek üzere bir tablo oluşturulacaktır. Oluşturulan bu tabloda parkların alansal büyüklüğü, konumu, ulaşılabilirliği, tasarım özellikleri, giriş ve sınırların kontrolü, dolaşımı, çocuk oyun alanları ve spor alanları, bitkisel doku, donatı bakım özellikleri planlama ilkelerine göre değerlendirilecektir.

Yapılan bu niteliksel değerlendirmeler parkın kullanıcı özellikleri, planlama, bakım safhasında halkın katılımı ile birleştirilerek parkların kullanıcı istek ve ihtiyaçlarına göre yeterliliği belirlenecektir. Parklar yeterliliklerine göre çok iyi, iyi, orta ve kötü olmak üzere sınıflandırılacaktır. Yapılan bu sınıflandırmadan yararlanılarak ilçe ölçeğindeki parkların uygulamadan doğan sorunları belirlenecektir. Belirlenen bu sorunlara kullanıcı istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek, sürekli kullanımının ve kalitesini güvence altına alabilecek şekilde öneriler getirilecektir.

2. YEŞİL ALANLARIN YERLEŞİM ALANLARI İÇERİSİNDEKİ ÖNEMİ

Hızlı kentleşme hareketleri, nüfus artışı kırsal alanlardan kentlere göç, plansız kentleşme olgusu, hava, su, toprak ve çevre kirlenmesi, gürültü, doğa alanları ile yeşil alanların tahribi, yok edilmesi gibi sorunlar olmuştur. (Dil, 2004).

Sanayileşme ve teknolojik ilerleme sonucu çalışma saatleri ve iş gücünün azalması, yükselen yaşam standartları ile gelişen eğitim olanakları ile bilinçlenme kentlerde yeşil alanlarda rekreasyona duyulan ihtiyacı güçlendirmiştir (Dil, 2004).

Bölgesel ölçekli çalışmalar ile yeşil alan sisteminin oluşturulması, kentsel doku ile yeşil doku arasındaki ilişkilerin kurulması ve rekreasyon alan kaynaklarının yeniden değerlendirilmesi yapılmaktadır (Dil, 2004).

2.1. Yeşil Alan Kavramı

Açık alan kavramı; yeşil alan kavramını da içinde barındıran kentin fiziksel unsurlarını içerir. Araç trafiğini konut ve rekreasyon alanlarından ayırarak yaya trafiği için trafik güvenliğini sağlar (Dil, 2004).

Yeşil alan barınma, çalışma gibi halkın yerel ihtiyaçları dışında kalan, halkın bir takım rekreatif ihtiyaçlarına cevap veren, kent yönetimi tarafından düzenlenen; gezme, eğlence ve boş zamanları değerlendirmek amacıyla bitkilendirilmiş; kentte yaşayanların ortak olarak kullandıkları doğal alanlardır. Bu alanlar fonksiyon alanları içinde de bulunabilir. Ağaçtan ormana kadar yeşil örtü ile ilgili tüm doğa elemanları bu tanımın içinde yer almaktadır (Dil, 2004).

Toplumun yararına açık olan; park alanları, çocuk oyun alanları, spor alanları, kent içi ve çevresindeki korular, dinlenme ve gezinti alanları, aktif yeşil alanlar olarak

ifade edilirler. Yapı parselleri içindeki özel bahçeler, tarım alanları, meyve bahçeleri ve kamuya açılmamış koru ve fidanlıklar, devlet ormanları, mezarlıklar, askeri alanlar, okul ve hastane bahçeleri, spor tesis alanları, yol ve meydanlardaki güvenlik şerit ve refüjleri ise pasif yeşil alanları kapsamaktadır (Dil, 2004).

2.2. Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Yeşil alanlarda; konum, kademelenme, fonksiyonlar, büyüklük gibi kriterlere bağlı olarak çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır (Dil, 2004).

Kentlerde insan topluluklarının yaş, kültür, meslek, sosyal ve ekonomik durumlarına göre yeşil alan ihtiyaçlarında da farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıklar kentlerde çeşitli tipte yeşil alanların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yeşil alanlar, etki alanlarına, işlevlerine göre bina düzeyinde, ilköğretim ünitesi düzeyinde, mahalle ünitesi düzeyinde ve kent ünitesi düzeyinde olmak üzere 4 grupta sınıflandırılabilir (Aksoy, 2001).

- **Bina Düzeyinde Yeşil Alanlar:** Binanın ön, arka ve yan bahçeleri.
- **İlköğretim Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar:** Tek konut ve apartman bahçeleri, yol ağaçlandırmaları, refüjler ve konut grupları arasındaki oyun alanları.
- **Mahalle Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar:** Oyun ve spor alanı, mahalle parkı.
- **Kent Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar:** Şehir parkları, spor tesis alanları, kent ormanları, fuar ve sergi alanları, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri.

2.3. Yeşil Alanların İşlevleri

Yeşil alanlar; iklim, kent estetiği, ruh sağlığı, ekolojik, ekonomik yönden büyük öneme sahiptir. Yeşil alanlar kent içinde insan-doğa ilişkisini kurar. Fiziksel ve ruhsal anlamda insan sağlığına, kentin plansız ve yoğun alanlarında yaşayanlara olumlu etki ettiği bilinmektedir. Yeşil alanlar kentte yaşayan insanların fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılar, doğal zenginlikleri korur, turizmi geliştirir, konut-ticaret-

sanayi bölgeleri arasında tampon oluşturur, yaya ve taşıt dolaşımını kolaylaştırır (Dil, 2004).

2.3.1. Arazi Kullanım Planlaması Açısından İşlevleri

Şehircilik açısından; bölünme, sirkülasyon, biyoklimatik, hijyenik yönden iyileştirme, koruma, kenti biçimlendirme, estetik kazandırma, yaşam kalitesini arttırma, rekreasyon olanakları sunma gibi çeşitli fonksiyonları barındırır (Dil, 2004).

Yeşil alanlar bir şehrin fiziksel yönden dengesini sağlarlar. Şehirlerin strüktürüne önemli bir oranda dahil edilerek, ikamet, ticaret ve endüstri karakterleri yönünden uyumsuzluk gösteren farklı sahalar arasında bir tampon görevini görürler. Aynı zamanda, şehir içinde bina ve insan kitlelerinin yoğunluğunu hafifleten veya çevresel kuşağa doğru yayılan iskanı kontrol altına alan bir denge unsurudur. Şehir içindeki yeşil alanların ışık, hava, gürültü veya emniyeti için önemli rolleri vardır. Şehir içinde yeşil alanlar, araç trafiğini; yaya, rekreasyon ve ikamet sahalarından ayırmakla insanlar için trafik yönünden gereken emniyeti sağlamış olurlar.

Yeşil alanlar, şehirle organik sistem arasında ilgi kurar. Şehirlerin geometrik yapı kalıpları arasına girerek monotonluğu giderir; birbirleri arasında bağlayıcı unsur olarak hizmet görür. Bu nedenle bir yandan şehrin fiziksel yapısının kuruluşunu giderirken; öte yandan da şehrin yapı kitlelerine yumuşak bir ifade verir ve bütün unsurları organik düzen içinde bir araya getirir (Dil, 2004).

2.3.2. İklimsel Yönden İşlevleri

Kent içinde yer alan yeşil alanlar kent içinde çeşitli mikro klimaların oluşmasına neden olur. Yeşil alanlar özellikle sıcaklıkta etkili olmaktadır. Yapılan yoğun alan ile yeşil alanlar arasında bir hava sirkülasyonu oluşur. Bu nedenle serin hava geceleri kent içi ve çevresine yayılmaktadır. Kentte yapılar ve bitkiler hava akımına

paralel yerleştirilmişse hava kente doğru akar. Aksi halde serin hava yer yer birikir ve don olaylarına neden olur (Aksoy, 2002).

Kentlerde beton ve asfaltın giderek fazla kullanılır olması hava sıcaklığının artışı üzerinde hissedilir bir etki yapmıştır. Bu sıcaklık artışlarının düşürülmesinde yeşil alanların yararı büyüktür (Aksoy, 2002).

Yeşil alanlar buldukları yerde kendilerine özgü bir iklimi yaratıp kent ikliminin havasını iyileştirirler. Kentsel alanlardaki yapılar ve sert zeminlerle kaplı alanlar yeşil alanlara nazaran daha fazla güneş enerjisi absorbe ederler. Geceleri kentsel ortamdaki kirli havanın da etkisiyle ısınan alanlardaki ısının havaya verilmesi “karasal radyasyonla” ısı kaybının azalması anlamına gelmektedir (Onat, 1998).

Bitkiler yapraklarıyla gölge yapıp güneş ışığının direkt olarak toprağa gelmesine engel olmaktadır. Bitkiler güneş ışınlarının bir kısmını yaprakları sayesinde yansıtırlarken bir kısmını da absorbe eder, diğer bir kısmını ise dağıtır (Onat, 1998).

Yeşil alanlar havanın nemini düzenler. Ağaçlar yapraklarının terlemesi sayesinde havaya nem verir. Bir Kayın ağacı (Fagus sp.) günde buhar halinde 500 lt., Huş ağacı (Betula sp.) 300 lt su vermektedir. 500 lt su 100.000 m² büyüklüğündeki bir alanın %30-40 oranındaki nemini karşılar. 500 lt suyu karşılamak için ağaç 300.000 ısı alır ve havayı serinletir (Onat, 1998).

Yeşil alanlar havayı düzenlerler. Bitkiler havayı kirleten tozları ve gazları absorbe ederler. Örneğin refüjlerde kullanılan 1m yüksekliğindeki bir çit bitkisi toz ve gazları filtre eder, CO₂'yi alıp havaya O₂ (oksijen) ve H₂O (su) verir. Taşıt trafiğindeki Pb'nin (kurşun) etkisini azaltır. Transpirasyon yoluyla yükselen hava toz ve diğer parçacıkları uzaklaştırır. Düşük ısıdaki hava ile yüksek ısıdaki hava yer değiştirerek havanın temizlenmesini sağlar. Böylece yapılar arasındaki yeşil alanlar havalandırmaya imkan verir (Onat, 1998).

Yeşil alanlar rüzgarı kontrol etmek için de kullanılırlar. Yeşil alanları ile rüzgarın etkisini azaltmak, yönünü değiştirmek, yöneltmek ve filtre etmek mümkündür (Onat, 1998).

Yeşil alanlar yağışın hızını azaltarak yüzey akışının neden olduğu erozyonu engellemektedir. Yağışın etkisi bitkinin yaprak ve dalları ile azaltılır (Onat, 1998).

2.3.3. Rekreasyon İşlevleri

Yeşil alanlar şehirlerde yaşayan kişilerin günlük ve haftalık rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayan, aktif ve pasif rekreasyonları içeren alanlardır.

Rekreasyon sayılan eylemler yaşa, kişilere, zaman ve mekana göre değişiklikler gösterebilir. Bu nedenle, çeşitliliği çok fazla olan rekreasyonel eylem ve katılımların kişiye bağlı yön ve karakteri önemlidir. Aktif rekreasyon, kişinin eğlendirici, dinlendirici eylemlere aktif olarak katılıp enerji harcamasıdır. Yüzme, tenis, binicilik, golf, ok atma, yelken, kürek, paten kayma, kayak, özürllülerin katılabileceği spor olanakları, çocuk oyun alanları aktif rekreasyonu oluşturmaktadır (Aksoy, 2004).

Açık, kapalı müze ve sergi alanları, açık hava konserleri, hayvanat bahçeleri ve botanik bahçelerinde gezinti pasif rekreasyonu oluşturmaktadır.

Rekreasyona katılımın biçimi ne olursa olsun, rekreasyon bir mekanda yapılır ve peyzaj mimarlığı rekreasyonel planlama çalışmaları dış mekan üzerinde yer alır. Kentlerin dış mekan olanakları ise, yerleşim alanlarının fiziksel kalıpları dışında yer alan yeşil alanlar olarak kentsel yerleşmelerin en önemli bölümünü oluşturur.

2.3.4. Ruh Sağlığı Açısından İşlevleri

İnsan ve doğa arasındaki ilişki insanların ruh sağlığı açısından oldukça olumludur (Dil, 2004).

Yeşil alanlar toplumda birlik ve beraberliği sağlar. Kentsel yeşil alanlarda insanlar bir araya gelirler; bu da toplumsal yaşantı ve dayanışmayı sağlar (Onat, 1998).

Kişiler kentsel yeşil alanlarda stres atar, rahatlar, zevk alır, hayal kurarlar, isterlerse diğer insanlarla birlikte olur, isterse kendi başlarına kalırlar, ortak yaşamın gereklerine uyarlar. Kişiler yeşil alanlarda kültürel, sosyal aktivitelerde bulunur, bilgi alışverişi yapar, güven duyarlar (Onat, 1998).

Yeşil alanlar insanların sosyal açıdan birlikte olmasını sağlarken; botanik parkları, çocuk oyun alanları, hayvanat bahçeleri gibi alanlarda çocuklar çevrelerini keşfeder, yeni bilgiler öğrenirler (Onat, 1998).

2.3.5. Ekolojik İşlevleri

Kentlerde bulunan yeşil alanlar kenti; ekolojik ve mikroklimatik yönden olumlu etkiler, kitleli yeşillik özelliğinde olan yeşil alanlar ormanların ve diğer yeşil alanların devamlılığını sağlayıp kent yakınında tarımsal üretime imkan verirler.

Yeşil alanlar çevre kirliliği üzerinde oldukça etkilidir. Bitkiler toprak ve su korumasındada önemli roller oynarlar (Aksoy, 2002)

Çok sayıda bitki ve hayvan türü için yaşam mekanı oluşturur. Koruma alanı olarak ayrılan yerlerde hayvan ve bitki türlerinin varlıklarını sürdürmesi mümkündür (Dil, 2004).

2.3.6. Ekonomik İşlevleri

Yeşil alanlar; yaşam kalitesini arttırmakla birlikte; yeşil alanın yakınındaki arsa, konut ve işyeri fiyatlarını da arttırmaktadır (Civan, 2003).

Yeşil alanlar kentin prestijini arttırmaktadır. Ayrıca yeşil alanların bakımı, güvenliği gibi konularda da kişilere istihdam olanağı sağlanmaktadır. Kamusal yeşil alanların ekonomide mal olarak değeri tam olara belirlenemese de; kente ve orada yaşaya kişilere sağlık, estetik, iş gibi faydalar sağlamaktadır (Goede, Van Leeu, Nijkamp, Rodenburg, 2001).

2.4. Yeşil Alan Planlama İlkeleri

Doğa ve onun yapay öğeleri arasında devamlı bir etkileşim mevcuttur. Doğa koşulları değişiklik gösterirler. Tüm canlılar yaşamlarını sürdürebilmek için kendilerine uygun bir çevre oluşturma çabası içindedirler. Bu çaba doğa ve canlı arasındaki uyumdur. İnsan düşünme ve yaratma gibi nitelikleriyle daima çevresini değiştirme yolunu izlemiştir. Bu değişim çevredeki doğal ve kültürel verilerle birlikte yaptığı sentezi fiziki mekana yansıtma olgusudur (Atabay, 1988).

Şehir, insanın iç ve dış mekana özgü tüm fonksiyonlarının bulunduğu makro mekandır. Yaşam için gerekli olan diğer fonksiyonların yanı sıra rekreasyon fonksiyonunun da insan sağlığı için önemi büyüktür. Yeşil alanlardan yararlanma, yaş, eğitim ve gelir durumu açısından kullanıcıların birey veya toplu olarak istem ve kullanım biçimleri gibi etkenlerle ilişkilidir. Şehir bütünündeki yeşil alanların mekansal dağılımı bir dizi öğeye bağlıdır. Bunlar şehrin coğrafi konumu, topografyası, yüzey suları, iklimi, vejetasyonu, tarihi ve nüfusu gibi verileridir. Bu veriler şehir içindeki yeşil alanların biçimini, yoğunluğunu ve işlevlerini tayin ederler (Atabay, 1988).

Temel olarak; yeşilin kent dışından içine kadar girmesi ve kent içinde bütünleşmesi istenir.

Yeşil alanlar ulaşım açıklıkları gibi yerleşim düzeninide şekillendirirler. Nüfus arttıkça yeşil alana duyulan ihtiyaç artmaktadır (Dil, 2004).

Fiziksel planlamada ekolojik denge ve rekreasyon kavramları oldukça önemlidir. Nazım imar plan ve uygulama imar planlarında yeşil alan planlamasına önem verilmelidir. Kentsel peyzaj planlamasında temel ilke kentin ekolojik dengesinin korunmasıdır. Peyzaj planlamasında; yerleşim yeri olan alanın doğal değerleri, toplumun bu değerlere yönelik kültürel istekleri, ekolojik denge ölçüsü kullanılarak

planlama yapılır. Ekolojik ağırlıklı yaklaşımla kentteki kültürel çevre oluşumunda optimal doluluk boşluk oranı dikkate alınarak planlama yapılmaktadır (Dil, 2004).

Peyzaj planlama ile yeşil alan planlaması arasında kesin bir sınır bulunduğu konusunda ortak bir görüşe varılmamıştır ancak peyzaj planlaması; doğayı koruma, kırsal peyzaj ve yeşil alan planlaması olarak 3'e ayrılmaktadır. Yeşil alan planlaması ise; kent planlamasının bütünleyici bir bölümüdür. Kentsel yeşil alan planlamasında yeşil alana duyulan ihtiyaç ve istekler yer almaktadır. Kentsel yeşil alan planlaması insanların fiziksel ve ruh sağlıkları açısından oldukça önemlidir. Yeşil alanlarda fonksiyonel ve mekansal bir organizasyon yapılması ulaşım ve erişilebilirlik, yörenin doğal yapısı ile uyum, kalite, yaşanabilirlik, karakter, uygunluk, kontrol ve çeşitlilik (multifonksiyonellik) faktörlerine bağlıdır.

- **Ulaşılabilirlik ve Erişilebilirlik**

Yürüme uzaklığı temel alınmaktadır. Semt ölçeği üzerindeki ölçeklerde yer alan yeşil alanlarda toplu taşıma ile ulaşım önemlidir (Dil, 2004).

Yeşil alanların mevkisi ve kullanıcının ziyaret sıklığı arasındaki ilişki oldukça önemlidir. Yeşil alana kullanıcının yürüyerek ulaşması 5-10-15 dakika arasında olmalıdır. Bu nedenle planlama yapılırken yeşil alanlara kullanıcının yaya olarak bu sürelerde ulaşması dikkate alınmalıdır. Kullanıcıya yeşil alan ne kadar yakınsa kullanım yoğunluğu da o kadar fazla olur.

Ulaşma mesafesi arttıkça yeşil alanın ha olarak büyüklüğü ve donanım çeşitliliği de artmalıdır. Kentsel yeşil alan planlamasında;

- Yerleşim alanının doğal yapısı
- Mekanın konumu
- Yeşil mekanların çekiciliği
- Yeşil alan donanımı

○ Kullanıcının boş zaman aralıkları ve boş zamandaki alışkanlıkları belirlenmelidir (Varese, Bertelli, 2001).

Erişilebilirlik; kullanıcıların mekanda sağlanan servis ve aktivitelere rahat şekilde ulaşmasıdır. Toplum içindeki yaşlı, özürlü bireylerin ve çocukların da erişiminin kolayca sağlanması ve kontrolü önemlidir. Ayrıca kent dışında yaşayan kişilerin kent merkezindeki aktivitelere ulaşımın sağlanması da bir diğer husustur. Konut alanlarının farklı ölçeklerde bulunan kentsel yeşil alanlarla olan ilişkisinin saptanması gerekmektedir. Kent içinde sürekliliği olan bir yaya sirkülasyonunun olması güvenli yaya aksı, özürlü, yaşlı bireylerin ve çocukların mekanı güvenli kullanımının sağlanması önemlidir (Çulcuoğlu, Oğuz, 2000).

- **Yörenin Doğal Yapısı İle Uyum**

Yeşil alanın dağılımı; doğal mekanlarla ilgili özellikler, peyzaj strüktürü, relief, su yüzeyleri, akarsular, toprak, vejetasyon, kent iklimi, kentin görünümü ile ilişkilidir (Dil, 2004).

Yeşil alan içinde topoğrafyanın gösterdiği karaktere bağlı olarak büyük veya küçük, tam veya yarı çevrelenmiş mekanlar yaratıldığında birey kendini doğa ile daha yakın ilişkide hisseder. Açık alanda düzenlenen rekreatif amaçlı fonksiyonların belirli ölçü ve standartları içermesinin yanı sıra, mekan içinde yer alacak eylemlerde belirli hareket alanı ve gereçleri gerektirirler. Bu nedenle, mekanın formu fonksiyona özgü biçimleri içermelidir. Yeşil alanın bütünleyicisi olan çeşitli bitki materyali de bu fonksiyonun tamamlayıcısı olarak güzellik duygumuza hitap edecek biçimde yer almalıdır. Arazinin doğal formu yeşil mekanın ana yapısını oluşturan önemli vizüel bir özelliktir. Alanın dik veya ılımlı eğimi, çukurluklara veya tepelere sahip olması, fonksiyon alanlarının daha organik dağılımına neden olarak yeşil alan mekanına hareketlilik kazandırır. Doğa da mevcut bulunan konkav, konveks ve düz gibi çeşitli

çizgiler taşıyan morfolojik yapı canlılık, varlık, bitkinlik, çaresizlik veya ölüm gibi anlamları taşır.

Arazi morfolojisinin diğer formları olan su yüzeyleri, kayalık ve taş topluluklarıdır. Bu formlar çeşitli kullanım özellikleri bulunan ilgili ve dominant görüntüler sağlayan doğal öğelerdir. Bu tür öğeler planlamaya aktif olarak girerler. Ancak bu tür verilere sahip olmayan alanlarda aynı efekti sağlamak üzere bu tür doğal elemanlar çeşitli biçimlerde kullanılır. Doğal öğeler peyzajı doğrudan etkileyerek ilgi çeker ve silüete kontür kazandırır. Düz alanda yaratılacak hareketli arazi reliefi, kot farklılıklarının oluşturacağı değişik ve sürpriz mekanların yanı sıra, yeşil alana dinamik bir görünüm sağlar (Garvin, Berens, 1997).

Doğal eleman olarak su yüzeyi sınırlayıcı ve kuşatıcı özelliklere sahip dekoratif bir mekan elemanı olup, aynı zamanda yer çekiminin denge yaratma eğilimini ve gücünü belirli olarak ifade eden bir peyzaj öğesidir. Bu eleman çevresinde sukunet ve serinlik yaratmasının yanı sıra, gün içinde değişen ışık durumuna göre çevresel elemanların tümü veya yalnızca kontürüyle su yüzeyine izdüşüm sağlayarak peyzajın etkinliğini arttırıcı rol oynar. Su öğesi hangi boyut ve biçimde olursa olsun hareketli, durgun, dekoratif, informal, formal formlarda görsel ve duygusal etkiler yaratacak özelliklerde planlamaya aktif olarak girmelidir. Ancak göl ve deniz gibi büyük su yüzeylerinin yanında öngörülecek su öğeleri birbirini tamamlayıcı elemanlar olarak düşünülmelidir. Taş veya kaya grupları sert veya yumuşak görünümleri ile dinamik bir öğe olarak peyzaja girerler. (Garvin, Berens, 1997).

- **Kalite**

Yeşil alanın kullanıcıya olan uzaklığı yeşil alanların çekici hale getirilmesi ile aşılabılır. Su yüzeyleri, ilginç bitki türleri ve hayvanlar ile kullanıcının ilgisi çekilebilir. Buna bağlı olarak ulaşılabilirlik faktörü aşılabılır (Dil, 2004).

Kaliteli bir yaşam çevresinin oluşturulması peyzaj tasarımının hedeflerinden biridir.

Kaliteli yaşanabilir bir çevrenin oluşturulmasında;

- Tasarımda karşılaşılan problemlerin tanımı
- Bu problemler sonucunda izlenecek tasarım süreci
- Uygulama
- Uygulama sonrası; bakım-işletme süreci
- Politik ve siyasal yaklaşımlar yer almaktadır. (Çulcuoğlu, Oğuz, 2000)

Kaliteli bir yaşam çevresi için varolan problemlerin tanımının yapılması oldukça önemlidir. Kalite kriterleri kendi arasında yaşanabilirlik, karakter, uygunluk, erişilebilirlik, kontrol, multifonksiyonelliğe göre belirlenir (Coles, Caserio, 2001).

• **Yaşanabilirlik**

Yaşanabilirlik ilkesi tüm canlıların yaşamlarını sürdürmesi için ihtiyaç duydukları temel gereksinimlerini yaşadıkları ortamdan karşılamasıdır. Tüm canlıların yaşamlarını sürdürebildikleri ve devamlılıklarını sağladıkları çevre “iyi bir habitat” olarak nitelendirilmektedir (Çulcuoğlu, Oğuz, 2000).

Yaşanabilir bir çevre; çevresel atıkların, kirleticilerin, hastalıkların kontrol altında olduğu ve güvenli olan çevredir. Yaşanabilirlik kriteri içinde özürsüz, yaşlı ve sakatların da dikkate alınması ve bu kişilerin gereksinimlerinin sağlandığı konforlu bir yaşam çevresinin oluşturulması da yer almaktadır. Aynı zamanda iklimsel özelliklere göre yapılan tasarımlar ve kullanıcıların konforunun sağlanması da bir başka yaşanabilirlik ilkesidir (Çulcuoğlu, Oğuz, 2000).

• **Karakter**

Mekânın kimliği veya özgünlüğü bir mekânı diğerlerinden farklı kılan önemli bir niteliktir. Bu niteliği oluşturan etmenler; tarihsel ve kültürel konum, form ve yaşam biçimleridir. Mekândaki zaman algılaması ve estetik bileşenlerin ortaya çıkardığı

psikolojik etki mekanın kimliğinin algılanmasını güçlendirir. Geçmişe ait izler ve geleceğin yansıması, bitkilerin oluşturduğu zaman ve mevsimsel değişimler mekan algılamasını oluşturur (Çulcuoğlu, Oğuz, 2000).

- **Uygunluk**

Mekanın içerdiği aktiviteler insanların yaşam biçimlerinin dengesidir. Mekanın kullanıcı tarafından sorunsuz kullanımı ve kullanıcı memnuniyeti mekanın etkinliğini oluşturur. Kullanıcı mekanı kullanırken zamanla bir sahiplenme duygusuna da sahip olur. Oluşan sahiplenme duygusu yaşam biçiminde süreklilik ve kalıcılık sağlanmasına yol açar. Bir mekan tasarlanırken gelecekteki gereksinimlerin de göz önüne alınması ve bu esneklik payının mekanda bırakılması mekanın sürekliliğini de sağlar (Çulcuoğlu, Oğuz, 2000).

- **Kontrol**

Yaşayan kişilerin mekanın tasarımı, onarımı, bakımı, yenilenme ve yönetim süreçlerine katılması oldukça önemlidir. Proje oluşumu ve uygulama sonrası gelişiminde halkın etkin katılımı ile organizasyonlarının sağlanması kişilerde sahiplenmeyi sağlar ve etkin kullanımı oluşturmaktadır. Sivil toplum örgütleri, meslek odaları, toplu konut alanlarında blok, mahalle, üst yönetim birimlerinden oluşan örgütlenmelerle halkın katılımı sağlanabilir (Çulcuoğlu, Oğuz, 2000).

- **Çeşitlilik (Multifonksiyonellik)**

Toplum içinde yer alan sosyal, kültürel, ekonomik açıdan farklılık gösteren farklı grupların olması farklı mekan kullanımlarını oluşturmaktadır. Çeşitlilik bireylerin seçim özgürlüğünü ve farklı deneyimler elde etmesini sağlar. Ancak çeşitlilik ölçüsü önemlidir. Mekanda karmaşanın oluşmamasına, dikkat dağıtıcı, rahatsızlık verici unsurların olmamasına dikkat edilmelidir (Çulcuoğlu, Oğuz, 2000).

2.4.1. Mahalle ve Semt Ünitesi Düzeyinde Planlama İlkeleri

2.4.1.1. Çocuk Oyun Alanları Planlama İlkeleri

Çocukların yaş gruplarına göre belirlenen oyun oynama isteklerine ve yeteneklerine cevap verebilecek nitelikteki oyun elemanları ile donatılmış olan alanlardır. Bu alanların yer seçiminde; çocukların güvenli şekilde oyun oynamaları için motorlu taşıt trafiğinden arındırılmış olmasına dikkat edilmelidir.

Çocuk oyun alanları düzenlemelerinde oyun elemanları çocukların yaş gruplarına göre sınıflandırılıp ayrı alanlara yerleştirilmelidir. Her yaş grubundaki çocuğun ihtiyaç ve istekleri, fiziksel kabiliyetleri farklı olduğundan dolayı kaza ve sakatlıklara sebep olmamak için yaş gruplarına göre çocuk oyun alanları birbirinden ayrılmalıdır (Dil, 2004).

Çocuk oyun alanları planlanırken sadece çocuklara göre değil onların ebeveynleri de düşünülmelidir. Ebeveynler için oturma alanları da düşünülmelidir. Oyun alanlarında çocuk sorumluluk duygusunu geliştirir, diğer çocuklarla paylaşma, birlikte hareket etme, kendi duygu ve beğenilerini ifade edebilmeli, aktif ve girişimci olmayı öğrenmelidir (Dil, 2004).

Oyun alanı, belli oyun araç ve gereçlerinin serpiştirildiği bir mekan değildir. Çocuk bahçesi, farklı kullanım bölümlerini, çeşitli olanaklara sahip oyun araçları da bir diziyi içermelidir. Bir planıcı bu diziyi sağlayabildiğinde eğitim açısından bekleneni elde edebilir. Bu amaçla doğru seçim ve planlaması yapılan ekipmanlar, bilinçli bir dağılım içinde çocukların yaş gruplarına uygun olarak yerleştirilmeli, çocuğun yaratıcı ve araştırmacı gücü geliştirilmelidir. Bu amaçları sağlayabilmek için aşağıda belirtilen tasarım ilkeleri dikkate alınmalıdır.

- **Uygun Topoğrafik ya da Plastik Yapılı Mekanın Kullanılması**

Çocuk oyun bahçesinde alan formundaki değişimler, çocuk için hareket ve yaratıcılık getirir. Yapay tepe ve çukurlar, set ve teraslar yaratıcı oyunlar için değişik mekanlar olabilirler.

Çocuklar kayma, tünelden geçme, saklanma ve tırmanma gibi hareketleri serbestçe yapabilirler. Bu hareketler ve çeşitli olanaklar, bir hareket dizisi içinde değişik ve akıcı mekan bölmelerinde olabilir. Farklı mekanlar, değişik renk ve bunların tonlarıyla oyuna hareket ve renk katabilir.

- **Mekan ve Ekipmanlar Dizisinin Fonksiyonları Arasındaki İlişkiler**

Bir dizi oyun ve aktiviteye olanak sağlayan çocuk bahçesi ekipmanı bir diğerini engelleyici olmamalıdır. Örneğin; top oynanabilen bir mekan yanında kum havuzu bulunmamalıdır. Çocuk oyunlarının izleyicisi ve gözlemcisi olan ebeveynler için uygun mekanlara fonksiyon bölümleri arasında yer verilmelidir. Örneğin; büyükler için oturma yerlerinin gölgeli, sakin köşelerde bulunması gibi.

- **Ölçek ve Mekan**

Her çocuk bahçesi tasarımı, belirli yaş grubu ve çocuk sayısına göre belli bir kapasite içermelidir. Yeterli alan içinde oyun ünite ve bölümleri arasında yaratılan bütünlük çalışmaları, en küçük yaş grubundan başlanarak geliştirilmelidir.

Küçük yaş grupları için de oyunlar, belirli kurallar dışında ve serbest hareketler halindedir. Böyle bir hareket ve oyun dizisi informal düzenlenmiş yumuşak form ve çizgilerin hakim olduğu mekanları zorunlu kılar. Bu nedenle, çocuk bahçesinin küçük yaş grupları için düzenlenecek bölümleri sessiz, sert ve köşeli özellik ve yapılar göstermeyen yumuşak hatlı, hareket kolaylığı getiren bir tasarım şekli göstermelidir (Aksoy, 2004).

Çocuklar için düşünölebilecek mekan düzenleyici perdeleme elemanları ve yaratılacak mahremiyet ölçüsü oldukça farklı ölçekte ele alınmalıdır. Bu amaçla alan plastiği çalışmalarını ve bitkilendirme araç olarak kullanılarak uygun, sakin ve sessiz mekanlarda hayal dünyası oyunlarına olanak sağlanmalıdır.

- **Alan Formu**

Çocuk oyun bahçeleri, tırmanma ve kaymayı teşvik edici alan formlarıyla çok fonksiyonel bir yapı kazanabilirler. Alanın doğal ya da yapay dalgalı formu, tepelikler, hafif eğimler, oyun oynamayı teşvik edici özellikler gösterirler. Çocuk bahçelerinde bu amaçla yapılan alan plastiği çalışmalarını, değişik mekanlar sergilediği gibi, belirli fonksiyonları da üstlenerek düz bir yapı üzerinde plastik form olarak ayrıca bir görsel değer kazanabilir.

- **Zemin Döşemesi**

Çocuk bahçelerinin yıl boyu yararlanabilirliğinin sağlanabilmesi için oyun alanı yüzey kaplaması önemli bir konudur. Çocuk oyun alanları için çim, sıkıştırılmış tuğla, cüruf tozu ve çamurlaşmayan toprak zemin kaplama malzemesi olarak kullanılabilir. Deniz kumu da bu malzemeler içinde sayılabilir. Bunların hepsinin avantajlı ve dezavantajlı yönleri vardır.

Çocuk oyun alanları için sert yüzey kaplamaları olarak kullanılabilen materyaller asfalt, beton, taş, tuğla, ahşap vb. olabilir. Bu materyaller aşınmaya ve yağışlara karşı oldukça dayanıklı, her mevsim kullanılabilen yüzey döşemelerine olanak sağlarlar. Ayrıca malzemelerin çeşitli renk, desen ve doku özellikleri de çocuk bahçelerine ayrı bir karakter ve çekicilik kazandırabilir.

- **Bitkilendirme**

Çocuk bahçeleri için yapılacak bitkilendirme, bölgesel iklim koşullarına göre özellikler taşıyabilir. Kuzey Avrupa ülkelerinde güneş isteği ile Akdeniz ülkelerinde gölge isteği önemli bir tasarım ilkesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Değişik amaçlar için yapılan bitkilendirme, yaprak özellikleri nedeniyle kaygan ve kirletici bir kaynak olma özelliği gösterebilir. Diğer yönden önerilen bitkilendirme tohum, çiçek, diken özellikleriyle de çocuklar için tehlikeli sonuçlar ortaya çıkarmamalıdır (Aksoy, 2004)

Çalı ve ağaçların perdeleme elemanı ve çit olarak kullanılması, çocuk bahçeleri için hem görsel hem de iklimik yönden olumlu sonuçlar yaratır.

Çocuk bahçeleri alan ihtiyacı, birçok kent plancısına göre değişik değerlerde ele alınmaktadır. Apartman tipi yerleşim ünitelerinde çocuk bahçesinin 1000 m²'den az olmaması savunulurken, bazı araştırmacılara göre de her çocuk için 6,5 m² alan tahsisi yapılarak, en küçük çocuk bahçesinin 250 m²'den küçük olmaması ve yerleşim büyüdükçe 250-1000 m²'ye kadar genişlemesi önerilmektedir (Aksoy, 2004).

Genel bir deyişle; bir yerleşim içinde (0-6) yaş grubu çocuk sayısı toplam nüfusun 1/10'u olarak hesaplanmaktadır. Bu kriterler ışığında önerilen standartlar, ülkemiz imar yasasıyla zorunlu kılınan en az 10 m²'lik yeşil alan miktarının çok üzerinde bulunmaktadır. Nitekim imar planının öngördüğü yeşil alan miktarı çocuk bahçeleri için dahi yeterli sayılamamaktadır. Kaldı ki kent planlarında yeşil alan olarak tahsis edilen alanların kullanışı kısıtlı, topoğrafik yapısı uygun olmayan, kıyıda köşede kalmış parçalar olduğu da dikkati çeken önemli bir konudur (Aksoy, 2004).

2.4.1.2. Mahalle Parkları Planlama İlkeleri

Daha çok kentin konut dokusu içinde ya da 400-800 m yakınında düzenlenmiş bir ya da birkaç yerleşim grubuna hizmet eden, kent parklarına göre daha küçük yeşil alanlardır. Fonksiyon ve alan gereği mahalle okulları ile birlikte tasarlanmış olabilirler.

Mahalle yerleşim birimi (5000-12.000 kişi) içinde yer alan yeşil alan ve parkların fonksiyonları genel olarak yakın çevrede yaşayanlara rekreasyonel olarak sağlamaktadır. Bu nedenle, park tesislerinin yakın ulaşım mesafesinde ve yeterli genişlikte olmaları gerekir. Diğer taraftan, mahalle birimi içinde genç ve yetişkin insanlar için hizmet gören bu alanlar, aktif ve pasif rekreasyonel gereksinimleri de bir ölçüde karşılayabilmelidir (Fogg, 1992).

Mahalle parkları ile mahalle nüfus yoğunluğu arttıkça rekreasyon merkezi olan kent parkına yürüyüş mesafesinin de dikkate alınması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle; mahalle parkları, yerleşim alanları merkezlerinden en fazla 8000 m mesafede düşünülmelidir.

Mahalle ölçeğindeki yerleşim birimlerinde daha çok çalışmayan nüfusun boş zamanlarında dinlendiği ve hafta sonlarında ise yoğun kullanıma uygun, özellikle aktif rekreasyonel ihtiyaçlara cevap verebilen bir tasarım içinde olmalıdırlar. Bu amaçlar için düzenlenen park alanları, tüm yıl boyunca kullanılabilir yapı ve özellikleri içermelidir. Bunlar arasında estetik ve iklimik özellikler içeren su gösterileri ve geniş havuzlar ile dinlenme ve toplanma olanakları sağlayan teraslar önemli bölümler olarak sıralanabilir. Ayrıca gece kullanımları için aydınlanabilir mekanların bulunması parkın daha etkin kullanımını sağlayabilir (Fogg, 1992).

Mahalle parklarının yoğun yapı kitleleri içinde ya da yakınında önemli yeşil alanlar olması nedeniyle, bitkilendirmeleri fonksiyonel ve estetik amaçlar için yapılır ve bu bitki materyalleri kent atmosferine uyabilen türler arasından seçilir.

Gezinti ve dolaşma eylemi, mahalle parkları içinde çok yoğun olarak görülen bir rekreasyondur. Serinlik ve gölge mekanlar bu dolaşım için en önemli birimler olarak ele alınmalıdır.

Mahalle parklarındaki alt yapı çalışmaları alan plastiği, drenaj ile çeşitli fonksiyonlara cevap verebilen ve çok yönlü kullanılabilen yapı ve tesisler; parkın yıl boyu kullanım kapasitesini arttırıcı önemli özelliklerdir. Ayrıca bakım, hizmet üniteleri ve tuvalet tesisleri ile mahalle parkları desteklenmelidir.

Mahalle parkları, özel oyun ve spor alanlarına sahip olmayan yerleşimlerde birçok olanakları belli ölçülerde bünyesinde bulundurmalıdır. Böyle durumlarda park içindeki oyun alanları, farklı fonksiyonlara göre kullanım olanakları içermeli ve fonksiyonlar yönünden birbirlerini olumsuz etkileyici olmamalıdır (Fogg, 1992).

Mahalle parkları konumu ve genişliği yönünden farklı yapılarda görülebilir. Bu konum, kent yeşil alan sisteminin bir parçası olarak ele alındığı gibi, çeşitli eğitim kuruluşlarının olanaklarıyla birlikte tasarlanmış bulunabilir. Böyle hallerde, gerek alan ve gerekse içerikleri yönünden tasarımda değişik kriterler kullanılır.

Mahalle parkında çeşitli yaş grubundaki çocuklar için informal oyun alanları bulunur. Bu alanların ekipman ve yüzey kaplamaları belirli tasarım kurallarına uyulmasını zorunlu kılar. Çünkü okul öncesi ve ilkokul çocukları için düzenlenen çocuk bahçeleri ve oyun aletleri mahalle parkının tasarım kriterleri içinde önemli bir bölümü teşkil eder. Mahalle parkı çocuk bahçelerinde grup oyun aletleri, salıncak, kaydırak, tırmanma kuleleri, tünel, oturma bankı, masa ve gölge elemanı, kum havuzları okul öncesi çocuklar için planlanmalıdır. Ayrıca oyun alanı zemin

döşemesinin kum, sentetik ya da plastik yüzeyler gibi güvenlik sağlayan materyallerden seçilmesi hazırlanan tasarım içinde yer almalıdır.

Çocuk bahçeleri ile bazı oyun alanları koruyucu ve düzenleyici tel kafes ve parmaklıkları zorunlu kılabilir. Bu uygulamalarda, tasarımda, kullanım ve estetik yaklaşımları ile birlikte ele alınarak değerlendirilmelidir.

Mahalle parkları oyun alanları, genç ve erginlere çalışma saatleri dışında rekreasyonel olanaklarını gece aydınlatmaları yoluyla sağlayabilirler. Bu yaklaşımlarla, olanaklar daha uzun süre ve daha fazla insan tarafından kullanılmış olur. Bu durum, özellikle yazın sıcak, subtropik ve tropik iklim kuşağında önemli bir planlama kriteridir.

Mahalle parkları yerleşim durumu ve topoğrafik yapı nedeniyle yalnızca bir yerleşim birimine değil birden çok mahalleye hizmet götürebilir. Böyle konumlarda mahalle grubu ya da kümesi için düzenlenen kent parkları, merkezi karakterde birden çok birime hizmet eden yeterli kullanım üniteleri ve alanlarından oluşmalıdır. Bu amaçla kurulan kent parkı alanı hesap ve tahsisleri, yöresel nüfus yoğunluğuna göre yapılmalıdır.

2.4.2. Kent Ünitesi Düzeyinde Planlama İlkeleri

2.4.2.1. Şehir Parkları Planlama İlkeleri

Kent dışı yeşilin kent içine kadar girmesi ve bunun kent ile bütünleşmesi yeşil sistem planlanmasında temel ilkedir. Kent içi ve kent dışındaki yeşilin bütünleşmesi ile bir yeşil sistem elde edilmeye çalışılmaktadır (Dil, 2004).

Çocuk parkları, mahalle parkları ve şehir parkları yeşil alan sisteminin farklı ölçekteki parçalarıdır. Bu alanların düzenlemesi, uygulaması, sürekliliğinin sağlanmasındaki ilkelere çok fazla farklılık yoktur. Sadece ölçek ve kullanım

yoğunluğunun farklılığı açısından planlama ilkelerinde kısmi değişiklikler bulunmaktadır (Dil, 2004).

Kentin tümüne hizmet eden şehir parkları nüfusun büyüğüne göre 40-400 ha. arasında bulunmaktadır. Şehir parkı etki alanı 3.200-4.000 m arasındadır. Bu alanların erişim mesafesi 30-60 dakikalık yürüme mesafesinde, motorlu taşıtlarla da 5-20 km uzaklıkta ulaşılacak mesafede bulunmaktadır (Dil, 2004).

Şehir parkı planlamasında tesislerin inşasında baz alınacak ölçüler;

- Hizmet vereceği kişi sayısı
- Arazinin büyüklüğü
- Arazinin morfolojik yapısıdır (Dil, 2004).

Şehir parklarının diğer parklardan farklı olan yanı ise şehrin tümüne hizmet etmesidir. Şehir parkının etki alanı; şehrin tümünü kaplaması, parka olan uzaklık, ulaşılabilirlik, parktaki hizmet ve aktivitelerin çeşitliliği ve niteliği, parkın büyüklüğü, parkın estetik özelliklerine göre değişmektedir. Şehir parkındaki çeşitli fonksiyonlar arasında bir bütünlük sağlanması ve ziyaretçileri tüm alanda dolaştırmaya dikkat edilmelidir (Dil, 2004).

Merkezi kent parkları, içinde önemli ve büyük ölçekli üniteler barındırır. Kent büyüğüne bağlı olarak bir ya da birkaç tane olabilir. Genellikle 70-80 dekardan az olmayan genişlikte planlanır ve mahalle parklarında bulunmayan fonksiyonları üstlenirler. Ayrıca kentsel yerleşim birimlerine yakın ya da uzak olması kent parklarında pek önemli bir tasarım kriteri sayılmayabilir. Çünkü bu parklar, 2-4 km'lik yürüyüş mesafesi içinde toplu ulaşım sistemleri ile doğrudan bağlantılı olarak planlanırlar. Kent parklarının kapasite hesapları, her 100 kişi için 1 dekar olmak üzere 400 dekardan az olmayan bir büyüklükte ele alınmalıdır.

Kent parkları; mahalle ve mahalle kümeleri parklarından farklı olmak üzere içlerinde yapay göller, açık hava sergi ve tiyatro amfileri, yüzme havuzu (her 5000 kişiye 1 kapalı ve 1 açık yüzme havuzu) bulundurmalıdır. Çünkü, yetişkin insanların günlük yorucu çalışmaları sonucu kendilerini yenilemek için dinlenmesi, hızlı çalışma temposunun etkilerinin azaltılması ile kentsel ortamın yarattığı sinirsel gerilimi atarak ruhsal yönden güçlenmesi, kent parklarının sağlayacağı dinlenme, eğlence ve oyun olanaklarıyla mümkün olabilir.

Bu amaçlar için, yüzme havuzları, tenis kortları (4-12 adet), çim futbol sahaları, piknik alanları, açık hava tiyatrosu, yaya gezinti alanları, paten alanları, oturma yerleri ve teraslar, çay bahçeleri, lokanta üniteleri, acil yardım, PTT ve servis hizmetleri için tesisler, tuvalet üniteleri, otoparklar, gösteri alanları ile servis yolları kent parkı içinde yer almış olmalıdır. Bunların yanında bakım onarım hizmetleri ve enerji dağıtım ve aydınlatma sistemleri de üzerinde önemle durulması gereken planlama çalışmalarıdır.

Kent parkları;

- Fiziksel denge ve tampon alan oluşturur.
- Işık ve hava sağlar; gürültü ve kirliliği azaltır.
- Mikro iklimatik açıdan etkilidir.
- Rekreasyon olanakları sunar.
- Kent ve organik yapılar arasında bağlantı kurar.
- İnsanlar ile çevreleri arasında bağ kurar.
- Denge sağlarlar.
- Estetiktir (Civan, 2003).

- Kent parkları, fonksiyon gereği rekreasyonel bir kaynak olmaları yanında, en yararlı düzeyde ve ihtiyaçlarla uyumlu olarak kullanılabilir şekilde tasarlanmalıdır. Çünkü yeterli şekilde kullanılmayan bir kaynak, bir potansiyel değer arz edemez.
- Şehir parkları yakın çevreyle ilişkili olup orada yaşayan kişilere hizmet etmelidir. Yakın çevrede oturan kişilerin sosyo-ekonomik özelliklerine göre, istek ve ihtiyaçlarına göre donatılar belirlenmelidir (Dil, 2004).
- Kullanıcıyı birleştirici ve kaynaştırıcı olmalıdır. Her yaşa ve kültüre hizmet edebilecek üniteler bulunmalıdır (Dil, 2004).
- Kentsel açık alanlar yeşil sistem ile bir bütünlük içinde olmalı, yaya ulaşımı ve güvenli ulaşım olanakları sağlanmalıdır (Dil, 2004).
- Kent yeşil alan sistemi için bir bütünlüğün sağlanması amaçları içinde, kendine özgü bir plan bütünlüğünde tasarlanmalıdır. Kent parkı içinde ilişkiler ve aktiviteler, arazi, plan ve tasarım bütünlüğünü birlikte göstermelidir.
- Parkın kullanışlı ve yararlı olması için kullanım kapasitesi ve konforu önemlidir. Parka ulaşım kolay, dolaşım güvenli olmalıdır. Alan seçimine dikkat edilmelidir. Yaya-araç ayrımının sağlıklı şekilde yapılması, gürültüsüz alanlar yaratılması önemlidir (Dil, 2004).
- Parkın uzun vadede kullanılabilir olması, gece kullanımının güvenli olmasına ve yoğun kullanıma uygun dayanıklı yüzey kaplamalarının seçilmesine bağlıdır (Dil, 2004).
- Topoğrafik yapı, fiziksel yapı ve çevreyle ilişki tasarımı dikkate alınmalıdır (Civan, 2003).
- İklim özellikleri, yön durumu da dikkate alınmalıdır (Civan, 2003).
- Bakım ve sürekliliği sağlanmalıdır (Civan, 2003).

Kent parkı alan seçimi, çevre yapı yoğunluğu ile ilişkili olduğu kadar doğal kaynakların ve topoğrafik yapı özelliklerinin değerlendirilmesiyle de ilgilidir. İklim verileri ve diğer çevre faktörleri planlamada kriter olabildiği gibi alan plastiği ve form çalışmaları çevre standardını yükseltici ve fonksiyonel işlevler üstlenebilir nitelik taşımaktadır. Özellikle fonksiyonlar arası ilişkileri kuran bir dizi ilgi çekici mekanların geliştirilmesi, park planlamada önemli planlama ilkeleri olarak kabul edilir.

Bir kent parkının kullanılabilirliği ve yararlılığı, kullanım kapasitesi ve rahatlığı ile doğrudan ilişkilidir. İlk planda kolay ulaşım ve güvenli dolaşım en önemli hedefler arasında sayılmalıdır.

Kent parkının kullanıcılar için rahat ve huzur veren bir dinlenme ortamı olması plan karakteri ve yapılan tasarımla doğrudan ilişkili sayılmalıdır. Bu amaçlar için yapılacak su yüzeyleri, bitkilendirme ve çevreleme, plan özelliklerini doğrudan belirleyici olabilir.

Kent parkı, yıl boyu kullanılabilir yapıda projelenebilir, gerekli olan bölüm ve imkanları gece saatlerinde de yararlanabilen özellikler göstermelidir. Yoğun kullanışlar için uygun yüzey kaplamaları ve güvenli materyaller planlama safhalarında ele alınmalıdır.

3. ZEYTİNBURNU İLÇESİ MEVCUT YEŞİL ALAN DURUMU

Zeytiburnu İlçesi mevcut yeşil alan durumu 1975-2004 yılları arasında irdelenmiştir. 1975 yılında ilçede 31.450 m² aktif yeşil alan, 631.980 m² pasif yeşil alan olmak üzere toplam 663.430 m² yeşil alan bulunmaktadır. Kullanılan aktif yeşil alanlar toplam yeşil alan miktarının içinde %5'lik bir dilime sahiptir. 1980 yılında ise aktif yeşil alanların miktarında artış olmuş 45.155 m²'ye ulaşmıştır. Pasif yeşil alan miktarı ise 637.230 m² olmuş; toplam yeşil alan miktarı ise 682.235 m²'ye yükselmiştir. Aktif yeşil alan miktarı oranı toplam yeşil alan içinde %7 kadardır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

1975 ile 1990 yılları arasındagenel bir değerlendirme yapılacak olursa; 1975 yılında kişi başına 0,3 m² aktif yeşil alan 5,1 m² pasif yeşil alan olmak üzere toplam 5,4 m² yeşil alan düşmektedir. 1980 yılında kişi başına 0,4 m² aktif yeşil alan, 5,2 m² pasif yeşil alan olmak üzere toplam 5,5 m² yeşil alan düşmektedir. 5 yıl içinde nüfus 123.548 kişiden 124.543 kişiye çıkmış ve 1975 yılından 1980 yılına kadar nüfus 995 kişi artmıştır. 9,25 m²/kişi olan yeşil alan normuna göre 9.200 m² alan gereksinimi ortaya çıkmıştır. Bu 5 yıl içerisinde 995 kişilik artışa bağlı olarak 13.705 m² aktif yeşil alan yapılmış ve norm açığı kapatılmıştır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

1981-1985 yılları arasında aktif yeşil alan yapılmamış ve 1985 yılında mevcut olan 45.155 m² aktif yeşil alan miktarı sabit kalmış pasif yeşil alan miktarı ise 744.430 m² olmuştur. Toplam yeşil alan miktarı 789.585 m²'ye ulaşmıştır. 1985 yılında pasif

yeşil alan miktarı toplam yeşil alanın %94'ünü oluşturmaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004)

1975, 1980, 1985 yıllarında mevcut olan park, çocuk oyun alanı ve spor alanlarının istimlak edilmeleri nedeniyle 1990 yılında aktif yeşil alan miktarında bir düşüş yaşanmıştır. 1990 yılında mevcut aktif yeşil alan 17.140 m², pasif yeşil alan ise 74.430 m²'ye yükselmiştir. Toplam yeşil alan miktarı 811.570 m²'dir. Pasif yeşil alan miktarı toplam yeşil alan içinde %98'ik bir orana sahip olmuştur (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

1985 yılında kişi başına 0,3 m² aktif yeşil alan, 5,03 m² pasif yeşil alan olmak üzere toplam 5,3 m² yeşil alan düşmektedir. 1990 yılında ise kişi başına 0,1 m² aktif yeşil alan, 0,8 m² pasif yeşil alan olmak üzere toplam 4,9 m² yeşil alan düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

1980 yılında 23.306 kişi olan nüfus 1985 yılında 147.849 kişi olmuştur. Kişi başına 9,25 m² yeşil alan düşmesi için 215.580 m²'lik yeşil alan gereksinimi ortaya çıkmıştır. Ancak bu 5 yıl içerisinde yeni yeşil alanlar yapılmadığı mevcut olan yeşil alanların bir bölümü de yol yapımı nedeniyle istimlak edildiği için de kişi başına düşen yeşil alan miktarı azalmıştır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

1990 yılında nüfus 165.679 kişi olmuştur. 9,25 m²/kişi norm değerini yakalamak için 164.925 m² yeşil alan artışı gerekmektedir. Oysa 1990 yılında aktif yeşil alan miktarı 17.140 m²'ye düşmüştür. 1995 yılında 288.350 m² aktif yeşil alan, 1.029.870 m² pasif yeşil alan olmak üzere toplam 1.318.220 m² yeşil alan bulunmaktadır. 1995 yılında kişi başına 1,4 m² aktif yeşil alan, 5,1 m² pasif yeşil alan olmak üzere toplam 6,5 m² yeşil alan düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

1990 yılından 1995 yılına gelindiğinde nüfus 37.600 kişi artmış 9,25 m²/kişi olan norm değerini karşılamak için 347.800 m²'lik yeşil alana ihtiyaç duyulmuştur. Beş

yıl içerisinde aktif yeşil alan miktarı 271.210 m² olmuştur. Yapılması gereken alanın %88'ini oluşturan bu miktar norm açığını kapatamamaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

2000 yılında aktif yeşil alan 365.135 m², pasif yeşil alan 1.431.565 m², toplam yeşil alan ise 1.796.700 m² olmuştur. 2000 yılında kişi başına 1,5 m² aktif yeşil alan, 5,8 m² pasif yeşil alan, 7,3 m² ise toplam yeşil alan düşmektedir. Aktif yeşil alan toplam yeşil alan içinde %20'lik bir dilimde yer almaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

1995 ile 2000 yılları arasında 44.390 kişilik nüfus artışında 9,25 m²/kişi olan norm değerini karşılamak için 410.605 m²'lik yeşil alana ihtiyaç duyulmuştur. Beş yıl içinde aktif yeşil alan miktarı 76.785 m² olmuştur. Bu değer ihtiyaç duyulan yeşil alan miktarının sadece %19'udur (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

2004 yılında ise aktif yeşil alan 549.910 m², pasif yeşil alan 1.459.725 m², toplam yeşil alan 2.009.635 m² olmuştur. 2004 yılında aktif yeşil alan miktarı toplam yeşil alan içinde %24'lük bir dilimde yer almaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

2004 yılında 10 m²/kişi'lik yeşil alan normunu yakalamak için; 2.556.490 m² yeşil alana gereksinim duyulmaktadır. Ancak Zeytinburnu İlçesi'nin mevcut aktif yeşil alan miktarı 549.910 m² olup gereken miktarın %22'sini oluşturmaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

3.1. Zeytinburnu İlçesi Mevcut Yeşil Alan Durumunun İşlevsel Yönden

İrdelenmesi

3.1.1. Çocuk Oyun Alanları

Zeytinburnu İlçesi'nde (1971-1976) yılları arasında 1 adet 1.200 m²'lik çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Mevcut çocuk oyun alanından 25.204 çocuğun yararlandığı

varsayımına göre kişi başına 0,01 m² çocuk oyun alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1976-1981) yılları arasında ise çocuk oyun alanı yapılmamıştır. 1980 yılında ilçedeki mevcut çocuk oyun alanından yaklaşık 25.407 çocuğun yararlandığı varsayımına dayanarak; çocuk başına 0,05 m², kişi başına ise 0,01 m² çocuk oyun alanı düşmektedir. 1985 yılında da mevcut olan 1.200 m²'lik çocuk oyun alanından 30.161 çocuğun yararlandığı varsayımına göre; çocuk başına 0,04 m², kişi başına ise 0,01 m² çocuk oyun alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1986 – 1991) yılları arasında ilçede toplam 950 m²'lik 2 adet çocuk oyun alanı yapılmıştır. Fakat mevcut olan çocuk oyun alanları revize edilerek park alanlarına ilave edildiği için 1990 yılında 350 m²'lik 1 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. 33.799 çocuğun mevcut çocuk oyun alanından yararlandığı varsayımına göre; çocuk başına 0,01 m², kişi başına ise 0,002 m² çocuk oyun alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1991 – 1996) yılları arasında ilçede toplam alanı 1.815 m² olan 4 adet çocuk oyun alanı yapılmıştır. 1995 yılında ilçede toplam alanı 1.015 m² olan 3 adet çocuk oyun alanı mevcuttur. Mevcut çocuk oyun alanlarından 41.469 çocuğun yararlandığı varsayımına göre; çocuk başına 0,02 m², kişi başına ise 0,005 m² çocuk oyun alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1996 – 2000) yılları arasında yeni çocuk oyun alanları yapılmamıştır. 2000 yılı itibariyle toplam alanı 1.015 m² olan çocuk oyun alanlarından 50.524 adet çocuğun yararlandığı varsayımından hareketle; çocuk başına 0,02 m², kişi başına ise 0,004 m² çocuk oyun alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(2000 – 2004) yılları itibariyle Zeytinburnu İlçesi'nde son 4 yılda yeni çocuk oyun alanı yapılmamıştır. Mevcut olan Cumhuriyet Parkı Çocuk Oyun Alanı ise revize

edilip büyütülmüş ve Osman Zeki Bayraktar Parkı olarak 2004 yılından itibaren kullanıma açılmıştır. 2004 yılı itibariyle mevcut olan toplam 1.015 m²'lik çocuk oyun alanından 52.152 çocuğun yararlandığı varsayımından hareketle; çocuk başına 0,02 m², kişi başına ise 0,004 m² çocuk oyun alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

Zeytinburnu İlçesi'ndeki çocuk oyun alanları İmar ve İskan Bakanlığı'nın önerdiği 1,5 m²/kişi standartının altındadır. 1,5 m²/kişi normunu yakalayabilmek için ilçede 383.470 m²'lik yeni çocuk oyun alanlarının yapılması gerekmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

3.1.2. Park Alanları

Zeytinburnu İlçesi'nde 1975 yılı itibariyle 9.150 m²'lik 1 adet park alanı bulunmaktadır. Mevcut park alanından 123.548 kişinin yararlandığı varsayımına göre; kişi başına 0,007 m² park alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1976 – 1981) yılları arasında ilçede toplam alanı 13.350 m² olan 3 adet park yapılmıştır. 1980 yılında toplam 22.500 m² olan 4 adet park alanı bulunmaktadır. Bu park alanlarından 124.543 kişinin yararlandığı varsayımına göre; kişi başına 0,2 m² park alanı düşmektedir. (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004)

(1981 – 1986) yılları arasında yeni park alanları yapılmamıştır. 1985 yılında park alanlarını kullanan 147.849 kişi olduğu varsayımına göre; kişi başına 0,2 m²'lik park alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1986 – 1991) yılları arasında 6.600 m²'lik 2 adet park yapılmıştır. 1990 yılında toplam 12.910 m²'lik Topkapı Sur Önü Parkı ve Askeri Konak Parkı mevcut değildir. 1990 yılında toplam alanı 14.345 m² olan 4 adet park bulunmaktadır.

165.679 kişinin mevcut parklardan yararlandığı varsayımından hareketle kişi başına 0,1 m²'lik park alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1991 – 1996) yılları arasında toplam alanı 269.395 m² olan 14 adet park yapılmıştır. 1995 yılı itibariyle ilçede mevcut park sayısı 16 olmuştur. Toplam park alanı 276.590 m²'ye yükselmiştir. Parklardan 203.279 kişinin yararladığı varsayımına göre kişi başına 1,4 m²'lik park alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1996 – 2000) yılları arasında ise toplam alanı 70.785 m² olan 9 adet park yapılmıştır. 2000 yılında mevcut park sayısı 25'e, toplam park alanı ise 339.225 m²'ye yükselmiştir. 247.669 kişinin kullandığı varsayımına göre kişi başına 1,4 m²'lik park alanı düşmektedir. (2000 – 2004) yılları arasında toplam alanı 328.565 m² olan 10 adet park yapılmıştır. 2004 yılında mevcut park sayısı 31'e toplam park alanı ise 374.790 m²'ye çıkmıştır. Park alanlarını kullanan kişi sayısı; ikamet eden kişi sayısı olarak 255.649 kişi, çalışan kişi sayısı olarak 97.422 kişi olmuştur. Yapımı devam etmekte olan Topkapı Şehir Parkı da mevcut park olarak ele alınmıştır. Diğer mevcut 30 parkın 17 adedi cep parkı, 10 adedi küçük park, 3 adedi mahalle parkı, 1 adedi ise semt parkıdır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

Mevcut 30 adet parkın toplam 374.790 m² olan alanından 255.649 ikamet eden, 97.422 çalışan kişinin yararlandığı varsayımına göre ikamet eden kişi başına 1,5 m² çalışan kişi başına ise 3,8 m² park alanı düşmektedir. Tüm bu değerler irdelendiğinde Zeytinburnu İlçesi'nde 0,5 m²'lik bir standart açığı bulunmaktadır. Bu standart açığını gidermek için ilçede 127.820 m²'lik park alanının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

Zeytinburnu İlçesi'nde halen yapım aşamasında olan Topkapı Şehir Parkı'nı 255.649 kişinin kullanacağı varsayımından hareketle; ikamet eden kişi başına 0,6 m², çalışan kişi başına ise 1,6 m² şehir parkı alanı düşmektedir. Buna göre; 2,9 m²'lik standart

açığı, 741.380 m²'lik alan açığı ortaya çıkmaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

3.1.3. Spor Alanları

Zeytinburnu İlçesi'nde 1975 yılında 21.100 m² olan 3 adet spor alanı bulunmaktadır. Spor alanlarını 123.548 kişinin kullandığı varsayımından hareketle kişi başına 0,2 m² spor alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1976 – 1981) yılları arasında 2.200 m²'lik 1 adet spor alanı yapılmıştır. 1980 yılında ilçede 23.300 m²'lik 4 adet spor alanı bulunmaktadır. 124.543 kişinin spor alanlarını kullandığı varsayımından hareketle kişi başına 0,2 m² spor alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1981 – 1986) yılları arasında yeni spor alanı yapılmamıştır. 1985 yılında 23.300 m²'lik spor alanından 147.849 kişinin yararlandığı varsayımından hareketle kişi başına 0,2 m² spor alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1986 – 1991) yılları arasında yeni spor alanları yapılmamıştır. Mevcut olan Yedikule İstasyonu yanı, Ermeni Hastahanesi arkası, Adıye Önü spor alanları istimlak edilmiş; Kazlıçeşme – Yedikule arası spor alanı (1991 – 1996) yılları arasında yapılmış olan Zeytinburnu – Yedikule arası park alanına dahil edilmiştir. Bu sebeplerden ötürü (1994 – 1999) yılları arasında mevcut bağımsız spor alanı bulunmamaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(1996 – 2000) yılları arasında Merkezefendi Mahallesi'de 6.000 m²'lik alana sahip Kömür İşletmeleri Spor Alanı yapılmıştır. 2000 yılı itibariyle mevcut spor alanından 247.669 kişinin yararlandığı varsayımına göre kişi başına 0,02 m² spor alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

(2000 – 2004) yılları arasında bağımsız spor alanı yapılmamıştır. Kömür İşletmeleri Spor Alanı da Merkezefendi Parkı'na dahil edilmiştir. 2004 yılında bağımsız spor

alanı bulunmamaktadır. İlçede 2004 yılı itibariyle 18.100 m² büyüklüğünde 1 adet semt stadı yapılmıştır. Semt stadını 255.649 kişinin kullanacağı varsayımından hareketle kişi başına 0,04 m² spor alanı düşmektedir (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

Kazlıçeşme Mahallesi Zeytinburnu – Yedikule arası Sahil Parkı'nda ve Merkezefendi Mahallesi Merkezefendi Parkı'nda, Beştelsiz Mahallesi Özgürlük Parkı'nda spor alanları bulunmaktadır (Aksoy, Aygün, Çelik, Ören, 2004).

3.2. Zeytinburnu İlçesi Yeşil Alanlarının Planlama İlkeleri Açısından İrdelenmesi

3.2.1. Parkların Planlama İlkeleri Açısından İrdelenmesi

3.2.1.1. Mevlevihane Parkı

Mevlevihane Parkı, 2.705 m² büyüklüğünde bir cep parkıdır. Park konutlar arasında yer almaktadır. Parkın 500 m ilerisinde Merkezefendi Muhtarlığı, 2 sokak paralelinde Atatürk Öğrenci Yurdu bulunmaktadır. Parkın bulunduğu sokak, çevredeki konutlarda oturan kişilerin arabalarını park ettiği, trafiğin yoğun olmadığı, çocuk ve yaşlıların güvenli şekilde ulaşabileceği çıkmaz bir sokaktır. Parkın 800 m ilerisinde minibüs yolu ve tramvay bulunmaktadır. Parkın 2 adet giriş kapısı olmasına rağmen giriş yeterince geniş tutulmamıştır. Parkın bulunduğu mevki, yaya trafiğine etki etmemekte ancak alanın daha yaşanabilir olmasını sağlamaktadır. Parkta özel aracıyla gelen kişiler için herhangi bir araç park yeri düşünülmemiştir. Parkın bulunduğu sokağa park etmek mümkündür.

Parkın tasarımı ve uygulama aşamasında halkın fikri alınmamıştır. Proje, Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nce geliştirilmiştir. Yeşil alan ve donatıların bakımında çeşitli yetersizlikler olduğu gözlenmiştir. Parkın tasarımında ise oyun alanları ve oturma alanları konusunda bir takım eksiklikler gözlenmektedir. Parkta 1 adet çocuk oyun

alanı ve 1 adet basketbol sahası bulunmaktadır. Park alanının da yeterince büyük olmaması nedeniyle de okul öncesi çocuklar, okul çağındaki çocuklar ve yaşlılar için yeterli aktiviteler ve oyun alanları bulunmamaktadır. Alandaki kullanımlara göre bitkisel düzenleme yapılmamıştır. Çeşitli fonksiyon alanlarını birbirinden ayırmak, gürültüyü engellemek, gölge alanlar yaratmak gibi özellikler göz ardı edilerek bitkilendirme yapılmıştır. Bitkilendirme tasarımında seçilen bitkilerin birbirleriyle renk, tekstür, form açısından tam bir uyumu bulunmamaktadır. Bitkiler kitleler halinde kullanılmayıp yeşil alanda doluluk boşluk dengesi oluşturulmamıştır. Seçilen bitki türleri Zeytinburnu İlçesi için uygun türlerdir. Bitkilendirme projesi yapılırken kullanım esnasında bakımın nasıl olacağı konusunda herhangi bir program hazırlanmamıştır.

Park kendi içerisinde kapalı olup dışardan kullanıcı çekmek için girişlerde özel olarak oturma alanı veya bitkisel düzenleme yapılmamıştır. Parkın sınırları boyunca perdeleme hissi yaratacak şekilde büyük boylu ağaçlar kullanılmamıştır. Geniş çim alanlara yer verilmiş olup yürüme yollarının etrafında çalılar kullanılmıştır. Giriş yolları oyun alanlarına uzanmakta ve iki ana aks ortasından geçen bir yolla birbirine bağlanmaktadır. Giriş yollarında döşemede farklılıklar, yollarda genişlemeler oluşturulmamıştır. Parkın girişinde parkın adını yazan bir tabela dışında yön tabelaları ve uyarı levhaları bulunmamaktadır. Parkın konut alanlarıyla bitişik olan kısımlarında büyük boylu ibreli ağaçlar kullanılarak mahremiyet sağlanmıştır. Parkın giriş-çıkış noktalarında güvenlik veya kontrol birimleri bulunmamaktadır. Park alanında geniş oturma alanları ve yollara yer verilmiştir. Çocuk oyun alanı ve basketbol sahası dışında herhangi bir fonksiyon getirilmemiştir. Oturma alanları sadece banklardan ibaret olup güneş, yağmur ve rüzgardan korunmak için yapılar kullanılmamıştır. Çocuk oyun alanı ve basketbol sahasının kullanıcılarının yaş

grupları farklı olması nedeniyle birbirinden farklı alanlarda kullanılması gerekmektedir. Basketbol sahası ve çocuk oyun alanı arasında geniş yapraklı ağaçlarla bitkilendirme yapılarak alanlar birbirinden ayrılmıştır. 2 adet girişteki ana aks ve bunları birbirine bağlayan 2. dereceden yol dışında yollarda derecelendirme yapılmamıştır. Oturma alanlarında geniş sert zeminler yaratılmıştır. Yolların döşemesinde tek tip döşeme kullanılmıştır. Çocuk oyun alanında kullanılan yumuşak döşeme malzemesi yıpranmış olup bakım ve onarıma ihtiyaç duymaktadır. Alan içinde yolların üzerinde veya yolun sonunda oturma alanlarına yer verilmiştir. Park içerisinde oturma alanları veya yollar boyunca vista noktaları veya süprizler yaratılarak yolları ve oturma alanlarını cazip kılacak öğeler düşünülmemiştir.

Parkın içerisinde bulunan çocuk oyun alanı yaş gruplarına göre sınıflandırılmamıştır. Çocuk oyun alanında yer alan ekipmanlar değişik yaş grubundaki çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde seçilmemiştir. Ekipmanlar çocuklara farklı aktivite olanakları sunmamaktadır. Çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimini sağlayacak, hayal gücünü geliştirecek türde oyun aletleri kullanılmamıştır. Çocuk oyun alanının yanında oturma alanı bulunmaktadır. Ancak bu oturma alanı çocuk oyun alanındaki çocukların ebeveynleri için değil, parkın genel kullanıcıları için tasarlanmıştır. Çocuk oyun alanı içerisinde 0-3 yaş grubu çocuklar için kum havuzu ve tekerlekli oyuncaklar için ayrılmış sert zemin bulunmamaktadır. Oyun aletleri içerisinde çocukların tırmanmasını, atlamasını, saklanmasını sağlayacak kayalar, bloklar ve platformlar düşünülmemiştir. Ayrıca çocuk oyun alanı çevresinde yaz günlerinde gölge yapacak bir mekan tasarlanmamıştır. Çocuk oyun alanı düz bir zeminde yer alıp alana hareket getirecek arazi formları kullanılmamıştır. Parkın içinde herhangi bir eğim olmadığı için engelliler, yaşlılar ve çocuklar için ulaşılabilirlik açısından

sorunlar yaşanmamaktadır. Çocukların oynaması için çocuk oyun alanında su elemanı, tepecikler vb. öğeler kullanılmamıştır.

Seçilen bitki türleri alanın özelliklerine göre seçilmiştir. Çocuk oyun alanları etrafında renkli, çocuklar için tehlike arz edecek bitki türleri kullanılmamıştır. Yeşil alanların etrafında bordürler kullanılmış olup, yeşil alanları basılmaya karşı korunmuştur.

Oturma alanlarında kullanılan banklar standartlara uygun şekildedir. Ancak küçük yaştaki çocuklara uygun oturma üniteleri alanda kullanılmamıştır. Alanda aydınlatma ve çöp kutusu gibi donatılar bakımsız ve yetersiz sayıdadır. Alanda wc bulunmamaktadır. Parkta güneş, rüzgar ve yağmurdan korunmak için kamerye, pergola gibi üstü kapalı alanlar düşünülmemiştir.

Resim 1: Mevlahane Parkı Spor Alanı

Resim 2: Mevlevihane Parkı Çocuk Oyun Alanı

3.2.1.2. Türk Bahçesi

Türk Bahçesi 10.000 m² büyüklüğünde küçük bir parktır. Park, 10.Yıl Caddesi, Yedikule Mezarlığı ile surların arasında bulunmaktadır. Parkın bulunduğu yolun karşısında ise Mefruşat Santral Lisesi, Opel Satış Bayisi yer almaktadır. Park yürüme mesafesinde olmasına rağmen çevrede konut alanları olmaması, üzerinde bulunduğu caddenin araç trafiği açısından yoğun olması, yaya geçidi ve üst geçidin bulunmaması parka yürüyerek ulaşabilirliği azaltmaktadır. Parkın araç trafiği açısından oldukça yoğun bir cadde üzerinde bulunması nedeniyle yaşlı ve çocuklar için güvenlik açısından tehlikeler içermektedir. Parkın 1 adet araç, 3 adet de yaya giriş kapısı bulunmaktadır. Parkın araç girişinin olduğu yola 3 araç park edebilmektedir. Ancak ne parkın içinde ne de çevresinde araç park yerleri düşünülmemiştir. Parkın yer seçiminde yaya ulaşılabilirliği göz ardı edilmiştir. Park alanı yer seçiminde iklim koşullarına dikkat edilmemiştir.

Parkın tasarım ve uygulama aşamasında halkın katılımı olmamıştır. Park yapım aşamasında olduğu için henüz halkın kullanımına açılmamıştır. Park tasarımında Tarihi Türk Bahçelerinin özellikleri kullanılmıştır. Türk Bahçeleri'ndeki bitki türleri, havuzlar, döşemeler, kameriye ve pergolalardan esinlenilmiştir. Tasarım Türk Bahçesi teması üzerine kurulduğu için parkta oyun alanları yoktur. Parkın içinde meydanlar, kaskatlı havuzlar ve atriumlar yer almaktadır. Parkın bitkilendirilmesi Türk Bahçesi'nde kullanılan bitkilere göre yapılmıştır.

Yoldan geçen kişileri parka çekmek için yaya kaldırımının olduğu yönde girişler verilmiştir. Parkın etrafındaki yüksek duvarlar mahremiyet ve güvenlik hissi oluşturmaktadır. Parkın girişinde, havuzların etrafında, yürüyüş yollarında mekanların özelliklerine göre döşeme malzemeleri kullanılmıştır. Parkın çevresiyle olan ilişkisi bitkilendirmeye değil duvarlarla ayrılmıştır. Park 3 kademede tasarlanmıştır. Kod farklılıkları merdivenlerle çözümlenmiştir. Yaşlılar, engelliler ve çocuklar için rampa düşünülmemiştir. Parkın giriş ve çıkışında herhangi bir kontrol birimi geliştirilmemiştir. Parktaki alanlar birbirinin devamı şeklinde tasarlanıp parkta bir bütünlük yaratılmıştır. Park içerisinde geniş sert zeminler kullanılmıştır. Bu nedenle park içerisinde ana aks ve yan yollar diye nitelendireceğimiz yollar bulunmamaktadır. Park daha çok Türk Bahçeleri'nin küçük bir uygulaması olması amacıyla tasarlandığı için kullanıcılar için herhangi bir aktivite düşünülmemiştir.

Bitkilendirme tasarımında kullanılan bitkiler iklim koşulları ve yetişme ortamı göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Kullanılan bitki türleri; kokulu, budanabilen özellikleri olan türlerdir. Yeşil alanlar sert zemin içinde küçük alanlar biçiminde kullanılmıştır. Yeşil alanların etrafı bordürlerle çevrilmiştir.

Park henüz kullanıma açılmadığı için kullanıcı profili belirlenememiştir. Alanda kullanılan su öğeleri daha ziyade estetik amaçlıdır. Parkın arka girişinin yanında

bulunan caminin wc'si park kullanıcıları tarafından da kullanabilmektedir. Yol boyunca aydınlatma elemanları kullanılmıştır. Ancak alanda yeterli sayıda çöp kutusu bulunmamaktadır. Parkın içindeki atriumlarda gölge, güneş ve yağmurdan korunaklı alanlara yer verilmiştir.

Resim 3: Türk Bahçesindeki Parterler

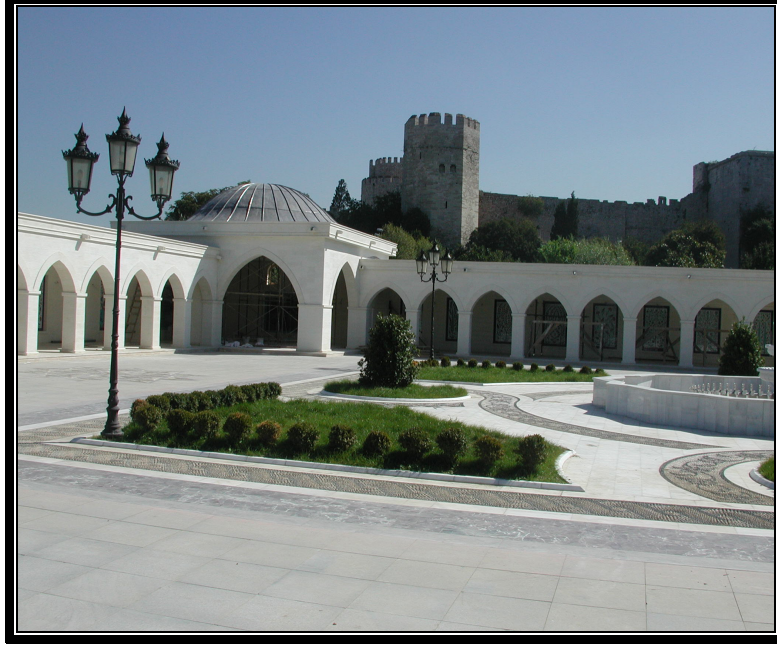
Resim 4: Türk Bahçesinin Araç Girişi

Resim 5: Türk Bahçesindeki Geometrik Havuz

Resim 6: Türk Bahçesindeki Geometrik Su Kanalı

Resim 7: Türk Bahçesindeki Mimari Yapılar

3.2.1.3. Nuripaşa 2 Parkı

Park, 350 m²'lik çocuk oyun alanından ibaret bir alandır. Park, konutlar arasında yer almaktadır. Park konutlar arasında olduğu için çocuk ve yaşlıların ulaşımında güvenlik açısından tehlike arz eden bir durum bulunmamaktadır. Parka minibüsle de ulaşmak mümkündür. Parkın 2 adet girişi bulunmaktadır. Park küçük ölçekte kullanıcılara hizmet verdiği için; kullanıcıların yaya olarak parka ulaşacağı düşünülmüştür. Bu nedenle de özel araçlar için herhangi bir park alanı tasarlanmamıştır.

Parkın tasarımında halkın katılımı olmamıştır. Parkın tasarımı sadece çocuk oyun alanından ibarettir. Parkta bulunan oyun alanı ve oturma alanları yetersizdir. Park tasarımı yollardan ve oyun alanından ibarettir. Oyun alanı tasarımında çocukların yaş grupları ve buna bağlı gereksinimleri dikkate alınmamıştır. Ayrıca okul öncesi çocuklara refakat edecek olan ebevyenler için de oturma alanları yetersizdir. Park alanında herhangi bir kod farkı olmadığı için alanda engellilerin, yaşlıların ve

çocukların park içindeki dolaşımında herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Bitkisel tasarımda renk, tekstür gibi özelliklerin uyumu göz ardı edilmiştir. Parkın sirkülasyon ve fonksiyonlarının düzenlenmesinde bir bütünlük yoktur.

Parkın girişi kullanıcı çekecek şekilde cazip biçimde tasarlanmamıştır. Parkın etrafındaki çitler oldukça alçaktır. Bu nedenle parkta mahremiyet ve güvenlik hissi oluşturulmamıştır. Park ile çevredeki konut alanlarını birbirinden ayırmak için tampon bitkiler kullanılmış ama yeterli perdeleme hissi sağlanamamıştır. Parkın girişinde özel bir döşeme ve bitkilendirme tasarımı bulunmamaktadır. Giriş ve çıkışlarda kontrol sağlanmamıştır.

Parkta kullanıcılara yeteri kadar seçenek sunulmamaktadır. Çocuk oyun alanındaki gürültüye karşı özel bir bitkilendirme yapılmamıştır. Parkın alanının çok büyük olmaması, alanda çok fazla alternatif olmaması nedeniyle parkta sirkülasyon çok fazla değildir. Yollar derecelendirilmemiştir. Yollar doğrusal olup yollarda kavislere, vista noktaları ve süprizlere yer verilmemiştir.

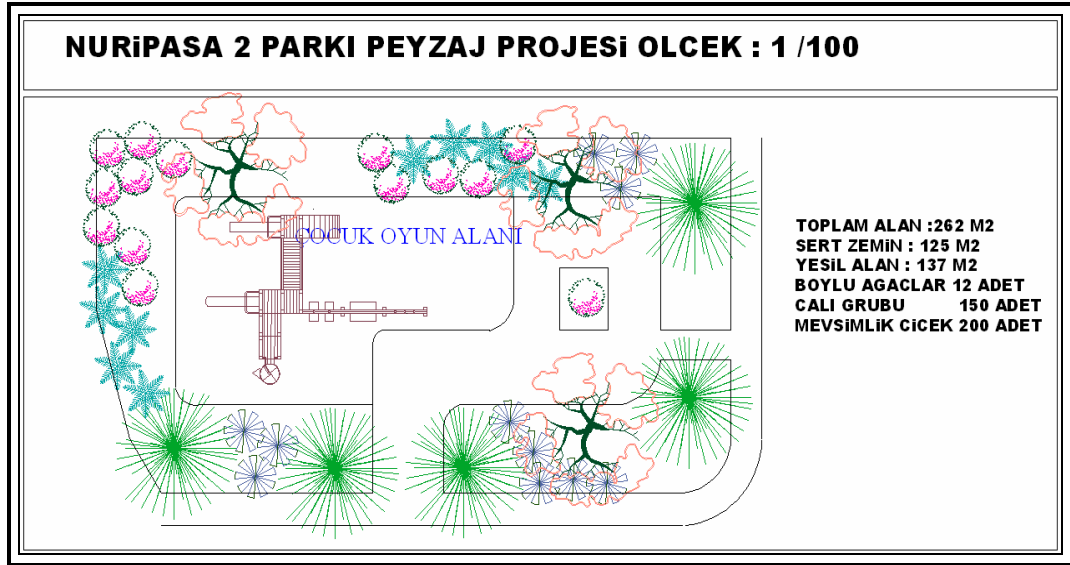
Çocuk oyun alanında kullanılan oyun aletleri çok çeşitli değildir. Çocukların yaratıcılıklarını, hayal güçlerini, fiziksel, ruhsal ve beyinsel gelişimlerini sağlayacak şekilde oyun aletleri kullanılmamıştır. Ayrıca oyun alanının arazi formunda değişiklikler, çocuklar için cazip renkli bitkiler, çocukların saklanması, tırmanması için oyun kuleleri, kayalar, küçük yaştaki çocuklar için kum havuzu, su oyunları gibi donatılar dikkate alınmamıştır.

Çocuk oyun alanı ve oturma alanı etrafında gölge veren ağaçlar kullanılmıştır. Ancak daha sık bir bitkilendirme ile hem mahremiyet hem de daha yoğun bir gölge elde edilebilir. Seçilen türler özel bir bakım gerektiren spesifik türler değildir. Yeşil alan ve sert zemin arasında bordür kullanılarak ayırım yapılmıştır.

Oturma alanları erişkin kişiler için olup; çocuklar ve yaşlılar için özel oturma üniteleri kullanılmamıştır. Banklar geliş güzel yerleştirilmiştir. Parkı genellikle çocuğu olan aileler kullanmaktadır. Parkta 1 adet çöp kutusu bulunmaktadır. Parkta aydınlatma elemanı kullanılmamıştır.

Resim 8: Nuripaşa 2 Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Şekil 1: Nuripaşa 2 Parkı Peyzaj Projesi

3.2.1.4. 80.Yıl Cumhuriyet Parkı

Park, 9.100 m²'lik küçük bir parktır. Park, Denizatı Sitesi, Manifaturacılar ve Boğaziçi Elektrik Kurumu arasında bulunmaktadır. Parkın arka tarafında Veliefendi Hipodromu vardır. Parkın yaya ve araç olmak üzere 2 adet girişi bulunmaktadır. Ulaşım yürüyerek veya minibüsle sağlanmaktadır. Parkın içerisinde cami bulunmaktadır. Parkın içinde araç yolu da mevcuttur. Acil durumlarda parkın içine araçla girilmesi ve içinde park edilmesi mümkündür. Parkın dışında, girişe yakın otopark yerleri de bulunmaktadır.

Parkın projesinde halkın katılımı bulunmamaktadır. Parkta yer alan çocuk oyun alanı, kameriye, informal yollar tasarımı güçlendirmektedir. Sert zemin, bitkilendirme ve alanların şekillerinde bir bütünlük ve uyum vardır. Bitkisel tasarımda bitkiler gruplar halinde kullanılmış, doluluk-boşluk dengesi oluşturulmuştur. Bitkilendirmede kullanılan türler arasında uyum ve bütünlük bulunmaktadır. Seçilen bitki türleri bölgenin iklim koşullarına uygundur. Parkın içinde basamaklar ve dik eğimler olmadığı için engelliler ve yaşlılar için bir zorluk yoktur. Ayrıca uzun yürüş yolları boyunca oturma alanlarına yer verilmiştir. Parkın girişinde, girişi vurgulamak için bitkiler kullanılmıştır. Parktaki alanların kullanımı dikkate alınarak bitkilendirme yapılmıştır. Oturma, çocuk oyun alanı özelliklerine göre alanın etrafını perdeleyecek türler kullanılmıştır.

Parkın sınırları boyunca yapılan bitkilendirme parkın mahremiyet ve güvenlik hissi kazanmasını sağlamaktadır. Park içerisinde çeşitli sayıda oturma alanı, yürüyüş yolları bulunmaktadır. Araç girişi, park yeri ve yaya girişi arasında ilişki kurulmuştur. Parkın duvarları alçak olup giriş-çıkışlarda da herhangi bir kontrol noktası bulunmamaktadır.

Parkın içerisindeki yollar kullanıcının parkın içinde dolaşımını sağlamaktadır. Ayrıca parkın içinde koşu parkuru da vardır. Kişileri alan içindeki fonksiyonlara yönlendirecek yön levhaları bulunmaktadır. Alan içindeki gürültü ve görüntüyü perdelemek için alanlar arasında tampon bitkilendirmeler yapılmıştır. Park içerisindeki yollar derecelendirilmiş, yolların oturma ve oyun alanlarıyla olan bağlantılarında genişlemeler yapılmıştır. Oyun alanları, oturma alanları, caminin avlusu ve araç yolları döşemeleri alanların özelliklerine göre yapılmıştır. Yürüyüş yolları boyunca oturma alanlarına yer verilmiştir.

Çocuk oyun alanındaki oyun aletlerinde çok fazla çeşitlilik bulunmamaktadır. Oyun elemanları çocukların hayal gücünü tetikleyecek şekilde değildir. Çocuk oyun alanı tasarımı belirli yaş grubundaki çocukları düşünerek yapılmamıştır. Çocukların tekerlekli oyuncakları için sert zeminler, küçük yaş grubundaki çocuklar için kum havuzları, su oyunları ve tırmanma kulelerine yer verilmemiştir. Ayrıca çocuk oyun alanında gölge yapması için daha yoğun bitkilendirilmeye gereksinim duyulmaktadır. Bitkilendirme yolların etrafında yolları vurgulamak, kişileri yönlendirmek, görüntü ve gürültüyü perdelemek amacıyla yapılmıştır. Alanda ağaç, çalı ve çim kullanılmıştır. Alanda özel bakım isteyen türler kullanılmamıştır. Yeşil alan ve yol arasında bordürler kullanılarak alanlar birbirinden ayrılmıştır.

Oturma alanları, kameriyeler ve masalar bulunmaktadır. Parkın çok yoğun bir kullanımı yoktur. Parkın içerisinde caminin bünyesinde wc bulunmaktadır. Parkda aydınlatma elemanları, çöp kutuları yeterli sayıda bulunmaktadır.

Resim 9: 80. Yıl Cumhuriyet Parkındaki Yollar ve Kapalı Oturma Alanları

Resim 10: 80. Yıl Cumhuriyet Parkının Yeşil Alan ve Oturma Alanları

3.2.1.5. Deniz Bingöler Parkı

Park, 1.930 m²'lik cep parkıdır. Parkın etrafı konutlarla çevrilidir. Parkın tek girişi konutların arasındadır. Park konutların arasında kaldığı için kullanım yoğunluğu düşüktür. Parkın yakınında araçlar için park yeri bulunmamaktadır. Parkın yer seçimi konutlar arasında kapalı bir alanda yapılmıştır. Halkın kullanacağı bir parktan ziyade çevredeki konutların ortak kullanım alanı gibi algılanmaktadır.

Parkın uygulanması ve projesinde halkın katılımı bulunmamaktadır. Parkın tasarımında yolların genişlikleri, oturma alanları, çocuk oyun alanı birbiriyle ilişkili ve kullanım kapasitesine uygun olarak tasarlanmamıştır. Parkın tasarımında kullanıcı özelliklerine dikkat edilmemiştir. Parkın ölçeği küçük olduğu için yapılan yoğun bitkilendirme parkın daha küçük algılanmasına neden olmuştur.

Parkın konumu, girişinin algılanmaması nedeniyle parkın kullanıcı çekme özelliği yoktur. Sınırlama olarak kullanılan çitler ve çit bitkileri kısmen parkın yeşil alanlarının sınırlarını ortaya koymaktadır. Ancak parkın kendi içinde kuşatılmışlık ve güvenlik hissi oluşmamıştır. Konut alanı ile park arasında perdeleme için bitkilendirme yapılmamıştır. Parkın girişinde ve içinde yön ve uyarı levhaları bulunmamaktadır. Parkın giriş-çıkışında kontrol yoktur.

Park alanı küçük olmasına rağmen parçalar birbiriyle bütünlük ve uyum içinde tasarlanmamıştır. Çocuk oyun alanı, oturma üniteleri, yollar birbiriyle bütünlük içinde değildir. Çocuk oyun alanı binalara çok yakın olduğundan burada oluşan gürültünün engellenmesi söz konusu değildir.

Çocuk oyun alanındaki ekipmanlar yetersizdir. Yaş gruplarına göre bir sınıflandırma yapılmamıştır. Çocukların becerilerini, hayal gücünü geliştirecek, fiziksel, ruhsal ve zeka gelişimine katkıda bulunacak şekilde tasarım ve oyun aletlerine yer verilmemiştir. Oyun alanında hareketli formlar, engebeler, su oyunları

kullanılmamıştır. Alan oldukça tek düzedir. Park alanı öğleden sonra güneş almadığı için gölgeli olmaktadır.

Kullanılan bitki türleri bölgenin iklim koşullarına uygun türlerdir. Ancak parkın bakımı yetersizdir. Parkta çalılar ve boylu ağaçlar kullanılmıştır. Çocuk oyun alanına has daha renkli bir bitkilendirme yapılması gerekmektedir. Yeşil alan ile yol arasında bordürler kullanılarak alanlar birbirinden ayrılmıştır.

Donatılarda eksik ve bakımsızdır. Çöp kutuları plastik ve betondan olup birbiriyle uyumsuzdur. Parkın içerisinde aydınlatma elemanları yoktur. Parkın aydınlatması sokak lambasıyla yapılmaktadır.

Resim 11: Deniz Bingöler Parkının Girişi

Resim 12: Deniz Bingüler Parkının Çocuk Oyun Alanı

3.2.1.6. Mehmet Tahan (Sümer) Parkı

Park, 3.735 m²'lik bir cep parkıdır. Park yollar ve camii inşaatı arasında bulunmaktadır. Caminin yanında Nazım Öcal İlköğretim Okulu vardır. Parkın çevresinde konutlar ve konutların altında dükkanlar yer almaktadır. Parkın 3 adet girişi vardır. Parkın bir girişi de camiden verilmiştir. Parkın içinde çocuk oyun alanı, süs havuzu ve oturma alanları bulunmaktadır. Park geniş caddelerin kesişim noktasında kaldığı için yaşlılar, engelliler ve çocuklar için ulaşımı güvenli değildir. Parkın içinde sadece yaya yolları bulunmaktadır. Parkın dışında ise 2 adet otopark vardır.

Parkın projesi ve uygulamasında halkın katılımı olmamıştır. Parkın bitkisel ve sert zemin tasarımı birbiriyle uyumlu ve işlevseldir. Parkın bakımında bir takım eksiklikler olmasına rağmen çok kötü durumda değildir. Park daha çok çocukların oyun ihtiyacını, yetişkin insanların da gezme ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak

amacıyla tasarlanmıştır. Alanların formlarına ve kullanım özelliklerine göre bitkilendirme yapılmıştır.

Parkın tasarımı dışardaki insanları çekecek şekildedir. Parkın sınırları boyunca alçak boylu bitkiler kullanılarak parkta kuşatma hissi oluşturulmuştur. Böylece parkın çevreyle olan ilişkisi bitki bariyerleriyle azaltılmıştır. Parkın ismini içeren bir tabela mevcuttur. Parkın giriş ve çıkışında kontrol noktası bulunmamaktadır. Ancak parkın içinde güvenlik elemanı vardır.

Parkın içindeki alanlar birbiriyle ilişki ve bütünlük içindedir. Kullanıcılar parkın tümünü kolay algılayabilmekte ve kolaylıkla fonksiyonel alanlara ulaşabilmektedir. Çocuk oyun alanı parkın ortasında yer almaktadır. Çocuk oyun alanının etrafında gürültüyü engellemek ve mahremiyeti sağlamak için bitkilendirme yapılmamıştır. Çocuk oyun alanı ve yürüyüş yolu döşemesi alanın özelliklerine göre seçilmiştir. Yürüme yollarının üzerinde oturma alanları tasarlanmıştır. Parkın içinde manzara noktaları bulunmamaktadır.

Çocuk oyun alanı oldukça küçüktür. Oyun aletleri de her parkta kullanılan standart aletlerdendir. Çocukların gelişimlerine katkıda bulunacak, hayal güçlerini tetikleyecek şekilde oyun aletleri, tekerlekli oyuncaklar için sert zemin, su oyunları, tırmanma kuleleri mevcut değildir. Ayrıca çocukların ebeveynlerin gözetiminden kurtulup rahatça hareket edecekleri, hem gölge sağlayacak hem de gürültüyü önleyecek bir bitki düzenlemesi de yapılmamıştır.

Bitkiler tam olarak gelişimini tamamlamadıkları için gölge ve sınırlama fonksiyonlarını tam olarak yerine getirememektedir. Alanda ağaç, çalı ve çim bitkileri kullanılmıştır. Yeşil alanla sert zemin bordürlerle ayrılmıştır.

Parktaki çöp kutusu, aydınlatma elemanları ve banklar yeterli sayıdadır. Parktaki donatılar bakımlıdır. Parkın kullanımı yoğundur. Donatılar doğru noktalarda yeterli

sayıda kullanılmıştır. Yalnız alanda rüzgar, yağmur ve güneşten korunacak kapalı oturma alanları yoktur.

Resim 13: Mehmet Tahan (Sümer) Parkı Oturma Alanı

Resim 14: Mehmet Tahan (Sümer) Parkı Çocuk Oyun Alanı

Resim 15: Mehmet Tahan (Sümer) Parkının Çevresi

3.2.1.7.Kadriye Gököl Parkı

Park, 790 m²'lik bir cep parkıdır. Etrafı konut ve gecekondularla çevrilidir. Parkın yakınlarında Adnan Menderes Lisesi ve Kız Meslek Lisesi bulunmaktadır. Parkın 1 adet girişi vardır. Parkın yakınlarında araçlar için park yerleri düşünülmemiştir.

Parkın uygulamasında halkın katılımı bulunmamaktadır. Parkın yol, çocuk oyun alanı ve bitkilendirme tasarımında yetersizlikler söz konusudur. Parkın bakımı da yetersizdir. Parktaki ekipmanlar, donatılar bakımsızdır. Ayrıca parkta duvar yazıları da bulunmaktadır. Park daha çok ev kadınları, yaşlılar ve çocuklara hitap etmektedir. Ancak park çok yoğun olarak kullanılmamaktadır. Yapılan bitkilendirme alanın özelliklerine ve bazı fonksiyonlara bağlı olarak yapılmamıştır. Bitki türleri arasında bir uyum bulunmamaktadır.

Parkin kullanıcı çekme kapasitesi zayıftır. Parkın sınırlandırılması alçak demirlerle ve onun arkasında dikilmiş olan çalılarla yapılmıştır. Ancak alanda kuşatma ve güvenlik hissi yaratılamamıştır. Konutlarla park arasında tampon bir bitkilendirme yapılmamıştır. Parkın girişinde parkın tabelası vardır. Parkın giriş-çıkışlarında kontrol noktası bulunmamaktadır.

Kullanıcı parkın içindeki alanlara kolaylıkla ulaşabilmektedir. Parkın içinde çok sayıda aktivite alternatifi yoktur. Yürüyüş yolları sert ve köşelidir. Yollar fonksiyonel olarak planlanmamıştır. Yolların fazla kıvrımlı olması ve köşelerde kestirme yolları engelleyecek bitkilerin olmaması tasarımdaki eksikliklerden biridir.

Oturma alanları az sayıda ve sadece girişe yakın kısımlarda vardır.

Çocuk oyun alanı küçük ve bakımsızdır. Kullanılan oyun aletleri yetersizdir. Oyun alanı tasarımında çocukların değişik yaş gruplarına göre ihtiyaçları, gelişimleri dikkate alınmamıştır. Oyun alanını cazip kılacak formlar, su oyunları, kuleler gibi ayrıntılar düşünülmemiştir. Parkta çocukların su içme ihtiyaçları için çeşme vardır.

Bitkiler belirli bir düzene göre yerleştirilmiş ancak bakımsızlıktan ve gelişme sorunlarından dolayı alanda istenilen etki yakalanamamıştır. Kullanılan bitkilerden bölgenin iklimine dayanıklı olmayan türler vardır. Yol ve yeşil alanlar bordürlerle ayrılmıştır.

Parkta bank ve çöp kutuları vardır. Parkta aydınlatma elemanı ve uyarı levhaları bulunmamaktadır. Ayrıca vandalizmi etkileyen önlemler de geliştirilmemiştir.

Resim 16: Kadriye Gököl Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 17: Kadriye Gököl Parkının Çevresindeki Yapılar

3.2.1.8.Şelale (Sultan Bacı) Parkı

Park, 3.900 m²'lik cep parkıdır. Parkın çevresinde Matbacılar Sitesi ve Aile Yapı Sitesi, Bozkurt Amatör Spor Sahası bulunmaktadır. Parkın alt girişi Turan Güneş Caddesi üzerindedir. 2 adet giriş kapısı vardır. Park 3 kademelidir. Parkın konutlar arasındaki girişi yaşlılar, engelliler ve çocuklar için güvenlidir. Parka otobüs, minibüs veya yürüyerek ulaşmak mümkündür.

Parkın uygulaması Park ve Bahçeler Müdürlüğü'ne ait olup halkın katılımı yoktur. Parkın içinde kafeterya, oturma alanları, çocuk oyun alanları, şelale bulunmaktadır. Park daha çok kafeterya olarak kullanılmaktadır. Kafeterya belediye tarafından özel bir şahsın işletmesine verilmiştir. Çocuk oyun alanı parkın arka girişinde köşede küçük bir alanda yer almaktadır. Parkın bitkilendirme tasarımı oldukça yoğun ve karmaşıktır. Tasarımda bir bütünlük yakalanmamıştır. Parkın içindeki kod farklarından dolayı merdivenler kullanılmıştır. Ancak engelli kişiler ve tekerlekli araçlar için rampalar düşünülmemiştir.

Parkın dışardan algılanıp kullanıcı çekme potansiyeli düşüktür. Parkın çevresindeki duvarlarla sınırlamalar yapılmıştır. Parkın içinde kuşatma ve gizlilik hissi yaratılmıştır. Parkın içinde tabelalar ve yönlendirme levhaları bulunmamaktadır. Parkla çevresindeki konutlar yüksek duvarlar ve bitkilerle ayrılmıştır. Parkın giriş ve çıkışında kontrol noktaları yoktur.

Kullanıcılar için çok sayıda alternatif sunulmamıştır. Park daha çok kafeterya olarak kullanıldığı için yeme-içme fonksiyonları ön plana çıkmıştır. Alandaki döşemeler alan kullanımlarına göre seçilmiştir. Alanda sadece kullanıcıyı bir noktadan diğer bir noktaya taşımayı amaçlayan yürüyüş yolu vardır. Şelalenin yürüyüş yolunu kestiği noktada köprü ile bağlantı yapılmıştır.

Çocuk oyun alanı küçük ve yetersizdir. Oyun alanının yeri gelişi güzel seçilmiştir. Oyun alanındaki donatıların seçiminde çocukların yaş grupları dikkate alınmamıştır. Çocuk oyun alanının etrafındaki bitkilendirme zayıf ve yetersizdir. Çocuk oyun alanının en büyük avantajı ise gölge bir alanda olmasıdır. Oyun alanında hareketli formlar, engebeler kullanılmamıştır. Oyun alanı çocukların yaşlarına göre tasarlanmamıştır. Ayrıca çocuk oyun alanı bakımsızdır.

Ağaçlar, ağaçcık ve çalılar oldukça yoğun ve karmaşık olarak kullanılmıştır. Bitkiler bakımsızlıktan dolayı çok kötü görünmektedir.

Parkta bank ve çöp kutusu bulunmamaktadır. Oturma üniteleri sadece kafeterya kısmında vardır. Parkın aydınlatması tekli ve çiftli aydınlatma elemanlarıyla yapılmaktadır. Donatı alanlarının hem sayısal hem de niteliksel açıdan iyileştirilmesi gerekmektedir.

Resim 18: Şelale (Sultan Bacı) Parkı Yeşil Alan ve Yol Bağlantısı

3.2.1.9. Atatürk Gençlik Parkı

Park, 4.095 m²'lik bir cep parkıdır. Park İnönü Bulvarı'nda yer almaktadır. Parkta otobüs ve minibüsle ulaşılabilir. Parkın yakın çevresinde kaymakamlık, adliye binaları bulunmaktadır. Parkın bulunduğu aksta iş merkezleri ve dükkanlar vardır. Parkın içinde çay bahçesi, meydan ve oturma alanları bulunmaktadır. Parkın girişinde büfe ve telefon kulüpleri vardır. Parkın çok sayıda girişimevcut olup parkın çevresinde araçlar için park yerleri tasarlanmamıştır.

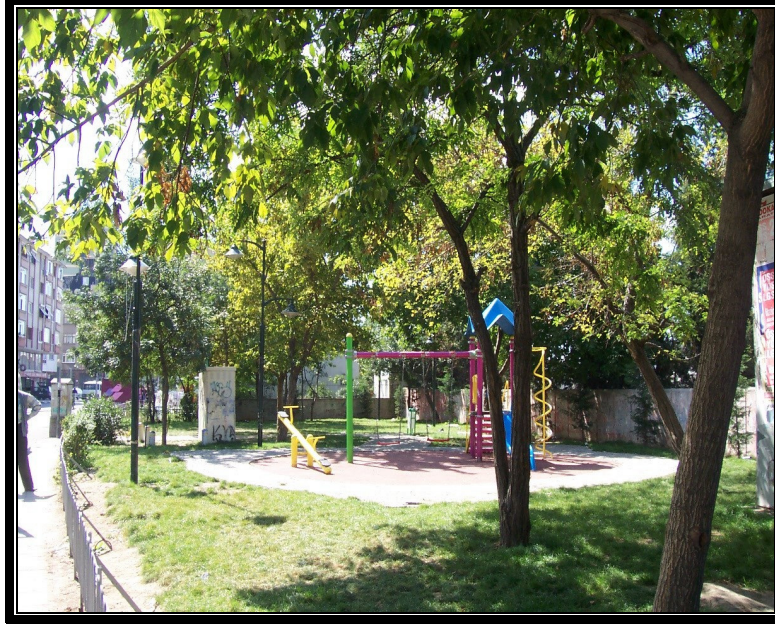
Parkın proje ve uygulama aşamasında halkın katılımı yoktur. Parktaki yollar, yeşil alanlar yeterince geniş ve simetrik. Parkın içinde bulunan Atatürk Heykeli resmi binayı vurgulamaktadır. Park daha çok meydan şeklinde düzenlenmiştir. Parkın içinde çay bahçesi ve oturma alanları bulunmaktadır. Bunun dışında parkta herhangi bir rekreatif aktivite yer almamaktadır. Park eğimli bir arazi üzerinde yer almadığı için engelliler, çocuklar, yaşlılar için ulaşılabilirlik konusunda bir sorun yoktur.

Parkın içinde yer alan büyük, boylu ağaçlar parkta kuşatma ve gizlilik hissini sağlamaktadır. Parkın bitkilendirilmesi yer yer çevreyle olan ilişkisini kesmekte ve tampon oluşturmaktadır. Parkın giriş ve çıkışlarında kontrol noktaları bulunmamaktadır.

Parkın içindeki fonksiyon alanlarını kullanıcı parka girdiği zaman algılayamıyor. Parkta kullanıcıyı yönlendirecek tabelalar da bulunmamaktadır. Oturma alanlarının kuşatılması ve diğer alanlardan ayrılması bitkilendirme ile sağlanmıştır. Alandaki yollar oldukça geniş tutulmuş, girişler bitkilerle vurgulanmıştır.

Alandaki bitkiler yöre iklimine uygun türlerdir. Yeşil alanlar sert zemine göre daha az olup yol kenarlarında bordürler halinde yer almıştır.

Aydınlatma elemanları tahrip edilmiştir. Çöp kutuları az sayıdadır. Oturma alanları çay bahçesinde bulunmaktadır. Alandaki donatılar yetersiz ve bakımsızdır. Alanda kapalı oturma mekanlarının oluşturulması gerekmektedir.

Resim 19: Atatürk Gençlik Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

3.2.1.10. Özgürlük Parkı

Park, 4.095 m²'lik bir cep parkıdır. Parkın çevresinde Öğretmen Evi, Zühtü Kurtuluş Lisesi, Cemalettin Gözüsulu İlköğretim Okulu bulunmaktadır. Park yapım aşamasındadır. Parkın içinde sosyal tesis, çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Parkta sert zeminler oldukça geniş tutulmuştur. Parkın içinde araçlar için park yerleri araç yolu ve yaya yolu bulunmaktadır.

Resim 20: Özgürlük Parkından Görünüş

Resim 21: Özgürlük Parkının Çevresi

3.2.1.11. İston Parkı

Park, 7.000 m²'lik bir küçük parktır. Park, Yedikule Mezarlığı ve Türk Bahçesi'nin yakınında, surların ve 10.Yıl Caddesi, Keneddy Caddesi arasında yer almaktadır. Parkın bulunduğu caddede araç trafiğinin çok yoğun olması, yaya geçitlerinin bulunmaması nedeniyle parka yürüyerek ulaşmak zordur. Ayrıca parka minibüs veya

otobüsle de ulaşmak çok kolay olmamaktadır. Parka ulaşım özel araçla daha kolaydır. Parkın içinde araçlar için park yerleri vardır. Parkın birden fazla girişi bulunmaktadır.

Park İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yer almaktadır. Parkın içinde bulunan çay bahçesi belediye tarafından işletmeye verilmiştir. Park belediyenin parkı olmaktan çok “Akmanlar Aile Çay Bahçesi” olarak algılanmaktadır. Parkın içinde tek katlı yapılar bulunmaktadır. Çay bahçesi, wc, köpek kulübesi, çocuk oyun alanı vardır.

Projenin uygulama ve tasarımı Büyükşehir Belediyesi’ne ait olup halkın katılımı yoktur. Parkın içinde üstü kapalı mekanlara yer verilmemiştir. Oturma alanları sadece çay bahçesinde bulunmaktadır. Parkın içinde yer alan çocuk oyun alanı, çay bahçesi ve otoparkın birbirleriyle bağlantıları zayıftır. Parkın bakımı yetersizdir. Parkta rekreasyon alanlarının tasarımı zayıf kalmıştır. Parktan ziyade çay bahçesi olarak kullanılmaktadır. Zira park tabelası yerine “Akmanlar Aile Çay Bahçesi” tabelası yer almaktadır. Bitkilendirme tasarımında tam bir uyum sağlanamamıştır. Alanda geniş çim alanlar yaratılmıştır.

Parkın birden fazla girişi vardır. Parkın sınırları tam olarak algılanamamaktadır. Park sınırlarında çit bitkilerine yer verilmemiştir. Parkta mahremiyet ve güvenlik hissi yaratılmamıştır. Parkın girişinde bulunan araç park yerlerinin yer seçimi oldukça uygundur. Parkta kontrol noktaları bulunmamaktadır.

Yollar oldukça geniştir. Acil durumlarda parkın içine araç girmesi mümkündür. Alan içindeki fonksiyonların birbirlerine olan uzaklıkları ve bağlantıları zayıftır. Alan içinde bulunan çocuk oyun alanı diğer alanlardan bağımsız tasarlanmamıştır. Parkın içinde vistalara ve süprizlere yer verilmemiştir.

Çocuk oyun alanı yaş gruplarına göre tasarlanmamıştır. Aletler bakımsız ve yetersizdir. Oyun alanının bitkilendirilmesi zayıftır. Gölge alanlar, ebevyenler için oturma alanları düşünülmemiştir. Oyun alanının zemini tahrip olmuştur. Çocuklar için alternatifler sunulmamıştır. Çocukların hayal gücünü geliştirecek oyun aletleri; oynarken saklanacakları, atlayacakları engebeli alanlar; su oyunları yoktur. Oyun alanı oldukça bakımsızdır.

Alandaki bitkiler arasında form, tekstür ve renk açısından bir bütünlük bulunmamaktadır. Bitkilerin bakımları yetersizdir. Çim alanlar tahrip olmuştur. Alanda renkli çiçekler ve yer örtücüler kullanılmamıştır. Geniş çim alanlarda yapılan bitkilendirmeler ile alana bir bütünlük ve anlam kazandırılmamıştır.

Parkın donatıları bakımsız ve yetersizdir. Gölge yerlerde oturma alanları yoktur. Yürüyüş yolları boyunca çöp kutuları bulunmamaktadır. Alanda yol boyunca aydınlatma yapılmıştır. Parkın içindeki donatılar ve parkın tasarımı, parkın arka sınırında yer alan surlarla ve tarihi dokuyla uyumlu bir şekilde düşünülmemiştir.

Resim 22: İstön Parkındaki Yeşil Alanlar ve Kafeterya

Resim 23: İston Parkındaki Yaya Yolları

Resim 24: İston Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

3.2.1.12. Lokman Hekim Tıbbi Bitkiler Parkı

Park, 14.010 m²'lik küçük bir parktır. Park Ermeni Mezarlığı, Merkezefendi Parkı, Müslüman Mezarlığının arasında yer almaktadır. Parkın araç ve yaya olmak üzere 2 adet girişi bulunmaktadır. Araç girişinin yanında park yeri vardır.

Parkın uygulama ve projelendirilmesinde halkın katılımı yoktur. Zeytinburnu İlçesi'nin tarihine bakıldığında ilçenin tıbbi açıdan ve bir geçmişinin olduğu gözlenmektedir. Parkın amacı da yok olmaya yüz tutmuş olan bu kültürün ayakta tutulması, şifalı bitilerin kişilere tanıtılması, kişilerin istedikleri bitkileri satın almasıdır. Parkın içinde şifalı bitkilerden oluşan tarhlar, 1 sera ve 1 adet yönetim binası ve 1 adet çardak bulunmaktadır.

Parkın içindeki döşemeler tarihi dokuya uygunluk göstermektedir. Alan kolayca algılanmaktadır. Alan içinde bitkilerin isimlerini gösteren isim kartları vardır. Parkın içinde banklar, aydınlatmalar, çöp kutuları gibi donatılar da yer almaktadır.

Resim 25: Lokman Hekim Tıbbi Bitkiler Parkının Girişi

Resim 26: Lokman Hekim Tıbbi Bitkiler Parkındaki Bitki Parterleri

Resim 27: Lokman Hekim Tıbbi Bitkiler Parkındaki Sera

3.2.1.13. Merkezefendi Parkı

Park 49.500 m²'lik bir mahalle parkıdır. Parkın etrafında cami, konut ve yollar bulunmaktadır. Parkın bitişiğinde ücretli, halka açık olmayan halı saha, okul ve boş bir arazi bulunmaktadır. Parkın içinde Zeytinburnu Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü de yer almaktadır. Park oldukça merkezi bir konumdadır. Parkın 4 adet giriş kapısı bulunmaktadır. Parka yaya olarak ulaşmak mümkündür. Ayrıca; parkın Cevizlibağ durağı ve tramvay durağına yakınlığı yürüme mesafesinde 5 dakikadır.

Parkın içine gerekli durumlarda servis araçları girebilmektedir. Ayrıca parkın girişinde araçlar için otopark da mevcuttur.

Parkın proje ve uygulamasında halkın katılımı bulunmamaktadır. Parkın tasarımı her yaş grubundaki kullanıcıya hitap etmektedir. Parkın içinde yürüyüş yolları, koşu parkurları, spor alanları, oturma ve dinlenme alanları, çocuk oyun alanları, lokanta, büfe, güvenlik klübeleri ve hizmet binası bulunmaktadır. Parkın içindeki yolların sirkülasyonu oldukça iyidir; kullanıcıyı parkın içinde bir noktadan diğer bir noktaya taşıırken aynı zamanda gezdirmektedir de. Yollar tasarlanırken engelliler, yaşlılar ve çocuklar da dikkate alınmıştır. Parkın içinde yollara eğim verilmiştir. Ayrıca alanlarla ilgili tabelalar ve yönlendirme levhaları da mevcuttur. Parkın bakımı da oldukça iyi düzeydedir.

Parkın girişi kullanıcıları cezbedecek şekilde tasarlanmıştır. Girişteki modern hizmet binaları, piknik masaları, geniş yeşil çim alanlar, parkın giriş kapısı, yoğun bitkilendirme kullanıcı üzerinde olumlu bir izlenim bırakmaktadır. Bodur duvarlar parkın sınırlarını belirtmektedir. Duvarın arkasında bulunan yüksek boylu, yaşlı ağaçlar ise daha geride parkın içinde bir mahremiyet hissi uyandırmaktadır. Giriş kapısı ile araç park yerleri arasında ilişkilendirme yapılmıştır. Parkın bitkilendirmesi çevredeki konutlarla parkın arasında bir tampon oluşturmaktadır. Parkın içine

girildiğinde çevredeki düzensiz yapılaşmayı unutup kullanıcı kendisini yemyeşil bir doğa içinde hissetmektedir.

Parkın içindeki alanların birbirinden ayrılması tasarlanırken gürültü, gölge ve mahremiyet gibi fonksiyonel özellikler dikkate alınmıştır. Fonksiyon alanları birbiriyle bütünlük içindedir. Oyun alanlarını gürültüye karşı korumak için bitkilendirme yapılmıştır. Yollar girişler dışında hemen hemen aynı büyüklükte yer almaktadır. Döşemeler alan kullanımları özelliklerine göre seçilmiştir. Uzun yürüme yolları ve fonksiyon alanları çevresinde oturma ünitelerine yer verilmiştir.

Park içindeki çocuk oyun alanı yaş gruplarına göre ayrılmamıştır. Kullanılan oyun aletleri tek tip olup çocukların yaratıcılığını, hayal gücünü geliştirecek, zeka ve becerilerini kullanmasını sağlayacak türden değildir. Ancak çocuk oyun alanı bakımlıdır. Alanın etrafında oturma yerleri vardır.

Alandaki aktiviteleri bulmak için kişinin alanda dolaşması ve keşifler yapması gerekmektedir. Seçilen bitki türleri bölgenin şartlarına uygun bitki türleridir. Bitkileendirme yapılırken; renk, tekstür, doku özellikleri dikkate alınmıştır. Çim alanlar ile yollar arasında bordürler kullanılmıştır.

Parkın içindeki donatılar bakımlı ve yenidir. Donatı elemanlarını; bank, piknik masaları, çöp kutusu, aydınlatma, çeşme ve havuz oluşturmaktadır. Yollardaki aydınlatmalar yeterli şekildedir. Lokantanın yanında süs havuzu bulunmaktadır. Oyun alanlarının yakınında ise çeşmeler vardır.

Resim 28: Merkezefendi Parkındaki Yaya ve Yürüyüş Yolları

Resim 29: Merkezefendi Parkının Bitkisel Düzenlemesi

Resim 30: Merkezefendi Parkındaki Spor Alanı ve Çocuk Oyun Alanı

3.2.1.14. Seyitnizam Parkı

Park, 4.150 m²'lik bir cep parkıdır. Parkın önünden tramvay yolu geçmektedir. Çevresinde; Ak Evler Sitesi, tekstil atölyeleri ve konutlar bulunmaktadır. Parkın bitişiğinde Dutluk Cami vardır. Parkın 3 adet giriş kapısı bulunmaktadır. Park yürüme mesafesinde yer almaktadır. Ayrıca parka tramvayile ulaşmak da mümkündür. Parkın içinde veya çevresinde araçlar için park yerleri düşünülmemiştir. Parkın tasarım ve uygulamasında halkın katılımı yoktur. Parkın tasarımı farklı gruptan kullanıcılara hitap edecek şekilde yapılmamıştır. Parkın içinde çocuk oyun alanı, pergola, çay bahçesi ve oturma üniteleri bulunmaktadır. Parkın bakımı yetersizdir. Yapılan bitkilendirmede alan kullanım özellikleri dikkate alınmamıştır. Her alanda tek tip bitkilendirme yapılmıştır. Parkın bakımı oldukça yetersizdir. Yeşil alanlar ve çocuk oyun alanı tahrip olmuştur. Bitkisel tasarımda renk, form, tekstür açısından bir uyum yoktur.

Parkın girişi kullanıcıyı cezbedecek şekilde tasarlanmamıştır. Parkın duvarları alçak olduğundan kuşatma ve güvenlik hissi yaratmamaktadır. Duvarlar parkın sınırını belirtmektedir. Yapılan bitkilendirme kısmen konutlarla park arasında tampon oluşturmaktadır. Parkın içerisinde giriş ve çıkışlarda ise kontrol birimleri bulunmamaktadır.

Parkın fonksiyon alanları birbirleriyle uyumlu şekilde tasarlanmamıştır. Parkın içinde farklı fonksiyonlara yer verilmemiştir. Oturma alanı ve ocuk oyun alanı dışında donatı alanına yer verilmemiştir. Parkın girişinde, işletmesi özel bir şahsa ait büfe bulunmaktadır. Bfenin yanında müşteriler için masa ve sandalyeler vardır. Bu da parkın bfeye ait bir yeşil alan olarak algılanmasını sağlamaktadır. Parkta yaşlılar, gençler için değişik kullanımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Parkta 2 adet yol bulunmaktadır. Parktaki sirkülasyon yeterince güçlü değildir. Yollar hem estetiksel hem de kullanıcının zevkle dolaşabileceği şekilde tasarlanmamıştır. Alan içinde acil durumlarda kullanılacak genişlikte servis yolu bulunmamaktadır. Alan içindeki oturma alanları pergola ve büfenin etrafındaki masa ve sandalyelerden ibarettir.

ocuk oyun alanı çocukların yaş gruplarına göre tasarlanmamıştır. Oyun alanı oldukça bakımsız, oyun aletleri çocukların zekalarını, becerilerini, hayal güçlerini geliştirecek şekilde değildir. Alanda su oyunları, tırmanma kuleleri, farklı yükseltide platformlar yoktur. Alanda değişik formlar kullanılmamış, oyun alanı düz bir zeminde tasarlanmıştır. Çocukların beyin ve kişiliğini olumlu yönde geliştirici oyun aletlerinin yer alacağı şekilde bir tasarım yapılmamıştır. ocuk oyun alanında gölge alanlar düşünülmemiştir.

Kullanılan bitkiler yöre şartlarına uygun bitkilerdir. Ancak bitkilendirme alan içinde dağınık bir şekilde yapılmıştır. Bir düzen, uyum bulunmamaktadır. Kullanılan bitki

çeşitleri, çim, ağaç ve çalıdan ibarettir. Alanda renkli, güzel kokulu çiçekler, yer örtücüler kullanılmamıştır.

Park içindeki donatılar; çöp kutuları, aydınlatmalar ve banklardan ibarettir. Çöp kutuları plastik, kirli ve bakımsızdır. Aydınlatmalar alçak ve yüksek boyludur. Kimi aydınlatmalar kırılıp tahrip olmuştur. Aydınlatmalar gece kullanımına olanak verecek şekilde yerleştirilmemiştir. Donatılar eksik ve bakımsızdır. Parkın kullanımını arttırmak için donatıların modern ve bakımlı olması gerekmektedir.

Resim 31: Seyitnizam Parkındaki Yeşil Alanlar

Resim 32: Seyitnizam Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 33: Seyitnizam Parkındaki Donatı Eksiklikleri

Resim 34: Seyitnizam Parkındaki Yeşil Alanlar ve Yollar

3.2.1.15. 700. Yıl Parkı

Park, 17.000 m² büyüklüğünde bir küçük parktır. Parkın çevresinde Balıklı Rum Hastahanesi, 10. Yıl Caddesi, Sezginler Gıda, Belgrat Kapı, Otosanayi e benzin istasyonu bulunmaktadır. Parkın 2 adet giriş kapısı vardır. Parkın girişlerinde araçlar için park yerleri mevcuttur. Parkın etrafında konut alanları bulunmadığı için parka yürüyerek ulaşma mesafesi 15 dakikalık bir zaman almaktadır. Parkın bulunduğu yer oldukça merkezi bir konumda olduğu için araçla da parka ulaşım mümkündür. Parkın girişlerinde güvenlik kulübeleri bulunmaktadır.

Parkın proje ve uygulaması park ve bahçeler müdürlüğüne aittir. Parkın tasarımı, kullanılan konstrüksiyonlar, bitkiler birbirleriyle bütünlük içerisinde yer almaktadır. Parkın bakımı oldukça iyidir. Parkın içinde çocuklar için oyun alanı, yetişkinler için oturma alanları tasarlanmıştır. Alan içinde engelliler, yaşlılar ve çocukların rahatlıkla kullanacağı yollar bulunmaktadır. Yapılan bitkilendirmede fonksiyonel alanların özellikleri dikkate alınmıştır. Gürültü ve görüntüyü engelleyecek şekilde

bitkilendirme yapılmıştır. Kullanılan bitki türleri yöre özelliklerine uygun bitkilerdir. Alan içindeki sirkülasyon oldukça iyi tasarlanmış olup kullanıcıyı parkın bir yerinden diğer bir yerine kadar taşımaktadır.

Parkın etrafı yüksek duvarlarla çevrilidir. Parkta mahremiyet ve güvenlik hissi oldukça fazladır. Ayrıca parkın girişinde güvenlik kulübeleri ve güvenlik elemanları bulunmaktadır. Parkın dışında yer alan Zeytinburnu Belediyesi 700. Yıl Parkı tabelalarının üstüne yapıştırılan Sur Restaurant yazısı alanın park alanı değil de restaurant olarak algılanmasını sağlamaktadır. Bu nedenle de halkın kullanım yoğunluğu oldukça düşüktür. Zeytinburnu halkının sosyo-ekonomik yapısına göre oldukça modern ve lüks olan donatılar halkın kullanımına olumsuz etki etmektedir.

Parkın içinde restaurant, gölet, köprü, pergolalar, kameriyeler, oturma yerleri, masalar ve banklar bulunmaktadır. Parkın içinde levhalar yer alıp kullanıcıyı yönlendirmektedir. Park içindeki yollar yaya yolu, stabilize toprak yürüyüş yolu ve araç yolları olarak derecelendirilmiştir. Yollar boyunca pergola ve kameriyeler bulunmaktadır. Ayrıca restaurantın önünde yer alan göletin yanında kameriye bulunmaktadır. Yürüyüş yolları oldukça estetik, insanların yürürken zevk alacağı şekildedir.

Çocuk oyun alanı oldukça bakımlıdır. Ancak oyun alanı çocukların yaş gruplarına göre düzenlenmiştir. Kullanılan oyun aletleri çocukların zekasını, becerilerini ve hayal gücünü geliştirecek şekilde değildir. Sıcak yaz günleri için çocuklara gölge oyun alanları yaratılmamıştır.

Alandaki bitkiler gölge, mahremiyet, kuşatma ve sınırlama oluşturmak için kullanılmıştır. Alanda renkli, kokulu çiçek ve yer örtücüler kullanılmamıştır. Yeşil alan ve yürüyüş yolları arasında bordürler kullanılmıştır.

Alanda çok sayıda oturma elemanları, çöp kutuları, aydınlatmalar bulunmaktadır. Alandaki donatılar oldukça bakımlıdır. Alanın aydınlatması, gece kullanımına olanak vermektedir. Alan içinde hopperlörlerle müzik yayını yapılmaktadır. Alandaki düzen, tertip ve uyum kişilerin alana zarar verme hissini azaltmaktadır.

Resim 35: 700. Yıl Parkının Dıştan Görünümü

Resim 36: 700.Yıl Parkının Girişi

Resim 37: 700. Yıl Parkındaki Oturma Alanları

Resim 38: 700. Yıl Parkındaki Oturma Alanları ve Gölet

Resim 39: 700. Yıl Parkındaki Otopark Alanı

Resim 40: 700. Yıl Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 41: 700. Yıl Parkının Arka Girişi

3.2.1.16. Stad Parkı

Park, 4.600 m²'lik küçük bir parktır. Parkın çevresinde İBB Spor Kompleksi, Surp Pırgıç Hastahanesi vardır. Park Muammer Aksoy Caddesi üzerinde bulunmaktadır. Parkın 4 adet giriş kapısı vardır. Parka yaya olarak ulaşmak mümkündür. Parkın yanında otobüs durağı bulunmaktadır. Parkın içinde araçlar için park yeri yoktur. Ancak parkın yanında özel işletmeye ait bir otopark bulunmaktadır. Park oldukça yoğun kullanılan bir bölgede tasarlanmıştır.

Park, Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nce projelendirilip uygulanmıştır. Alanın içinde; çocuk oyun alanı, oturma üniteleri, çay bahçesi bulunmaktadır. Parktaki alanlar birbirleriyle uyum içinde tasarlanmıştır. Alanda engelliler için rampalar bulunmaktadır. Çocuklar, yetişkinler ve yaşlılar için alanlar tasarlanmıştır. Parkta çok sayıda fonksiyon olmasa da alan içindeki kullanımlar birbirleriyle uyumlu ve dengeli olacak şekilde yerleştirilmişlerdir. Kullanılan bitki türleri bölgenin koşullarına uygun bitki türleridir. Alandaki kullanımları birbirinden ayıracak şekilde,

alandaki kullanıcılarda gizlilik ve kuşatma hissi oluşturacak şekilde bitkilendirme yapılmıştır.

Alanın girişlerindeki yollar geniş tutulup alanın girişlerinin algılanması sağlanmıştır.

Alan sınırları alçak olup güvenlik ve mahremiyet hissi kısmen büyük boylu ağaçlarla yaratılmaktadır. Alandaki güvenlik ve mahremiyet hissi tam olarak oluşturulamamıştır. Alanın içinde yönlendirme ve uyarı levhaları bulunmamaktadır.

Park ve çevresini birbirinden ayıracak tam bir tampon bitkilendirme yapılmamıştır.

Miniparkın içinde çok fazla fonksiyon bulunmamaktadır. Mevcut olan fonksiyonlar da birbiriyle uyumlu şekilde yer almaktadır. Çay bahçesi, çocuk oyun alanı, oturma alanları birbirlerine yakın ve bağlantılı şekildedir. Park içinde yürüyüş yolları bulunmaktadır. Parkın içine gerekli hallerde servis araçları girebilmektedir.

Çocuk oyun alanı yaş gruplarına göre tasarlanmıştır. Alanda 2 adet çocuk oyun alanı vardır. Oyun alanlarının bakımı iyidir. Ancak çocukların zeka, beceri ve hayal gücünü geliştirecek şekilde aletler, alan formları, su oyunları kullanılmamıştır. Yazın çocukları sıcaktan korumak için gölge ortamlar da tasarlanmamıştır.

Alan içinde kullanılan bitkiler bakımı kolay, iklim koşullarına uygun türlerdir. Alan içinde renkli ve kokulu bitkiler kullanılmamıştır. Alanda bitkiler tek renkten oluşmaktadır.

Alan içinde kullanılan çöp kutuları bakımsız, eski ve kirlidir. Alanda boylu ve alçak olmak üzere 2 tip aydınlatma elemanı kullanılmıştır. Gece kullanımı için elverişlidir.

Alandaki donatılar eski ve bakımsızdır. Alanda rüzgardan, yağmurdan ve güneşten korunmak için pergola, kameriye gibi üstü kapalı oturma mekanları tasarlanmamıştır.

Resim 42: Stad Parkının Girişi

Resim 43: Stad Parkındaki Oturma Alanları

Resim 44: Stad Parkındaki ay Bahçesi

Resim 45: Stad Parkındaki ocuk Oyun Alanı

3.2.1.17. Telsiz Parkı

Park, 700 m²'lik bir cep parkıdır. Park konutlar arasında yer almaktadır. park yürüme mesafesindedir. Parkın 2 adet giriş kapısı bulunmaktadır. Parkın içinde veya yakınında araçlar için park yeri tasarlanmıştır. Park alanın yer seçimi çok doğru değildir. Park konutlar arasında sıkışıp kaldığı için birkaç blok ötedeki kişilerin kullanımını kısıtlamaktadır.

Parkın uygulaması Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nce yapılmıştır. Parkın tasarımında kullanıcı kapasitesi, kullanıcı grupları belirlenmemiştir. Gelişi güzel bir çocuk oyun alanı ve oturma üniteleri kullanılmıştır. Parkın bakımı yetersizdir. Alanda çocuk, yaşlı, yetişkin ve genç kullanıcılar göz önüne alınmamış, kişilerin beğenilerine ve yaş gruplarına göre alanda kullanımlar tasarlanmamıştır. Alan içindeki yaya yolları oldukça dardır. Parkın sınırları demir çitlerle çevrilmiştir. Bu da sadece yeşil alanların sınırlarını belirlemek ve onları korumak amaçlıdır. Parkın sınırları bir güvenlik ve mahremiyet hissi uyandıracak şekilde değildir. Parkın girişlerini vurgulamak amacıyla özel bir bitkilendirme veya döşeme kullanılmamıştır. Park ile konutları birbirinden ayıracak şekilde tampon bir bitkilendirme yapılmamıştır. Parkın giriş ve çıkış noktalarında kontrol birimleri bulunmamaktadır.

Alanda çok sayıda kullanıma olanak verecek bir tasarım söz konusu değildir. Alan içinde sadece çocuk oyun alanı ve banklar bulunmaktadır. Yollar tek kişilik ve dardır. Alan oldukça küçük ve yollar da yetersizdir.

Parkta 1 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Çocuk oyun alanı yaş gruplarına göre tasarlanmamıştır. Oyun aletleri çocukların zeka, beceri ve hayal gücünü geliştirecek şekilde değildir. Çocuk oyun alanında yazın çocukları güneşten koruyacak gölge alanlar yoktur. Ayrıca oyun alanı çocukların ebevyinin denetiminden uzak bir alanda oynama isteğine göre seçilmemiştir.

Bitkiler yöre şartlarına uygun türlerdir. Ancak bitkiler tam bir gelişim gösteremediklerinden dolayı alanda istenilen etki yaratılmamıştır. Alana hareket ve renk getirecek farklı türlerde bitkilerin kullanımına ihtiyaç duyulmaktadır.

Alan içinde oturma bankları, aydınlatma, çöp kutusu ve tabela gibi donatılar mevcut olmasına rağmen alanda donatı eksiklikleri çok fazladır. Parkta aydınlatma sokak lambasıyla yapılmaktadır. Ancak parkın içinde kendine özgü aydınlatma elemanlarının olmaması gece kullanımını ve güvenliğini etkilemektedir.

Resim 46: Telsiz Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 47: Telsiz Parkındaki Yeşil Alanlar

Resim 48: Telsiz Parkındaki Oturma Alanı

3.2.1.18. Yunus Emre Doğru Parkı

Park, 1.100 m²'lik bir cep parkıdır. Parkın yakın çevresinde altı atölye üstü konut olarak kullanılan yapılar vardır. Parkın bitişiğinde muhtarlık binası yer almaktadır. Parkın 4 adet girişi bulunmaktadır. Parkın içinde veya çevresinde araçlar için park yerleri bulunmamaktadır. Parka yaya ve araçla ulaşmak mümkündür. Ayrıca parkın 1 sokak paralelinde minibüs durağı bulunmaktadır. Park konutlar arasında sıkışık kaldığından dolayı ve sınırlı sayıda kullanıcıya hitap etmektedir.

Parkın proje ve uygulaması Park ve Bahçeler Müdürlüğü'ne aittir. Parkın tasarımı yapılırken yaşlı, yetişkin kullanıcılar göz ardı edilmiştir. Ayrıca kullanım yoğunluğu göz önünde tutularak park planlanmamıştır. Parkın bitkilendirilmesi alan kullanım özelliklerine uygun olacak şekilde yapılmamıştır. Oturma alanları yetersiz olduğu için kullanıcılar yol kenarındaki bordürlere oturmaktadırlar. Bitkisel tasarımda renk ve dokuda çeşitlilik bulunmamaktadır. Tek tip ve dağınık bitkilendirme yapılmıştır.

Alanın sınırları demir çitlerden ibarettir. Yeşil alanlar ve yollar boyunca demir çitlerle sınırlama yapılmıştır. Sınırlar alanın olduğundan daha küçük algılanmasına neden olmakta ve alandaki hareket kabiliyetini engellemektedir. Alan içinde yönlendirme levhaları bulunmamaktadır. Park ile konutlar arasında perdeleme şeklinde bir bitkilendirme yapılmamıştır. Parkın giriş ve çıkışlarında kontrol noktaları yoktur.

Çok çeşitli kullanım alternatiflerine yer verilmemiştir. Alanda çocuk oyun alanı ve kısıtlı sayıda oturma bankları bulunmaktadır. Alan içindeki yollar tek kişilik ve oldukça dardır. Alan içinde hareket etme kabiliyeti oldukça kısıtlıdır.

Çocuk oyun alanı yaş gruplarına göre tasarlanmamıştır. Yoğun kullanım nedeniyle alan tahrip olmaktadır. Alan oldukça bakımsızdır. Kullanılan oyun aletleri yetersiz sayıdadır. Oyun alanında çocukların hayal gücünü, zekasını ve becerilerini

geliştirecek yönde bir tasarım yapılmamıştır. Çocuk oyun alanında farklı arazi formları, engebeler, tırmanma kuleleri, su oyunları gibi çeşitli alternatifler sunulmamıştır.

Alanda kullanılan bitkiler alanlardaki gölge oluşturma, gürültüyü ve görüntüyü engelleme istekleri doğrultusunda yerleştirilmemişlerdir. Alanda soğuğa ve rüzgara dayanıksız sıcak iklim bitkileri kullanılmıştır. Çim ile yollar arasında bordürler ve demir çitler kullanılarak alanlar birbirinden ayrılmıştır.

Alan içinde sınırlı sayıda oturma üniteleri kullanılmıştır. Ancak oturma üniteleri yetersizdir. Alanda çöp kutusu, aydınlatma elemanları yetersizdir. Alanda yüksek boylu sokak aydınlatması kullanılmaktadır. Park içinde kullanıcı ölçeğine uygun alçak boylu aydınlatmalar bulunmamaktadır. Parkın girişinde parkın isminin bulunduğu bir tabela vardır. Alanda drenaj sistemi ve altyapı ile ilgili sorunlar bulunmaktadır. Parkta kullanıcıları rüzgara, güneşe ve yağmura karşı koruyacak kapalı oturma alanlarına yer verilmemiştir.

Resim 49: Yunus Emre Doğru Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 50: Yunus Emre Doğru Parkındaki Yeşil Alanlar

Resim 51: Yunus Emre Doğru Parkındaki Donatı Eksikliği

3.2.1.19. Şehitler Parkı

Park, 10.600 m²'lik küçük bir parktır. Parkın bulunduğu yer Davutpaşa Gümüşsuyu Caddesi, İETT ve metro duraklarının karşısındır. Parkın yanında Balıklı Rum Ermeni Mezarlığı, kamyonların park yeri, UPS Spor Kulübü, Haluk Değer Okulu ve sağlık ocağı vardır. Parkın çevresinde altı atölye, mağaza olarak çalışan konutlar bulunmaktadır. Parkın 6 adet girişi vardır. Parka yaya olarak, otobüs ve tramvayla ulaşmak mümkündür. Parkın içinde araç park yeri bulunmamaktadır.

Parkın tasarım ve uygulaması Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nce yapılmıştır. Parkın içinde çocuk oyun alanı, oturma yerleri ve küçük bir meydancık vardır. Parkın sınır komşusu olan gecekonduların ziyaretçilerine çay bahçesi olarak hizmet vermektedir. Park oldukça bakımsız ve terkedilmiş bir görünüme sahiptir.

Parkın görünümü kullanıcıları çekecek düzeyde cazip değildir. Parkın çok sayıda girişi olduğu için insanlar parkı daha çok geçiş alanı olarak kullanmaktadırlar. Parkın sınırları duvarla belirtilmiştir. Duvar sadece kuşatma hissi yaratmaktadır. Ancak parkın duvarları ve bitkilendirme ile bir mahremiyet ve güvenlik hissi oluşturulmamıştır. Park ile çevredeki kullanım alanları arasında tampon bir bitkilendirme yapılmamıştır. Parkın içinde kullanıcıyı yönlendirecek tabelalar ve uyarı levhaları bulunmamaktadır. Parkın giriş ve çıkışlarında kontrol noktaları yoktur.

Parkın içindeki fonksiyon alanları birbirlerine yollarla bağlanmıştır. Alanlar arasında bir bütünlük tam olarak oluşturulamamıştır. Alanda farklı kullanıcı grupları için aktiviteler düşünülmemiştir. Parkta çok sayıda farklı genişliklerde yollar vardır. Yollar ferah ve geniştir. Yollar boyunca oturma bankaları yerleştirilmiştir. Yol döşemeleri oldukça bakımsızdır.

Çocuk oyun alanı yaş gruplarına göre tasarlanmamıştır. Ekipmanlar ve oyun alanının etrafındaki bitkiler ve yeşil alan oldukça bakımsızdır. Alan formunda hareketlilik yoktur. Kullanılan oyun aletleri oldukça tek düzedir. Çocukların zeka ve becerilerini geliştirmeye yönelik oyun aletleri kullanılmamıştır. Alan içinde su oyunları, çeşmeler, tırmanma kuleleri, saklanacak, gizlenecek alanlar tasarlanmamıştır. Çocukların oyun oynarken ebevyn denetiminden uzaklaşıp kendini bağımsız hissedeceği şekilde yer seçimine dikkat edilmemiştir. Ayrıca oyun alanının etrafında çocuklar için gölge mekanlar yaratılmamıştır.

Alan için seçilen bitki türleri yöre iklimine ve şartlarına uygundur. Ancak bitkiler bakımsızlıktan oldukça kötü durumdadırlar. Çalılar yollara taşmış olup yürüme alanlarını daraltmaktadır. Alandaki bitkiler perdeleme, gürültüyü azaltma fonksiyonlarına göre doğru yerleştirilmemişlerdir. Alanda renkli ve kokulu çiçekler, yer örtücüler kullanılmamıştır.

Parkın içinde oturma bankları, çöp kutuları ve aydınlatmalar bulunmaktadır. Alandaki donatılar oldukça bakımsız, eski ve tahrip olmuştur. Parkın içinde kırık aydınlatma elemanları vardır. Çöp kutuları ve banklar da zarar görmüştür. Parkın içinde rüzgar, güneş ve yağmurdan korunaklı oturma alanları yoktur.

Resim 52: Şehitler Parkındaki Yol ve Bitkisel Alan Düzenlemeleri

Resim 53: Şehitler Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 54: Şehitler Parkından Görünüş

Resim 55: Şehitler Parkının Önündeki Tramvay ve Otobüs Durağı

3.2.1.20. Bahriye Üçok Parkı

Park, 405 m² büyüklüğünde çocuk oyun alanı niteliğindedir. Parkın etrafında konutlar bulunmaktadır. Alan konutların arasında sıkışık kalmıştır. Konutlardan birinin altında bulunan atölyenin kapısı parka açılmaktadır. Parkın 2 adet girişi vardır. Parka yaya olarak ulaşmak mümkündür. Ayrıca yürüme mesafesinde durak bulunmaktadır. Parkın içinde veya etrafında araçlar için park yerleri yoktur.

Parkın proje ve uygulaması Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nce yapılmıştır. Parkın tasarımında kullanıcı istekleri ve özellikleri göz ardı edilmiştir. Parkın içinde çocuk oyun alanı ve oturma bankları bulunmaktadır. Alandaki bitkilerin tasarımında bir uyum ve bütünlük yoktur. Alandaki bitkiler perdeleme, gürültüyü önleme gibi fonksiyonları yerine getirmemektedir. Parkın bakımı ve tasarımında çok sayıda eksiklikler vardır.

Parkın sınırları demir çitlerle belirlenmiştir. Bu da yeterli bir gizlilik, sınırlama ve mahremiyet hissi uyandırmamaktadır. Ayrıca yapılan bitkilendirme ile de gizlilik ve güvenlik hissi yaratılamamıştır. Parkın girişlerini vurgulayacak şekilde bir düzenleme yapılmamıştır. Parkın giriş ve çıkışlarında kontrol noktaları yoktur.

Parkın içindeki parçalar dikkatli bir şekilde, birbiriyle uyumlu olarak yerleştirilmemiştir. Alan içinde çeşitli büyüklükte yollar yer almaktadır. Ancak yollar alan içindeki sirkülasyonu sağlayamamaktadır. Alan küçük olduğu için alan içindeki yollar yeterince büyük değildir. Alanda hareket edebilme olanağı oldukça kısıtlıdır.

Çocuk oyun alanı çocukların yaş grubu özelliklerine göre tasarlanmamıştır. Alanda kullanılan oyun aletleri tek tiptir. Çocukların gelişimine yardımcı olacak oyun aletleri kullanılmamıştır. Alanın formunda çeşitli değişiklikler yapılarak çocuklar için daha cazip bir hale getirilebilir. Ancak alan su oyunlarından, çeşitli engebelerden,

hareketten yoksundur. Çocukları yazın güneşten koruyacak gölge alanlar tasarlanmamıştır.

Alan içindeki bitkiler oldukça bakımsız, dağınık haldedirler. Bitkilendirmede bir bütünlük yoktur. Alandaki bitkiler içiçe girmiş, alanda bir düzensizlik, karmaşa yaratmışlardır. Yeşil alanlar, yaya yollarından demir çitler ve bordürlerle ayrılmışlardır.

Alan içinde aydınlatma elemanı yoktur. Binaya monte edilmiş sokak lambası ile parkın aydınlatması yapılmaktadır. Banklar ve çöp kutuları bakımsızdır. Alandaki donatılar zarar görmüştür. Alanda kapalı oturma mekanları yoktur.

Resim 56: Bahriye Üçok Parkındaki Oturma Yerleri ve Çocuk Oyun Alanı

Resim 57: Bahriye Üçok Parkının Yanındaki Gecekondu

3.2.1.21. Dutluk Parkı

Park, 1.500 m²'lik bir cep parkıdır. Parkın üç tarafında yollar, diğer tarafında ise tekstil atölyesi bulunmaktadır. Parkın 2 yönden girişi bulunmaktadır. Parka yürüyerek veya 2-3 dakikalık yürüme mesafesinde bulunan Akşemsettin Tramvay Durağı'ndan metro ile ulaşmak mümkündür. Park oldukça kolay ulaşılabilir bir noktada bulunmaktadır. Parkın içinde veya çevresinde araçlar için park yerleri düşünülmemiştir.

Parkın tasarımı ve uygulaması Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nce yapılmıştır. Parkın içinde çocuk oyun alanı, pergola, büfe, oturma alanları vb. geniş yollar bulunmaktadır. Parkın içindeki bitkiler yöre iklimine uygun türlerden oluşmaktadır. Yapılan bitkilendirme ile kuşatma hissi oluşturulmaktadır. Bitkiler aynı zamanda kullanıcıya gölge mekanlar sunmaktadır.

Parkın sınırları alçak duvarlarla çevrilidir. Parkta yüksek düzeyde güvenlik, kuşatma ve gizlilik hissi yoktur. Ancak parkın içindeki bitkiler kısmen de olsa bir kuşatma hissi sağlamaktadır. Güvenlik elemanları 15:00 – 23:00 saatleri arasında görev yapmaktadır.

Alan içindeki fonksiyon alanları birbirleriyle ilişkilendirilmiştir. Alan içerisindeki sirkülasyon oldukça iyidir. Yollar çeşitli kalınlıklarda kullanılmıştır. Alan içerisinde yürüme yolları boyunca oturma bankları kullanılmıştır. Alan içindeki döşemeler oldukça bakımlı ve kullanım amacına uygundur.

Çocuk oyun alanı oldukça büyük olup çeşitli yaş grubundaki çocuklara hitap edebilmektedir. Ancak oyun aletleri çocukların zeka, beceri ve hayal gücünü geliştirecek şekilde seçilmemiştir. Alanın formunda hareketlenme, değişik doku ve tekstürde yüzeyler, su oyunları, engebeler kullanılmamıştır. Çocukların saklanabileceği, tırmanabileceği, kayabileceği oyun aletlerinin ve yüzeylerinin tasarlanması alanı daha cazip kılacaktır. Diğer parklardaki oyun alanlarından farklı olarak ağaca benzeyen sınırlama elemanları kullanılmıştır.

Kullanılan bitki materyalleri bölge koşullarına uygundur. Bitkiler perdeleme, gölge oluşturmak için kullanılmıştır. Alanda renkli ve kokulu çiçekler, yer örtücüler kullanılmamıştır. Yeşil alanlar ve yollar birbirinden bordürlerle ayrılmıştır.

Alanda banklar, çöp kutuları, aydınlatma elemanları bulunmaktadır. Donatılar bakımlıdır. Alanda yüksek aydınlatma elemanı kullanılmıştır. Parkın girişinde parkın levhası bulunmaktadır. Parkın içinde üstü kapalı oturma alanları vardır.

Resim 58: Dutluk Parkından Görünüş

Resim 59: Dutluk Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 60: Dutluk Parkındaki Çocuk Oyun Alanı ve Yürüyüş Yolları

3.2.1.22. Osman Zeki Bayraktar Parkı

Park, 1.820 m²'lik bir cep parkıdır. Parkın bitişiğinde Batı Trakya Spor Kulübü, arka girişinde Avrasya Hastahanesi bulunmaktadır. Park Öğretmenler ve Dutluk Parkı arasındadır. Parkın 2 adet girişi bulunmaktadır. Parkın içinde veya yakınında araçlar için park yeri düşünülmemiştir. Parka yaya olarak veya dolmuş, minibüs ve tramvay ile ulaşmak mümkündür.

Parkın proje ve uygulamasında halkın katılımı bulunmamaktadır. Parkın içinde gölet, kuyu, köprü, oturma alanları bulunmaktadır. Parkın tasarımı diğer parkların devamı şeklindedir. Parkın bakımı oldukça iyi durumdadır. Alandaki yollar engelli, yaşlı bireyler ve çocuklar için kullanıma uygundur. Alandaki bitkilendirmeler alan özelliklerine, alan kullanımlarına göre yapılmıştır. Bitkilendirmede seçilen materallerin birbiriyle uyumu ve bütünlüğü sağlanmıştır. Seçilen bitki türleri yöre koşullarına uygundur.

Parkın sınırları demir çitlerle çevrilmiştir. Demir çitler mahremiyet, güvenlik hissi oluşturmamakta, sadece parkın sınırlarını belirlemektedir. Parkın içinde gizlilik ve güvenlik sağlayacak şekilde bitkilendirme yapılmamıştır. Park dışarıya açık şekilde tasarlanmıştır. Parkın sınır komşularıyla olan ilişkileri kısmen bitkiler kullanılarak perdelenmiştir. Ancak tam bir perdeleme yapıldığı söylenemez. Alan içinde yön levhaları bulunmamaktadır. Alanın giriş ve çıkışında kontrol birimleri yer almamaktadır.

Parka aktif kullanım fonksiyonları getirilmemiştir. Alanda su ögesi ve oturma alanları bulunmaktadır. Parkın tasarımı dinlenmeye yöneliktir. Bu nedenle bu park daha çok yetişkin ve yaşlılara hitap etmektedir. Parkın ortasından geçen aks, parkı 2'ye bölmektedir. Parkın içinde dolaşmaya olanak veren kıvrımlı yollardan kaçınılmıştır. Yol boyunca ağaç altında oturma alanlarına yer verilmiştir. Yolların döşemeleri alan kullanımlarına uygun şekilde seçilmiştir.

Alanda kullanılan bitkiler çalı, ağaç ve çim türleridir. Bitkilendirmede kitle boşluk dengesi tam olarak sağlanamamıştır. Alanda kullanılan bitkiler henüz gelişmediği için istenilen etki yakalanılamamıştır.

Alanda donatı olarak; oturma alanları, aydınlatma elemanları ve çöp kutuları bulunmaktadır. Alandaki donatılar kullanıma göre yeterli sayıdadır. Alan içinde kapalı oturma alanı bulunmamaktadır. Ancak göletin üstündeki köprü, üstü kapalı bir mekan olarak gösterilebilir.

Resim 61: Osman Zeki Bayraktar Parkındaki Yeşil Alanlar

Resim 62: Osman Zeki Bayraktar Parkındaki Yürüyüş Yolları

3.2.1.23. Öğretmenler Parkı

Park, 4.200 m²'lik bir cep parkıdır. Park Osman Zeki Bayraktar Parkı ile Zeytinburnu Tramvay durağı arasında yer almaktadır. Park çevredeki konutlardan yürüme mesafesindedir. Parka yaya olarak veya tramvay, minibüsle ulaşmak mümkündür. Parkın 2 adet girişi bulunmaktadır. Parkın içinde veya çevresinde araçlar için park yerleri düşünülmemiştir.

Parkın tasarım ve uygulamasında halkın katılımı bulunmamaktadır. Parkın içinde süs havuzu, pergole, oturma yerleri, çay bahçesi bulunmaktadır. Parkın tasarımı daha çok yetişkin ve yaşlıların dinlenmesi, oturmasına yöneliktir. Parkta çocuklar için herhangi bir tasarım yer almamaktadır. Parkın bitki tasarımında çeşitlilik hakimdir. Farklı renk, tekstürlerdeki bitkiler kullanılmıştır. Özellikle su kenarında farklı, ilginç bitkiler kullanılmıştır. Seçilen bitki türlerinden bazıları bölgenin sert iklim koşullarına uygun değildir. Alanda cazibe noktaları oluşturulmuştur.

Alanının sınırları demir çitlerle belirlenmiştir. Ayrıca parkın sınırları boyunca bitkiler kullanılarak sınırlama ve perdeleme yapılmıştır. Ancak parkta kuşatma ve güvenlik hissi oluşturulmamıştır. Parkın içinde yoğun bitkilendirme yapılarak alanlar bölünmüştür. Parkın giriş ve çıkışlarında kontrol noktaları bulunmamaktadır.

Parkın içindeki ana aks parkı 2'ye bölmektedir. Yolların kesiştiği noktalarda yer yer geniş sert zemin ve oturma alanlarına yer verilmiştir. Yollarla yeşil alan arasındaki ayırım bordür ve zincirlerle yapılmıştır.

Bitkiler su öğeleriyle birlikte kullanılarak cazip noktalar yaratılmıştır. Ayrıca renkli yapraklı bitki türlerine de yer verilmiştir.

Alan içerisindeki çay bahçesi yaşlılar ve yetişkinler tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır. Alanda pergolalar, süs havuzları kullanılarak oturma alanları cazip hale getirilmiştir. Parkta kullanılan aydınlatma, çöp kutuları, banklar bakımlıdır. Çöp

kutuları oldukça fazla sayıda, oturma alanlarının etrafında kullanılmıştır. Park içinde aynı zamanda telefon kulübeleri de mevcuttur.

Resim 63: Öğretmenler Parkının Girişi

Resim 64: Öğretmenler Parkındaki Oturma Alanları

Resim 65: Öğretmenler Parkındaki Bitkisel Tasarım ve Su Yüzeyleri

3.2.1.24. Çetin Emeç Parkı

Park, 630 m²'lik bir cep parkıdır. Parkın etrafında atölyeler, konutlar ve gecekondular bulunmaktadır. Parkın içinde Halk Ekmek Büfesi ve trafo vardır. Parkın 3 tarafı yollarla çevrilidir. Çevredeki konutlarda oturan kullanıcılar parka yaya olarak ulaşmaları mümkündür. Parkın 3 tarafının da yollarla çevrili olması yaşlılar ve çocuklar için yaya olarak ulaşmakta güvenlik açısından sakıncalı olabilir. Parkın içinde veya etrafında tasarlanmış araç park yeri yoktur.

Parkın proje ve uygulamasında halkın katılımı bulunmamaktadır. Parkın içinde çocuk oyun alanı ve oturma yerleri mevcuttur. Parkın oturma alanları yetersiz, yolları dardır. Oturma alanlarında gölge alanlar tasarlanmamıştır. Park planlanırken kullanıcı kapasitesi ve kullanıcı özellikleri göz ardı edilmiştir. Parkın içindeki bitkilerin hepsi yörenin özelliklerine uygun olarak seçilmemiştir; sıcak iklimde yetişebilen bitki türlerine yer verilmiştir. Ancak bitkisel tasarımda birlik ve bütünlük yoktur.

Parkın içindeki yeşil alanlar demir çitlerle çevrilmiştir. Bu çitler parkın sınırlarını belirlememektedir. Bu sınırlar yeşil alan ve yürüyüş yollarını birbirinden kısmen ayırmaktadır. Ancak parkta güvenlik ve gizlilik hissi oluşturacak şekilde sınırlama elemanları ve bitkilendirme kullanılmamıştır. Parkın tasarımı güvenlik ve mahremiyet açısından oldukça zayıftır. Alanın girişleri vurgulanmamıştır. Parkın giriş ve çıkışlarında kontrol noktaları yoktur.

Alan içindeki yollar doğrusal ve birbirini dik kesmektedir. Alan içinde kişilerin dolaşmasına olanak verecek kıvrımlı uzun yollar yoktur. Yollar giriş çıkış noktalarını birbirine bağlama fonksiyonundan ibaret olup estetik ilkeler göz ardı edilmiştir. Alan içindeki yollar zaman zaman genişleyip oturma alanlarına yer verilmiştir.

Çocuk oyun alanı yaş gruplarına göre tasarlanmamıştır. Alanda kullanılan ekipmanlar çocukların beceri ve zekalarını geliştirecek çeşitlilikte değildir. Alan içinde ilgi uyandıracak değişken arazi formları, dokular, renkler, farklı oyun aletleri, su oyunları kullanılmamıştır. Çocuklarını parka getiren ebeveynler için oyun alanı etrafında oturma yerleri olmadığı için ebeveynler oyun alanının etrafındaki yollara oturmaktadırlar.

Alan içinde kullanılan bitkilerin hepsi bölge özelliklerine uygun türler değildir. Alanda koku ve renk verecek bitkiler kullanılmamıştır. Çim ile yürüyüş yolları arasında demir çitler ve bordürlerle ayırım yapılmıştır.

Alan içindeki banklar yetersizdir. Parkın aydınlatması sokak lambasıyla yapılmaktadır. Parktaki çöp kutuları eski ve bakımsızdır. Alandaki donatıların bakıma ihtiyacı vardır. Alan içinde yönlendirme levhaları bulunmamaktadır.

Resim 66: Çetin Emeç Parkındaki Donatı Eksikliği

Resim 67: Çetin Emeç Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 68: Çetin Emeç Parkının Girişi

Resim 69: Çetin Emeç Parkındaki Bitkisel Düzenleme

3.2.1.25. Uğur Mumcu Parkı

Park, 10.800 m²'lik küçük bir parktır. Park Zeytinburnu Belediye Binası ile Kazlıçeşme Sahil Bandı arasında yer almaktadır. Parka belediye binasının otopark alanından girilmektedir. Sahilden ise üst geçitle bağlantı yapılmıştır. Parkın kendine ait otoparkı yoktur. Ancak içinde belediye binasının otoparkı bulunmaktadır. Fakat resmi kuruma ait olduğu için park kullanıcıları tarafından bu otopark kullanılmamaktadır. Park alanı içerisinde belediye binası, nikah dairesi ve yemekhane bulunmaktadır. Parka yaya olarak veya toplu taşıma ile ulaşmak mümkündür.

Parkın uygulaması ve projesinde halkın katılımı olmamıştır. Park eğimli bir alanda tasarlanmıştır. Ancak özürlü ve yaşlılar için rampalar düşünülmemiştir. Parkın sahile olan bağlantısını sağlayan üst geçitten çocuklar bisikletlerini merdivenden taşıyarak indirmektedir. Ayrıca saat 20:00'den sonra parkın üst geçitte bulunan kapısı güvenlik nedeniyle zincirlenerek kullanıma kapatılmaktadır. Parkın içinde çay bahçesi, oturma alanları, havuz bulunmaktadır. Parkta seyyar satıcılar yer almaktadır. Parkın bitkilendirilmesi oldukça eskidir. Parktaki mevcut bitkiler korunmuştur. Parkta bulunan çam ağaçları kış yaz gölge vermektedir. Parkın tasarımı her yaştaki farklı kullanıcı gruplarına hitap etmektedir.

Parkın sınırları duvarlar, demir parmaklıklarla çevrelenmiştir. Parkta mahremiyet ve güvenlik hissi sınırlama elemanları ve bitklendirmeye sağlanmaktadır. Park ile çevresi arasında görüntüye karşı perdeleme yapılmıştır.

Parkın içindeki kullanım alanlarının birbirleriyle olan ilişkileri, bağlantıları oldukça zayıftır. Parkın içinde kullanıcıyı yönlendirecek levhalar bulunmamaktadır. Park içinde farklı kullanımlara hitap edecek yollar tasarlanmamıştır. Sahil ve park

arasındaki bağlantı oldukça zayıftır. Parkın içinde güvenlik elemanı bulunmaktadır. Ancak güvenlik yetersizdir.

Çocuk oyun alanı çocukların yaşlarına göre tasarlanmamıştır. Oyun aletleri eski ve tek tiptir. Oyun alanı çocukların becerilerini, zekasını, hayal gücünü güçlendirecek şekilde farklı form, doku, oyun aletleriyle tasarlanmamıştır.

Alandaki bitkiler alanın sürekli gölgeli kalmasını sağlayacak ibreli türlerdir. Alan sürekli gölgeli olduğundan çim bitkisi yetişmemektedir. Yeşil alanlar toprak zeminden ibarettir. Ayrıca yeşil alan olarak ayrılmış yerler basılma ve çiğnenmeden dolayı da zarar görmüştür.

Alan içinde kullanılan aydınlatma ve banklar oldukça eski olup bakıma ihtiyaç duymaktadır. Alanda çöp kutusu bulunmamakta ve çöp kutusu yerine plastik bidon kullanılmamaktadır.

Resim 70: Uğur Mumcu Parkındaki Yeşil Alanlar

Resim 71: Uğur Mumcu Parkındaki Havuz

Resim 72: Uğur Mumcu Parkındaki Kafeterya

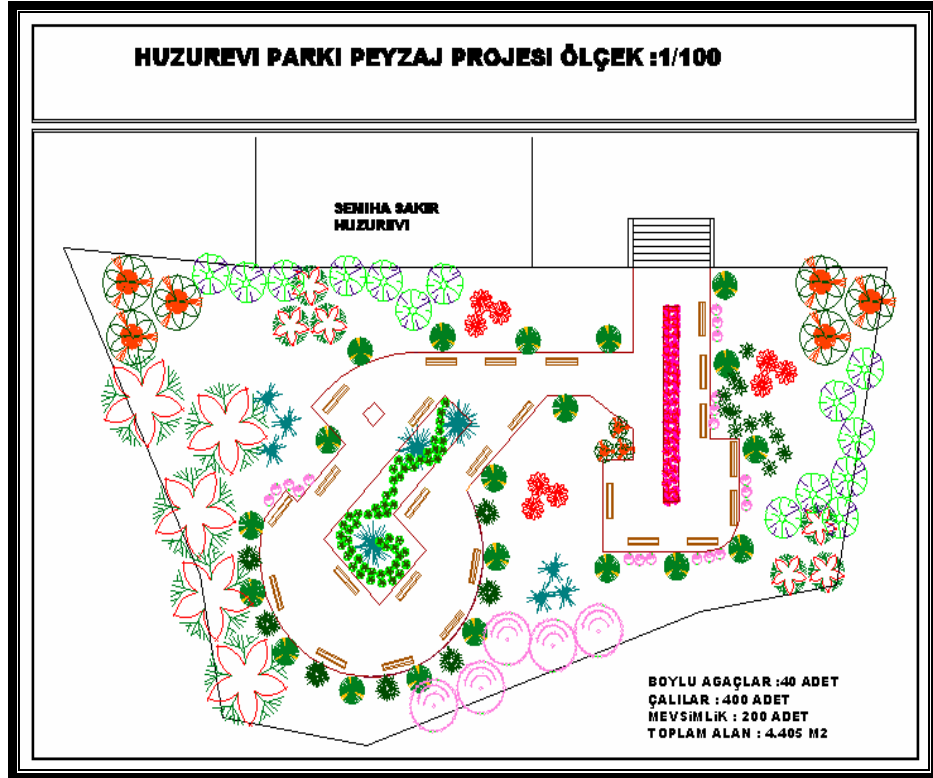
Resim 73: Uğur Mumcu Parkındaki Çocuk Oyun Alanı Eksikliği

Resim 74: Uğur Mumcu Parkı ile Sahil Parkı Arasındaki Üst Geçit

3.2.1.26. Huzurevi Parkı

Park, 4.405 m²'lik küçük bir parktır. Parkın içinde İlçe Afet Yönetim Merkezi, Semiha Şakir Huzur Evi, Zeytinburnu Sağlık Ocağı, Zeytinburnu Ana Çocuk Sağlığı, Aile Planlama Binası, Askeriye Lojmanları, Afet Yönetim Merkezi ve Yeşil Kart binaları yer almaktadır. (1991-1996) yılları arasında park olarak düzenlenmiştir. Ancak bakımsızlıktan ve tahribattan dolayı yeşil alanlar toprak zemine dönüşmüştür. Park, sadece yollar ve toprak alandan ibarettir. Parkın yakın zamanda peyzaj projesi belediye tarafından yapılacaktır. İlçe Afet Yönetimi Merkezi ile İnönü Caddesi arasında bir otopark inşa edilmektedir. Bu otoparkı Semiha Şakir Caddesi'ne bağlamak için yapılacak olan yol, adliye bahçesi ve parkın içinden geçecektir. Adliye binası bahçesinde wc'ler bulunmaktadır. Araçlar İlçe Afet Yönetim Merkezi'nin konteynırının olduğu alana park etmektedir. Parkın içindeki oturma elemanları çöp kutusu eski ve bakımsızdır.

Şekil 2: Huzurevi Parkı Peyzaj Projesi

Resim 75: Huzurevi Parkının Giriş

Resim 76: Huzurevi Parkından Görünüş

3.2.1.27. Çırpıcı ayı

Park, 20.000 m²'lik bir mahalle parkıdır. E-5'e paralel olan park, metro istasyonu ve tramvay hattı üzerinde, otobüs ve minibüs duraklarına oldukça yakındır. Parkın içinden ırpıcı Deresi geçmektedir. Çırpıcı Deresi'nden kötü kokular gelmektedir. Parkın çok sayıda girişı vardır. Alana giriş ve çıkışlar kontrol edilememektedir. Park daha çok geçiş alanı olarak kullanılmaktadır.

Alanın etrafında sınırlama elemanları kullanılmamıştır. Alanda mahremiyet, güvenlik ve kuşatma hissi uyandıracak şekilde bitkilendirme ve sınırlamalar yapılmamıştır.

Parkın içinde çocuk oyun alanı ve yakınında da spor alanı bulunmaktadır. Alan içindeki kullanımlar birbirinden bağımsız ve düzensizdir. Bağlantılar oldukça zayıftır. Alanda farklı kullanıcılara hitap edecek şekilde düzenlemeler bulunmamaktadır.

Park geniş yeşil alandan ibaret olup düzenli yollar bulunmamaktadır. Parkın içinde bulunan çocuk oyun alanı yetersiz ve bakımsızdır. Çocuk oyun alanı çocukların yaş gruplarına, yeteneklerine ve becerilerine göre tasarlanmamıştır.

Alan içindeki bitkiler ve çim alanlar oldukça bakımsızdır. Yürüyüş yolları olmadığı için insanlar çim alanlardan geçmektedir.

Alanda donatılar eksiktir, alanda piknik yapılmaktadır. Ancak piknik için masalar ve oturma yerleri yoktur. Park içinde aydınlatma ve çöp kutuları da bulunmamaktadır. Parkın, kullanıcı özellikleri ve kullanım yoğunluklarına göre düzenlenmesi gerekmektedir.

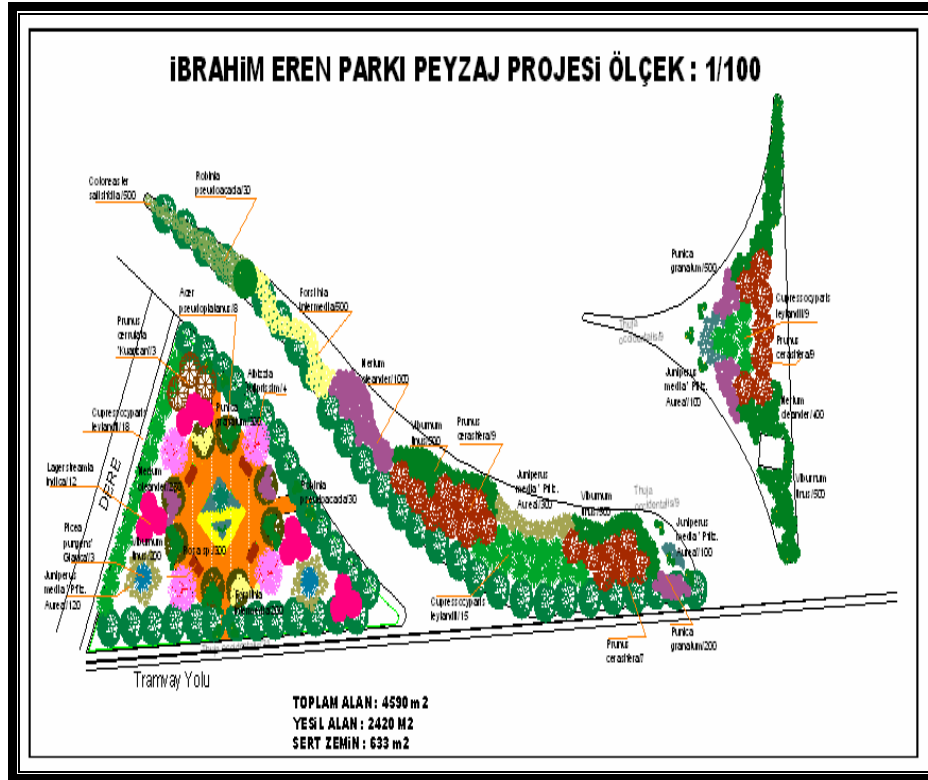
Resim 77: Çırpıcı Çayırındaki Çocuk Oyun Alanı

Resim 78: Çırpıcı Çayırındaki Yeşil Alanlar

3.2.1.28. İbrahim Eren Parkı

Park, 4.590 m²'lik bir cep parkıdır. Çırpıcı Deresi ve tramvay yolu üzerinde bulunan parkın projesi Zeytinburnu Belediyesi tarafından revize edilmiştir. Parkın içinden yollar geçmekte ve alanı küçük parçalara bölmektedir. Parkın projesinde yoğun bitkilendirmeye yer verilmiştir.

Şekil 3: İbrahim Eren Parkı Peyzaj Projesi

3.2.1.29. Taş Camii Parkı

Park, 335 m²'lik bir cep parkıdır. Park Taş Cami ve altı atölye olarak kullanılan konutlar arasında bulunmaktadır. Parkın çok sayıda girişi vardır. Bu nedenle park geçiş alanı olarak kullanılmaktadır.

Parkın etrafı alçak duvarlarla çevrilidir. Parkın 15-30 cm yükseliğindeki duvarları oturma yerleri olarak da kullanılmaktadır. Parkın sınırları belirsizdir. Güvenlik, kuşatma ve gizlilik hissi oluşturulmamıştır.

Parkın içinde yollar, bitki havuzları, oturma alanları bulunmaktadır. Parkın tasarımı konutlar arasında ortak kullanım alanı olarak yapılmıştır. Kullanılan bitki türleri bölge iklimine uygun türlerdir. Parkın bakımı yetersizdir. Parkta çöp kutusu, aydınlatma gibi donatılar bulunmamaktadır.

Resim 79: Taş Cami Parkının Girişi

Resim 80: Taş Cami Parkından Görünüş

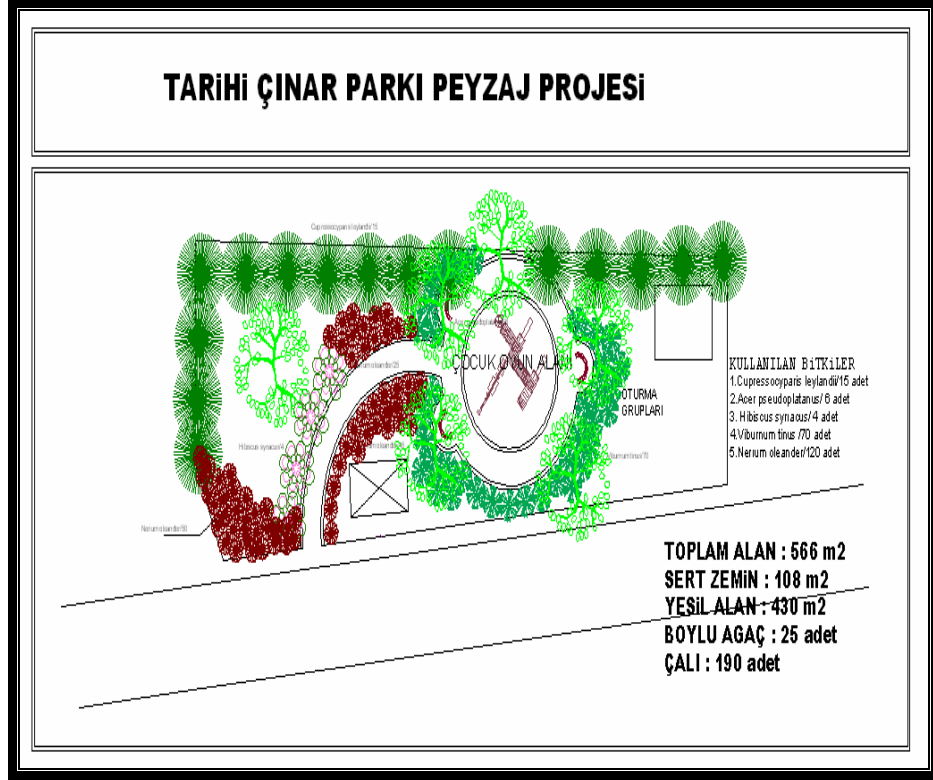
3.2.1.30. Tarihi Çınar Parkı

Park 570 m² büyüklüğünde bir cep parkıdır. Parkın etrafında trafo, benzin istasyonu, konutlar ve boş yeşil alan bulunmaktadır. Parkın sınırları demir çitlerle yapılmıştır. Ancak bu güvenlik ve mahremiyet hissini oluşturmaktan ziyade yeşil alan ve yollar arasındaki ayrımı sağlamaktadır.

Park içinde bulunan çocuk oyun alanının tasarımı yaş grupları, çocukların istekleri göz ardı edilerek yapılmıştır.

Parkın içindeki bitkiler bölgenin koşullarına uygun türlerdir. Parktaki bitkilerin bakımı oldukça kötü durumdadır.

Park içindeki aydınlatma elemanları, çöp kutuları, oturma alanları bakımsız ve yetersizdir.

Şekil 4: Tarihi Çınar Parkı Peyzaj Projesi

Resim 81: Tarihi Çınar Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

3.2.1.31. Çiçek Parkı

Park, 715 m²'lik bir cep parkıdır. Konutlar, İmam Hatip Lisesi arasında yer almaktadır. Parkın 3 adet girişi bulunmaktadır. Park yürüme mesafesindedir. Parkın bulunduğu sokaklar oldukça dar olup acil durumlar için kullanıma uygun değildir.

Parkın sınırları demir çitler ve çit bitkileriyle yapılmıştır. Parkta kısmen gizlilik ve kuşatma hissi oluşturulmuştur. Parkın çevreyle olan ilişkisi tam olarak bitkiler kullanılarak perdelenememiştir.

Parkın içinde çocuk oyun alanı ve oturma elemanları bulunmaktadır. Yollar simetrik olup çocuk oyun alanı ve girişleri birbirine bağlamaktadır. Alan içindeki yollar sadece fonksiyoneldir.

Çocuk oyun alanı düzenlemesinde çocukların yaş gruplarına göre ihtiyaçları ve istekleri düşünülmemiştir. Çocuk oyun alanında çocukları güneşten korumak için gölge alanlar vardır.

Alan içindeki bitkiler bölge iklimine uygun türlerdir. Bitkiler bakımsızdır. Yeşil alanlar demir çitlerle ve çalılarla sınırlandırıldığı için algılanması zordur. Bitkiler iç içe girmiştir. Alanda bir düzen bulunmamaktadır.

Alan içinde yüksek boylu aydınlatma bulunmaktadır. Parktaki oturma elemanları ve diğer donatılar oldukça bakımsızdır.

Resim 82: Çiçek Parkındaki Çocuk Oyun Alanı

3.2.1.32. Kazlıçeşme - Yedikule Sahil Parkı

Park 170.000 m²'lik bir semt parkıdır. Zeytinburnu sahil şeridi boyunca sahil yolu ve deniz arasında yer almaktadır. Parkın çok sayıda girişi ve girişlerle ilişkilendirilmiş otoparkı bulunmaktadır. Parka özel araç ve toplu taşıma ile ulaşmak mümkündür. Parka yürüyerek ulaşmak oldukça zor ve güvenlik açısından sancalıdır. Sahil şeridi ile bağlantı iyi yapılamamıştır.

Parkın içinde oldukça geniş yeşil alanlar bulunmaktadır. Parkın sınırları algılanamamaktadır.

Parkın içinde yaya yolları yeterli sayıda ve alan içindeki sirkülasyonu sağlayacak şekilde yapılmamıştır. Alan kullanımı sirkülasyonun ve bağlantılarının zayıf olmasından dolayı oldukça düşüktür.

Alan içinde spor alanları, çocuk oyun alanları, oturma alanları yer almaktadır. Ancak bu alanlar tam randımanlı olarak kullanılmamaktadır. Bunun nedeni de zayıf sirkülasyon, güvenliğin eksikliği, bakımsızlıktır. Alan içindeki kullanımların birbirleriyle olan bağları zayıftır. Alan büyük oluşu için kullanıcıların alanda yönlendirilmesi gerekmektedir. Ancak alanda yönlendirme tabelaları yoktur.

Alan içindeki donatılardan aydınlatma elemanları, banklar ve çöp kutuları kullanılamaz haldedir. Alandaki bitki türleri alan özelliklerine ve alanda çeşitli fonksiyonları (perdeleme, gölge verme, gizlilik vs...) yerine getirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ancak bitkiler bakımsızlıktan dolayı işlevlerini yerine getirememektedir.

Resim 83: Kazlıçeşme - Yedikule Sahil Parkından Görünüş

Resim 84: Kazlıçeşme - Yedikule Sahil Parkındaki Yeşil Alanlar

Resim 85: Kazlıçeşme - Yedikule Sahil Parkındaki Spor Alanı

3.2.1.33. Nuripaşa 1 Parkı

Park 350 m²'lik bir çocuk oyun alanıdır. Konutlar arasında yer almaktadır. Konutların altı atölye olarak kullanılmaktadır. Parkın girişi konutlar arasından yapılmaktadır.

Parkın etrafında yer alan konutlarla parkın sınırları belirlenmiştir. Parkın tamamı sert zeminden ibaret olup sert zemin içinde ağaçlar dikilmiştir. Park içinde çocuk oyun aleti ve oturma bankları bulunmaktadır. Çocuk oyun alanında yaşa ve kullanıcı özelliklerine cevap verebilecek şekilde bir tasarım yapılmamıştır. Alanda çöp kutusu ve aydınlatma elemanları bulunmamaktadır. Çöp kutusu yerine ağaçlara bağlanan poşetler kullanılmaktadır. Alan içinde yeşil alanlara yer verilmemiştir.

Resim 86: Nuripaşa 1 Parkının Görünüşü

Resim 87: Nuripaşa 1 Parkının Girişi

3.2.2. Kent Ünitesi Düzeyindeki Parkların Planlama İlkeleri Açısından İrdelenmesi

3.2.2.1. Topkapı Şehir Parkı

Park, 156.000 m² büyüklüğünde bir şehir parkıdır. Park Zeytinburnu-Fındıklı metrosu, otobüs ve minibüs duraklarının olduğu yol üzerindedir. Parkın ulaşılabilirliği oldukça yüksek düzeydedir. Park henüz yapım aşamasındadır. Parkın çok sayıda girişi bulunmaktadır. Parkın tasarımında ana fikir; İstanbul'un fethi, Osmanlı Kültürü ve Tarihi'dir. Parkta festivaller, şenlikler düzenlenmesi planlanmaktadır. Park yeraltı çarşılarıyla birlikte tasarlanacaktır. Parkın içinde Osmanlı gravürlerinin olduğu bir müze, 35.000 m²'lik yer altı otoparkı, 2 adet çocuk oyun alanı, bir havuz, amfi, cami yer alacaktır. 4 katlı otopark aynı zamanda alışveriş

merkezi olarak da kullanılacak şekilde tasarlanacaktır. Şehir parkının amacı İstanbul'a gelen turistlerin burayı gezip Türk-Osmanlı Kültürü hakkında bilgi edinmesidir.

Parkin çok sayıda girişi bulunacağı için; gece ve gündüz güvenli bir şekilde kullanılması için güvenlik elemanlarının bulunması gerekmektedir. Park çok büyük bir alanda bulunmakta ve ortasından E-5 karayolu geçtiği için kullanıcıların alandaki aktivitelere ulaşması için yön levhalarının bulunması gerekmektedir. Parkın içindeki donatıların kullanıcı kapasitesine, parkın karakterine göre yeterli sayıda, kalitede ve kullanılabilir düzeyde olması gerekmektedir. Parkın gece ve gündüz kullanımı için aydınlatmalar, güvenlik hususları düşünülmelidir.

Resim 88: Topkapı Şehir Parkının Önündeki Tramvay Durağı ve Araç Yolu

Resim 89: Topkapı Şehir Parkındaki Cami

3.3. Zeytinburnu İlçesi Yeşil Alanlarının Uygulamadan Doğan Sorunlar Açısından İrdelenmesi

Zeytinburnu İlçesi'nde Mevlevihane Parkı, Nuripaşa 2 Parkı, Deniz Bingüler Parkı, Kadriye Gökal Parkı, Telsiz Parkı, Yunus Emre Doğu Parkı, Bahriye Üçok Parkı, Çetin Emeç Parkı, Nuripaşa 1 Parkı konutlar arasında sıkışmış ve etrafında bulunan konutların ortak kullanım alanı olarak algılanmaktadır. Bu parklar sadece çevresindeki konutlar tarafından kullanılmakta, geniş kullanıcı kitlesine ulaşamamaktadır. (Tablo 1)

Zeytinburnu İlçesi'ndeki Sümer (Mehmet Tahan) Parkı, Atatürk Gençlik Parkı, Merkezefendi Parkı, Dutluk Parkı, Öğretmenler Parkı, Osman Zeki Bayraktar Parkı çok çeşitli kullanımlara sahip olması, hizmet binaları, okul ve yollar arasında olması, diğer yeşil alanlara ve duraklara yakınlığı nedeniyle yoğun olarak kullanılmaktadır.

Zeytinburnu İlçesi'ndeki Türk Bahçesi, İston Parkı, Çırpıcı Çayırı ve Kazlıçeşme - Yedikule Sahil Parkının ana cadde üzerinde olması özel araçla ulaşımı mümkün kılmaktadır. Bu parkların ulaşılabilirliklerinin özel araçla olması parkın kullanım yoğunluğunu düşürmektedir. (Tablo 1)

İlçedeki parklar fonksiyon açısından irdelendiği zaman;

- Parkların içinde yer alan çocuk oyun alanlarının yetersiz içerikte oyun aletleriyle donatıldığı görülmektedir. Parkların içinde yer alan oyun alanlarında, fonksiyon, mekansal form ve bitkisel dokunun boyut, tür ve konumları tasarım kurallarına aykırı biçimde düzenlenmiştir.
- Çocuk oyun alanlarında değişik yaş grubundaki çocukların vücut, beyin ve kişiliğini geliştirici ve yön verici oyun türlerine yer verilmemiştir. Ayrıca çocuk oyun alanları çocuk psikolojisine uygun mekansal biçim özelliği de göstermemektedir.
- Çocuk oyun alanlarında yapılan bitkisel düzenlemede bitkilerin renk seçiminde değişik yaş grubundaki çocukların psikolojisine uygun türler seçilmemiştir.
- Çocuk oyun alanlarında (8-15) yaş grubu için hiçbir oyun alanı öngörülmemiştir. Bu tür parklarda (8-15) yaş grubu çocuklarının zekasını geliştirici, cesaret ve beceri kazandıran bireysel veya toplu oyun türlerine özgü alanların olmaması nedeniyle, bu yaş grubundaki çocuklar yaş düzeylerinin çok altındaki oyun aletleriyle oyanarak beyinsel ve vücutsal gelişimlerini zamanında yapamamakta ve sağlıklı bir kişilik kazanamamaktadır.

Zeytinburnu İlçesi'ndeki parklarda uygulamadan doğan sorunları 4 ana grupta toplamak mümkündür.

I.Malzeme ve İşçilikten Kaynaklanan Sorunlar

II.Fonksiyonel Kullanım Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar

III.Ekolojik Kullanım Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar

IV.İnsan Kaynaklı Etkilerden Ortaya Çıkan Sorunlar

3.3.1. Malzeme ve İşçilikten Kaynaklanan Sorunlar

Günümüzde kent mobilyalarının tasarımında çağdaş ve modern malzemeler kullanılmaya başlanmıştır. Farklı tip malzemelerden kent mobilyaları üretimi de yapılmaktadır (Kesim, Eroğlu, 2000).

Zeytinburnu İlçesi'ndeki parklarda kent mobilyalarının tasarım ve üretiminde bir takım değişiklikler yapılmış olsa bile malzeme ve işçilikten kaynaklanan sorunlar henüz çözülebilmemiş değildir. Bunun nedeni ise de kullanıcı-tasarımcı arasındaki ilişkinin kurulamamış olmasıdır. İlçede yeni parklar yapılırken peyzaj tasarımının temel elemanı olan kent mobilyalarının tasarımının daha da zenginleştirilmesi gerekmektedir.

İlçedeki parklarda kullanılan oturma bankları, çöp kovaları, aydınlatma elemanları gibi şehir mobilyalarının ekonomik, fonksiyonel, estetik olarak analizleri doğru yapılamadığı için uygulamada sorunlar ortaya çıkmıştır. İşçilikten kaynaklanan sorunların en az düzeye indirgenebilmesi için parklarda kullanılan şehir mobilyalarının imalatı sırasında konudan anlayan kişilerin çalışması ve uygulamasında da titiz ve ince bir işçiliğin olması gerekmektedir.

3.3.2. Fonksiyonel Kullanım Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar

Zeytinburnu İlçesi'ndeki parklarda mevcut olan şehir mobilyalarının seçimi yapılırken alanın ve kullanıcının özellikleri dikkate alınmamıştır. Parklarda şehir mobilyaları doğru seçilmediği için de şehir mobilyaları tahribata maruz kalmaktadır. Bu durumda yeşil alanların kullanımını olumsuz yönden etkilemektedir. Oysaki parklarda seçilen şehir mobilyalarının sadece estetik ve ekonomik olması yeterli değildir. Kullanıcı özelliklerine uygun şekilde olması, kullanım rahatlığı da son

derece önemlidir. Şehir mobilyalarının seçimi yapılırken; yaşlı, çocuk ve özürlü bireylerin ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.

3.3.3. Ekolojik Kullanım Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar

Şehir mobilyalarının kullanılacağı alanların ekolojik özellikleri kent mobilyası seçiminde oldukça önemlidir. Alanın iklimsel özellikleri, yaz ve kış aylarındaki yağış miktarı, mevsim sıcaklıkları gibi mikroklimatik koşulları park tasarımını etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Kışın sert ve soğuk iklim şartları, yazın sıcak ve kurak hava koşulları parkda kullanılacak malzeme ve tasarımda da etkili olacaktır. Örneğin yazın sıcak havalarda gölge mekanlara, kışın da yağışlı havalarda kapalı mekanlara ihtiyaç duyulacaktır. Oysaki ilçedeki mevcut parkların tasarımı ve uygulaması sırasında alanın ekolojik verileri dikkate alınmamıştır.

3.3.4. İnsan Kaynaklı Etkilerden Ortaya Çıkan Sorunlar

Düzenlenen yeşil alanların kullanımını garanti altına almak ve sürekliliğini sağlamak için yeşil alan ve kullanıcı arasındaki ilişkiyi iyi analiz edip doğru şekilde kurmak gerekmektedir. Bunun için de kullanıcı ihtiyaç ve gereksinimlerinin iyi tespit edilmesi gerekmektedir. Kullanıcıların sosyo-ekonomik durumu oldukça önemlidir. Kişinin gelenek-görenek, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısına bağlı olarak istek ve ihtiyaçları ortaya çıkmaktadır. Kullanıcı özelliklerine göre tasarlanıp uygulanan alanlarda kullanıcının sorunları tespit edilip giderilmeli, daha sonra da istek ve ihtiyaçları doğrultusunda tasarım yapılmalıdır (Kesim, Eroğlu, 2000).

Zeytinburnu İlçesi'ndeki parklarda en sık rastlanan sorun vandalizmdir. Vandalizmi oluşturan etmenler ise; psikolojik, sosyal-fiziksel çevre, eğitim, sahiplenme, onarım, yoğun kullanım, nüfus yoğunluğu ve çocuk sayısı, aydınlatma, savunulabilir mekan, görsel kontrol, renk, yüzey dokusu ve dayanıklılıktır (Kesim, Eroğlu, 2000).

Zeytinburnu parklarındaki vandalizmi en çok tetikleyen unsur; yeşil alanlardaki aydınlatmanın yetersizliğidir. Kişinin güvenle yeşil alanı kullanabilmesi için aydınlatmaların yeterli sayıda yapılmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Tüm bu olumsuzlukları tasarım ve planlamada kullanıcı-alan-donatı ilişkisi kurarak aşmak mümkündür. Alanın kullanım özelliklerine bağlı olarak ekonomik fonksiyonel, estetik ve ekonomik malzeme seçimi, kullanıcı istek ve ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekmektedir. Böylelikle yeşil alanların kullanımının sürekliliği garanti altına alınmış olacaktır (Kesim, Eroğlu, 2000).

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Zeytinburnu İlçesindeki parklarda uygulamadan doğan sorunları; işlevler, dolaşım, malzeme seçimi, donatılar, sulama, bitkisel tasarım ve bakım başlıkları altında inceleyebiliriz.

İşlevler

İlçedeki birçok parkta tasarım ilkelerine uyulmadığı ve işlevlerin, parkların hizmet edecekleri yerleşme birimlerine göre yetersizlik gösterdiği gözlenmektedir. Ayrıca oluşturulan bazı sert zeminler de işlev kazandırılmaması nedeniyle kullanım dışı kalmaktadır. Son yıllarda yapılan güzel örneklerle karşın eskiden yapılmış çeşitli parklardaki çocuk oyun alanları yaş gruplarına göre ayrılmamış, yaratıcılığı teşvik eden ve çocuğun bedensel gelişimini olumlu etkileyecek oyun elemanları kullanılmamıştır. Ayrıca çocuk oyun alanları ile çocukların ailelerine hizmet edecek oturma alanları ilişkilendirilmemiştir.

Dolaşım

Zeytinburnu İlçesinde bulunan çeşitli parklarda dolaşım çözümlerinde de hatalar gözlenmektedir. Parklar içindeki yaya yollarının kimisinde çok dar, kimisinde de çok geniş olması yolun yanlarındaki yeşil alanlarının tahribine yol açmakta, ya da gerektiğinden çok daha geniş tasarlanan yollar parkta sert zemin yüzeyini arttırarak doğallığı olumsuz yönde etkilemektedir. Bazı durumlarda da ana yollara bağlanan tali aksların yetersizliği sonucu, kullanıcılar yeni bağlantıları, bitkilendirilen alanları tahrip ederek kendileri oluşturmaktadır. Bunu yanı sıra kimi yaya yolları da hiçbir işleve yanıt vermediklerinden kullanılmamaktadır. Dolaşım çözümlenmesi sırasında, merdivenlerin yanlarında bebek arabalarına ve yürüme engelli insanlara hizmet verecek rampalar çoğu parkta yer almamaktadır.

Malzeme Seçimi

Birçok parkta malzeme seçiminde gerekli duyarlılık gösterilmemiştir. Ayrıca eğitsel ve görsel kompozisyonlara uygun malzeme seçimine sınırlı sayıda parkta rastlanmaktadır. Malzemelerin işlevsel, ekonomik, uygulaması basit olması yalnız başına yeterli değildir. Bir malzemedен diğerine geçişte dolaşımı yönlendirecek derzler oluşturmada yeterince duyarlı davranılmamıştır. Birçok parkta yalnızca prekast döşeme elemanlarının kullanılmasında tek düzelik oluşmaktadır.

Donatılar

Donatılar, oluşturulan işlev alanlarını doğrudan etkileyen unsurlardır. Pek çok parkta gördüğümüz niteliksiz oturma elemanları, aydınlatma armatürleri, çöp kutuları parkın gerek işlevsizliğini, gerekse görsel kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Çöp kutularının azlığı, aydınlatma elemanlarının ise gereksiz çokluğu kimi parklarda hepimizin gözlediği olumsuzluklardandır. Oysa ilçede yer alan çeşitli parklarda yapımı kolay, maliyeti düşük, özgün tasarımlar içeren donatılar parkın işlevselliğini olumlu yönde etkilemektedir. Donatıların bu olumlu özelliklerinin yanı sıra dayanıklı malzemelerden yapılmış olması da önemli bir husustur.

Sulama

Sulama parklardaki en önemli sorunlardan biridir. Parkların çoğu Mayıs sonundan itibaren yeşil görünümünü yitirmektedir. Bu parkların yapımı sırasında sulama konusuna yeterince önem verilmemesinden kaynaklanmaktadır. Halen çoğu parkın hortum, salma sulama gibi yanlış yöntemlerle sulanmasına karşın, son yıllarda yapılan parklarda otomatik veya yarı otomatik modern sulama sistemleri (pop-up, drip, springler) uygulanmaktadır. Bu sistemlerin kullanımı su tasarrufu açısından da önemlidir.

Bitkisel Tasarım

Parklarda bitkilendirmeye ilişkin sorunlar arasında dağınık bir şekilde dikilmesini, yanlış tür seçimlerini, görsel ve işlevsel yeşillerin olmayışını, bitki kompozisyonları oluşturmamasını ve kütleli büyük yeşilliklerle çim alanlar arasındaki kütle boşluk dengesinin sağlanmamasını sıralayabiliriz. Parkların çoğunda bitkiler uygun tür ve yetiştirme yeri özelliklerine bakılmaksızın dikilmiştir.

Bakım

Parkların tesis edilmesi kadar onların korunması ve bakımı da çok önemlidir. Oysa bakım gerek yapısal elemanlarda, gerekse bitkilendirmede önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kırılan donatılar, bozulan, tahrip olan döşeme malzemeleri, kuruyan ve halk tarafından sökülerek götürülen bitkiler, bir iki yıllık parklarda dahi hemen göze çarpan olumsuzluklardır.

Bütün bu olumsuzluklara karşın Zeytinburnu İlçesine pek çok park ve yeşil alan kazandırıldığı ve kazandırılmakta olduğu da bir gerçektir. Ancak yeni yapılan yeşil alanlarla, hızla artan nüfus ve konut yoğunluğu arasındaki ilişkide incelenmesi gereken bir konudur. Yeni yeşil alanları yapmak kadar mevcut olan yeşil alanların bakımının da önemli olduğu unutulmamalıdır.

Zeytinburnu İlçesinde mevcut olan parklar, kullanılan yapısal malzemeler yönünden kalitesiz, işlevsellik açısından yetersizdir. Parklarda kullanım amacına yönelik bitkilendirme yapılmamış ve uygun bitkisel materyal seçilmemiştir. Kentsel donatı elemanlarının sayısı yok denecek kadar azdır. Söz konusu sorunlar planlamadan, uygulamadan doğan sorunların, bakım ve onarım sorunlarının tümünün çözümü ile gerçek anlamda çözüme ulaşacaktır.

Zeytinburnu İlçesindeki parklarda uygulamadan doğan sorunlar için öneriler geliştirilmiştir.

Yeşil alanlar ortak kullanıma olanak tanıyan, doğal mekanların kent içinde sürdürülmesini sağlayan, yaşam kalitesini ve refah düzeylerini yükselten, rekreasyon olanakları sunan, bireylerin sosyal uyum ve ruhsal gelişimlerinde katkıda bulunan alanlardır.

Zeytinburnu İlçesi'nde homojen şekilde dağılmış yeşil alanlar elde etmek için; kent ve semt ölçeğinde analizler yapılmalı, yeşil alanlar yeşil bir sistem oluşturacak şekilde hiyerarşik düzen içinde planlanmalıdır. Yeşil alan ve arazi kullanımı arasında bir denge yakalanıp kent dokusu ile bir bütünlük sağlanmalıdır. Yeşil alanların dengeli dağılımının ekolojik ve fiziksel açıdan da önemli etkisi olacaktır. Yeşil alan planlamasında kent gelişimini ve sınırlandırmasını sağlayacak alanlar belirlenip buna göre planlama yapılmalıdır. Yeşil alan planlamasında kentin doğal bitki örtüsü, topografyası, morfolojik özellikleri dikkate alınmalıdır. Yerleşime uygun olmayan yerlerde yeşil alanlara yer verilmelidir. Arazinin doğal yapısına uygun düzenlemeler yapılmalıdır. Yeşil alan düzenlemesinde; kentin coğrafik, topografik, morfolojik yapısına, iklim, tarihi değerler, sahil veya su kenarında olmasına, kentin ağırlıklı fonksiyonlarına dikkat edilmelidir. Yeşil alan ile kent dokusu arasındaki bütünlüğe önem verilmelidir.

Yeşil alanlarla okul ve konut üniteleri arasında ilişki kurulmalıdır. Yeşil alanların yer seçiminde konut ve okul arasındaki alanlar tercih edilmelidir. Yeşil alanlar daha etkin bir şekilde okul çağındaki çocuklara çevre eğitimi verecek şekilde düzenlenmelidir.

Kentsel yeşil alan sistemi oluşturulurken yerleşim bölgelerinin doğal yapısı, mekanın konumu, yeşil mekanın çekiciliği, donanımı, kullanıcıların boş zamanları ve boş zamanları değerlendirme alışkanlıkları belirlenmelidir. Doğal mekan ile ilgili özellikler; reliyef, su yüzeyleri, akarsular, toprak vejetasyonu, kent iklimi, kentin görünümünü değerlendirilmelidir. Etkili bir yeşil alan ile ilgili bir altyapı gerçekleştirmek için ekolojik, sosyal, ekonomik ve fonksiyonel açıdan farklı birleşimlerden oluşan yeşil alan isteklerine katkıda bulunmak gereklidir.

Her yerleşim alanı içinde mevcut ihtiyaçlar belirlenmelidir. Mevcut yeşil alan yetersiz ise yapılacak planlamalarda yeşil alan gereksinimi dikkate alınmalıdır. 10 m²/kişi normu her yerde sabit alınmamalıdır. Nüfus büyüklüğüne göre değişen yeşil alan normu uygulanmalıdır. Mevcut yeşil alanların hem sayısal hem de nitelik yönünden yeşil alan standartlarıyla örtüşmesi önemlidir. Her bir alanda ilgili ihtiyaç analizlerinin yapılması; konut formuna bağlı olarak ortaya çıkacaktır. Planlamada yeşil alan sürekliliği dikkate alınmalıdır. Kent dokusuyla yeşil alan dağılımı orantılı olmalıdır. Kent içinde ekolojik düzenleyici yeşil alanlar olmalıdır. Yeşil alanlar konut çevreleriyle uyum içinde, değişik kullanıma olanak veren, farklı kullanıcı isteklerine cevap verebilen alanlar olmalıdır.

Park alanının yürüme mesafesinde olması; uzak mesafede ise toplu taşıma ve özel araçla ulaşılabilirliğinin olması kullanım açısından oldukça önemlidir. İlköğretim ve mahalle ünitesi düzeyinde yeşil alanlara yaya olarak ulaşabilmeli, yeşil alanlar kolay ulaşılan merkezi noktalarda yer almalıdır. Kullanıcı yürüme mesafesindeki parkları daha çok tercih etmektedir. Yeşil alanlara ulaşım mesafesi 15 dakika veya daha az olduğunda yeşil alanlar daha etkin ve yoğun olarak kullanılmaktadır. Yeşil alanın ulaşım mesafesi fazla olduğunda yeşil alanın kullanımını sağlamak için yeşil alanları çekici hale getirmek gerekir. Su yüzeyleri, ilginç bitkiler ve hayvanlar kullanılarak yeşil alanlar çekici hale getirilebilir. Ulaşım mesafesinin fazla olduğu yeşil alanlara toplu taşıma veya özel araçlarla ulaşılmaktadır. Bu durumda toplu taşımayla kolayca ulaşılabilmesi, parkın toplu taşıma duraklarına yakın olması, özel araçlar için otoparkın bulunması gerekir. Yeşil alanlara etkili bir şekilde ulaşımın sağlanabilmesi için ulaşım ve yeşil alan planlaması bir arada ele alınmalıdır. Kent ölçeğindeki yeşil alanlar tüm kent halkının ulaşabileceği merkezi alanlarda yer almalıdır. Yeşil alanların yaya aksları ile sürekliliği sağlanmalıdır. Ulaşılabilirliğin artması kullanım yoğunluğunu da arttıracaktır.

Parka ulaşımın yaşlı, çocuklar için güvenli olması gerekmektedir. Çok yoğun araç trafiğinin olduğu yollardan ulaşım yaşlılar ve çocuklar için tehlike unsuru oluşturmaktadır. Bu gibi durumlarda trafik lambaları, yaya geçitleri, üst geçitler düşünülmelidir.

Parkın içindeki fonksiyonların kullanımını açısından fonksiyonlar arasındaki yol bağlantıları oldukça önemlidir. Yolların acil durumlar halinde kullanılabilmesi için servis araçlarının gireceği şekilde yeterli genişlikte olması gerekmektedir. Park alanları içindeki yollar ana aks ve tali yollar olarak derecelendirilmelidir.

Yeşil alanlar birden fazla kullanım imkanlarına sahip alanları içermelidirler. Yeşil alanlar zaman içinde değişen kullanıcı istek ve ihtiyaçlarına göre değişim esnekliğine sahip olmalıdır.

Yeni ihtiyaç ve isteklere göre yeşil alanlar yeni kullanımlara olanak vermelidir.

Yeşil alanlar yerel halkın ihtiyaçlarının çeşitliliğine cevap vermelidir. Bu nedenle kullanıcı ihtiyaçları kentsel yeşil alan tasarımının temel başlığını oluşturmalıdır. Yeşil alanlar farklı kullanıcı grupları ve farklı kullanımlar için ayrılmalıdır. Tasarlanan yeşil alanlar farklı tipteki aktivitelere, doğa-insan arasındaki ilişkinin kurulmasına fırsat vermelidir. Ayrıca, yaşlı insanların da ihtiyaç ve isteklerine de yer verilmesi gerekir. İnsanlar değişik şekillerde kullanılabilir yeşil alanlara ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle çok fonksiyonlu yeşil alanlar oluşturulmalıdır.

Kullanıcı özelliklerine bağlı olarak park alanında fonksiyonlar belirlenmelidir. Park alanına getirilecek olan fonksiyonlar; mevsimsel ve gün içindeki kullanımlarına göre çeşitlilik göstermelidirler. Ayrıca alan birden fazla kullanıma ve zaman içinde meydana gelecek değişimlere olanak verebilmelidir. Kullanıcıların boş zamanı ve boş zaman eğilimleri; kullanım süresi ve sıklığı yeşil alan planlamasında önemlidir. Günlük ve hafta sonu kullanımına bağlı farklı tasarımlar geliştirilmelidir. Kullanıcı yeşil alanları hafta içi, hafta sonu ve yıl boyunca etkin bir şekilde kullanabilmeli. Günün farklı saatleri ve yılın farklı mevsimleri için farklı kullanımlar geliştirilmelidir. Parkın çevresinde bulunacak okul, hastane,

hizmet binası, spor alanları, mezarlık, yeşil alanlar gibi alanların özelliklerine bağlı olarak parkın tasarımı, büyüklüğü, içindeki fonksiyonlar belirlenmelidir. İlkokul ve mahalle düzeyindeki yeşil alanlarda yakın çevrede oturan kullanıcıların sosyo-ekonomik düzeyleri belirlenip onların istek ve ihtiyaçlarına göre düzenlemeler yapılmalıdır. Kullanıcıların yeşil alanların kullanımından olabildiğince zevk almasına dikkat edilmelidir. Kent ünitesindeki yeşil alanlarda kent genelindeki farklı yapıdaki, farklı kişileri bir araya getirecek şekilde özel ve genel aktiviteler ve düzenlemelere yer vermelidir.

Kentsel yeşil alanlar sosyal yönden kullanıcıları bir araya getirir. Sosyal açıdan yeşil alanlar kişilerin yaşam kalitesini artırır, hafta sonu yapılan aktivitelerle aile bireylerinin bir araya gelmesini sağlar. Ayrıca, festivaller, bayramlar, yerel spor aktiviteleri gibi çeşitli etkinliklerle de toplum kimliği ve birliğini oluşturur. Bireylerin sosyal, psikolojik gereksinimlerine cevap verebilecek mekanlar yaratılmalıdır. Yeşil alanlar sosyal açıdan insanları bir araya getiren alanlar olmalıdır. Birey psikolojik olarak kendini güvende hissetmelidir. Kişiler yeşil alanları kullanırken stresten uzaklaşıp kendilerini daha rahat hissedebilecekleri bir ortamda hissetmelidirler. Yeşil alanlarda etkin bir kullanımı sağlamak için farklı kullanıcı gruplarının ait istek ve ihtiyaçlara dayalı aktivitelerin alan içinde organize edilmesi oldukça önemlidir. Yeşil alanlara eğitici ve yaratıcı işlevler de getirilmelidir.

Yeşil alan düzenlemesindeki bitkisel elemanlar kentin iklimine, toprak yapısına ve koşullarına uygun olmalıdır. Bitkisel elemanların renk, doku, büyüklük, form gibi özellikleri kullanılarak çeşitli kompozisyonlar yaratılmalıdır.

Kullanılan bitkilerdeki çeşitlilik ve büyüme özelliği hiyerarşiye uygun olmalıdır. Bitkilendirmede insan ölçeği yakalanmalıdır. Yeşil alanlarda doğal tasarımlara yer verilmelidir. Alanda kullanılacak olan bitkiler iklim koşullarına göre seçilmelidirler. Ayrıca bitkilerin birbirleriyle renk, tekstür, form açısından uyumu, kitleler halinde kullanımı da göz ardı edilmemelidir. Girişlerde ve sınırlarda vurgu oluşturmak için çit bitkileri, çocuk oyun

alanları, spor alanları etrafında da gürültü perdeleri oluşturacak bitkiler kullanılmalıdır. Ayrıca görsel açıdan da; sonbahar renklenmesi ve baharda çiçeklenen bitki türleri kullanılabilir.

Alanda kullanılan donatılar park alanının tasarımına ve kullanımına uygun olarak seçilmelidir. Alandaki donatılar yeterli sayıda ve bakımlı olmalıdır. Donatıların bakımı, miktarı parkın kalitesini ve kullanımını etkilemektedir. Donatıların bakımlarının yapılması, kırılan, hasarlı donatıların ise değiştirilmesi gerekmektedir. Alanda kullanılan donatılar malzeme, form, tekstür ve renk olarak uyumlu olması gerekmektedir. Mekan, donatılar ve bitkiler bir bütün olarak ele alınmalıdır. Döşeme malzemesi kullanım tipine, kullanıcı yoğunluğuna ve iklim koşullarına göre seçilmelidir. Çocuk oyun alanlarında kullanılacak olan oyun aletleri; salıncaklar, kaydıraklar, oyun evleri, merdivenler ve diğer kompleks oyun ve spor ekipmanlarından meydana gelmektedir. Çocuk oyun ekipmanlarında; sağlamlık, uyum, ergonomi, tamir edilebilirlik, sağlığa zararlı olmayan hammaddelerin kullanımı, yedek parçaların bulunabilmesi önemlidir. Oyun ekipmanlarında tasarım çeşitliliğinin olması çocukların becerilerini, hayal güçlerini, yaratıcılıklarını geliştirmek açısından önemlidir. Oyun ekipmanlarının birbiriyle uyumlu olması ve tamamlayıcı olması gerekmektedir. Yaş gruplarına uygun oyun ekipmanları ve çocuk oyun alanlarının ayrılması gereklidir. Özürlü çocuklara tasarımda yer verilmesi ve buna yönelik tasarımlar geliştirilmelidir. Tasarımda çocukların eğitimine yer verilmelidir.

Proje esnasında halkın katılımı da unutulmamalıdır. Kullanıcı mekanı sahiplenirse alana zarar vermekten kaçınacak ve onu koruyacaktır. Kullanıcıların bakım esnasında katılımı sağlanıp sahiplenme duyguları pekiştirilmelidir. Kullanıcı istek ve ihtiyaçları doğrultusunda yeşil alan düzenlemeleri yapılıp esneklik payı da bırakılmalıdır.

Kullanıcının günün her saatinde özellikle gece kullanımı için güvenlik önlemlerinin artırılması, gece aydınlatmasına önem verilmesi gerekmektedir. Vandalizm yüksek kalitede

yeşil alanların geliştirilmesi, bakımın sürekliliği ve güvenlik önlemlerinin alınmasıyla engellenebilir.

Parkların kalitesinin ve kullanımının devamlılığının sağlanması için yeşil alanlar yapılırken bakım ve işletiminin sürekli olması gerekmektedir.. Kentsel alanların bakımı için gerekli bütçenin oluşturulmasında kamu-özel ortaklıklardan ve sponsorlardan yararlanılabilir. Yerel halk da bakım bütçelerine katkıda bulunabilir. Kişiler yeşil alanların bakım düzeyi oranında vergi ödeyebilirler. Bu da kentsel yeşil alanın bulunduğu yerdeki oluşturduğu yaşam kalitesi ve ekonomik açıdan oluşturduğu prestij açısından sınıflandırılabilir. Ayrıca yeşil alanlarda yapılacak güncel ve kentsel aktivitelerle de (festivaller, park içinde düzenlenecek turlar vs...) bakım bütçesine katkı sağlanabilir.

Bakımda çalışacak kişiler konusunda eğitilmiş insanlar olmalıdır. Belediyeler tarafından da parkların bakımlarının denetlenmesi gerekmektedir. Yerel halktan yeşil alanlarda çalışacak kişiler seçilip bu konuda eğitim verilip yeşil alanlarda böylelikle bir iş sahası oluşturmak da mümkün olacaktır. Yeşil alanların denetimi için; gözleme ve gelişime dayalı bir sistem geliştirilmelidir. Bu analiz ve sentezler sonucunda sistemdeki başarılı başarısız noktalar bulunup yönetimin gelişmesi sağlanacaktır.

KAYNAKÇA

1. **AKSOY, Y:** *İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, (2001).
2. **AKSOY, Y:** *Yeşil Alanların Afet Durumunda Kullanımı*. S.O.S 2. Uluslararası Güvenli Yapı ve Afet Öncesi Hazırlık Fuarı ve Kongresi, (2002).
3. **AKSOY, Y:** *Ecological Restoration & Tourism*.Lecture Notes, (2004).
4. **AKSOY, Y:** *Planting Design*. Lecture Notes, (2004).
5. **AKSOY, Y., AYGÜN, B., ÇELİK, A., ÖREN, L:** *Zeytinburnu İlçesinde Risk ve Afet Yönetimi Kapsamında Mevcut ve Öneri Yeşil Alanların Deprem Öncesi ve Sonrası Değerlendirilmesi Risk Yönetim Çerçevesinde Yeşil Koridor Dönüşüm Projesi*. İBB Yerleşmeler ve Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü, İstanbul Şehircilik Atölyesi, Zeytinburnu Pilot Projesi, (2004).
6. **ATABAY, S:** *Yeşil Alan Planlaması ve Peyzaj Tasarım İlkeleri İlişkisi*. Yıldız Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Yayını, (1988).
7. **CİVAN, N:** *Kent Parkları Planlamasında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanılması, Ortaköy Vadisi Örneği*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, (2003).
8. **COLES, R., CASERIO, M:** *Development of Urban Green Spaces To Improve The Quality of Life in The Cities and Urban Regions, Social Criteria For The Evolution and Development of Urban Green Spaces*. (2001).
9. **ÇULCUOĞLU, G., OĞUZ, D:** *Peyzaj Tasarımlarının Değerlendirilmesinde Kullanılabilecek Kalite Kriterleri*. Peyzaj Mimarları Kongresi, (2000).
10. **DİL, M:** *İstanbul'un Yeşil Alan Sisteminin, Planlama Kriterleri Açısından İrdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, (2004).
11. **FOGG, G., E:** *Park Planning Guidelines 3rd Edition*. National Pecreation & Park Association, (1992).
12. **GARVIN, A., BERENS, G:** *Urban Parks and Open Space*. Washington, D.C. ULI, Urban Land Institute, (1997).
13. **GOEDE, E., VAN LEEU E.N., E.S., NIJKAMP, P., RODENBURG, C., A:** *Development of Urban Green Spaces To Improve The Quality of Life in The Cities and Urban Regions, Economic Criteria*. ESI, Amsterdam, (2001).
14. **KESİM, G., A., EROĞLU, E:** *Türkiye'de Kent Mobilyalarının Peyzaj Mimarlığı Yönünden Bazı Sorunları*. 1. Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu, (2000).

15. **ONAT, F:** *Yeşil Alan Kullanıcılarının Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi Beşiktaş İlçe Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, (1998).
16. **VARESE, G. B., BERTELLI, U.:** Development of Urban Green Spaces To Improve The Quality of Life in The Cities and Urban Regions, Planning Criteria. (2001).

ÖZGEÇMİŞ

1979 yılında İstanbul'da doğan K. Burcu Aygün 1996 yılında Şişli Terakki Lisesi'ni bitirmiştir. 2000 yılında ise Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünden mezun olmuştur. Mezun olduktan sonra çeşitli özel kuruluşlarda peyzaj mimarı olarak çalışmıştır. 2003 yılında ise Bahçeşehir Üniversitesi Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Bölümüne başlamıştır. Halen Bahçeşehir Üniversitesinde çalışmaktadır.